

๖๐๓ ๖๗๒
พ ๕๕๓๗
๗. ๑

การศึกษาค่าธรรมเนียมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
ที่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ปริญญาโท

ของ

พันคำ วิโพนทอง

๑ ๑ ต.ค. ๒๕๓๓

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

เมษายน ๒๕๓๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

170610

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... พรเทพ ประจวบจันทร์ ประธาน

(ดร. เพ็ญแข ประจวบจันทร์)

..... ธิดา รามณ์ กรรมการ

(รศ. อัจฉรา สุขารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

..... พรเทพ ประจวบจันทร์ ประธาน

(ดร. เพ็ญแข ประจวบจันทร์)

..... ธิดา รามณ์ กรรมการ

(รศ. อัจฉรา สุขารมณ์)

..... สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... สมพร บัวทอง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจักษ์ใจนึก ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพินทร์ ชูชม และรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นจำนวนมากในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งให้กำลังใจจนสามารถทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ และรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัลลวงนท์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และได้ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และให้กำลังใจแก่ลูกศิษย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ อาจารย์วันชัย มีกลาง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อนรุ่น 3 รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ข้อเสนอแนะในการทำปริญญานิพนธ์

ผู้วิจัยขอโมทนาถึงพระคุณบิดา มารดา พี่ ๆ และครูบาอาจารย์ ที่ให้แสงสว่างนำทางชีวิต

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณไต้ติยา วิโพทอง เด็กชายแก้ววัฒน์ วิโพทอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษา และเป็นคู่คิด เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

พันคำ วิโพทอง

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับพระราชทานเงินทุนช่วยเหลือการวิจัยจาก
"ทุนภูมิพล" ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อพระราชทานแก่นิสิต
ในการทำวิจัยทางการศึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าล้นกระหม่อม
อย่างหาที่สุดมิได้

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	10
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	11
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	11
	ตัวแปรที่ศึกษา	12
	นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
	คำนิยาม	18
	ความหมายของคำนิยาม	18
	การเกิดคำนิยาม	20
	ประเภทของคำนิยาม	23
	หน้าที่ของคำนิยาม	25
	เกณฑ์การพิจารณาคำนิยาม	28
	คำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ	29
	ความเป็นมาของคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ	29
	ความหมายของคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ	32
	แนวทางการปฏิบัติตามคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ	33

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	37
ครอบครัวกับการถ่ายทอค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	37
โรงเรียนกับการถ่ายทอค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	38
เพศกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	40
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	42
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการถ่ายทอค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	44
สมมุติฐานในการวิจัย	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากร	51
กลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	56
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอนี้	90
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอนี้	109
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	119

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงเขตการปกครอง จำนวนครู จำนวนผู้ปกครอง จำนวนนักเรียน และชื่อโรงเรียน	53
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา	66
3	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยค่ามัธยฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชายหญิงและเพศชาย	67
4	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยค่ามัธยฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการดำนยทอดค่ามัธยฐานจากผู้ปกครองสูงและต่ำ	68
5	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยค่ามัธยฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการดำนยทอดค่ามัธยฐานจากครูสูงและต่ำ	69
6	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่ามัธยฐาน 5 ประการ	70
7	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่ามัธยฐานด้านดารประหมัดและอวม ของนักเรียน ทั้งสถานและทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน คือ สถานทางเศรษฐกิจสูง กลาง ต่ำ	71
8	แสดงผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู จากผู้ปกครองแบบรักสัมผัสแบบการใช้เหตุผลมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดู จากผู้ปกครองแบบรักสัมผัสแบบใช้เหตุผลน้อย	73
9	แสดงผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู จากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย ใจปรีวางตัวมากและน้อย	74
10	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่ามัธยฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่เพศและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	76

11	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 8 ประเภท ตามเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน	78
12	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	79
13	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	81
14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชัยแห่งนั้นเพียร และมีความรับผิดชอบ โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 8 ประเภท ความปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน	83
15	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู และการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	84
16	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 8 ประเภท ความปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู และการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน ..	86
17	แสดงผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	88
18	การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับครู ...	89

19	คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ	122
20	คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการประหยัดและออม ..	123
21	คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการมีระเบียบวินัย และการทกฏหมาย	124
22	คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ของศาสนา	125
23	คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านความรักชาติภักดิ์	125
24	คำอำนาจจำแนกของแบบวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	126
25	คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน จากผู้ปกครอง และครู	127

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกระบวนการเกิดค่านิยมในสังคมในแนวคิดของเวธี ปีลัเตาเกท์	21
2 ลักษณะการเกิดค่านิยมตามแนวคิดของไอแซงท์ (Eysenck)	22
3 แสดงอิทธิพลของค่านิยมต่อพฤติกรรมของบุคคลของเกียร์ดท์กั๊ อ็ชบาเกท์	26

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีนโยบายในการพัฒนา และได้เริ่มการพัฒนาอย่างจริงจังมาเป็นเวลาประมาณ 20 ปีเศษแล้ว การพัฒนาประเทศของไทยก็เป็นเช่นเดียวกับการพัฒนาของประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ คือ มีนโยบายเน้นหนักด้านการศึกษา เศรษฐกิจและการยกระดับความเป็นอยู่ของประชากร ผลของการพัฒนาที่ได้ดำเนินไปแล้วก็มีทั้งทางบวกและทางลบ ทางบวกนั้นประเทศได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านวัตถุและเทคโนโลยี ส่วนด้านลบนั้นพบว่า มีปัญหาด้านพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมากและก่อความกระทบกระเทือนไปทั่วทุกระบบของสังคมไทย ซึ่งปัญหาทางพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีระดับศีลธรรมต่ำลง การละทิ้งคุณธรรมที่เป็นคุณธรรมหลักอันสำคัญ การปรับตัวไม่ได้ (เพ็ญแข ประจวบจักษ์ และฉ้อม เตือน สคมณี. 2529 : 9) ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยนี้ คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม ได้มีความวิตกกังวลว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดความรับผิดชอบ การตัดไม้ทำลายป่า การทำลายสิ่งแวดล้อม อาชญากรรม ยาเสพติด ปล้นสะดม ความฟุ้งเฟ้อหุงเฟ้อ การละเลยคุณธรรม หากไม่ได้รับการแก้ไขทันที่ที่จะทำให้สังคมถึงจุดกลียุคขึ้นได้ในไม่ช้า (คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม. 2528 ; 17)

ปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้นนั้นหากพิจารณาให้ต้องเห็นแล้วจะพบว่า สาเหตุของปัญหาทางพฤติกรรมเหล่านี้มาจากความเสื่อมทางด้านจิตใจทั้งสิ้น ความเสื่อมทางด้านจิตใจก็คือการขาดหลักธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่จะเป็นหลักยึดในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลนั้นจะสัมพันธ์กับขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และค่านิยมอันเป็นกฎเกณฑ์ทางพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ. 2516 : 16) นอกจากนี้ สนิท สัมภกรการ. (2525 : 6) ได้เสนอแนวความคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม

ของบุคคลกับค่านิยมไว้ว่าค่านิยมเกิดจากความเชื่อและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม จากนั้นค่านิยมก็จะเห็นทัศนคติและเกิดเป็นพฤติกรรมของบุคคลในที่สุด

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องกับค่านิยมเป็นอย่างมาก ดังที่ปัญหาต่าง ๆ ทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเนื่องมาจากบุคคลยังขาดค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม เพราะค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในสังคม (อาานนท์ ภาภาภิรม. 2525 : 119) และบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นตัวตัดสิน กำหนดค่านิยม หรือผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคม ส่วนใหญ่ของมนุษย์ (สุนทร โคมิน และสมิท สมักรการ อ้างอิงมาจาก Maslow. 1959, Handy. 1970, Rokeach. 1973) เป็นแบบแผนชีวิตให้แก่บุคคล โดยที่ค่านิยมทั้งหมดที่บุคคลมีติดอยู่จะช่วยบอกให้บุคคลทราบว่า ควรจะดำเนินชีวิตไปทางใด และยังเป็นเครื่องคุ้มกันไม่ให้บุคคลประพฤติผิดนอกระเบียบของสังคม หรือทำหน้าที่ด้านการควบคุมทางสังคมตนเอง (เพ็ญแข ประจักษ์จักษ์ และ อัครมณี. 2529 : 19)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเปรียบเสมือนหางเสือเรือที่จะนำเรือไปทิศทางใดทิศทางหนึ่ง พฤติกรรมของบุคคลก็เช่นเดียวกันขึ้นอยู่กับว่าค่านิยมจะเป็นไปเช่นใดพฤติกรรมก็จะแสดงออกเป็นให้เห็นด้วย ด้วยเหตุที่ค่านิยมเป็นตัวกำหนดความประพฤติและการปฏิบัติของบุคคล ดังนั้นค่านิยมจึงมีความสำคัญมาก เพราะส่งผลกระทบต่อเรื่องถึงความเจริญความเสื่อมของสังคมและความมั่นคงของชาติ กล่าวคือ สังคมที่มั่งคั่งที่นิยมที่เหมาะสมถูกต้อง เช่น ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้า สังคมใดที่ค่านิยมที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดระเบียบวินัย ไร้ความซื่อสัตย์ เกี่ยวจรรยา ฯลฯ สังคมนั้นจะเสื่อมลง ขาดความมั่นคงของชาติ (คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านค่านิยม. 2528 : 7) ในสภาพปัจจุบันจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้องค้นหาสร้างเสริมและปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมให้แก่บุคคลในสังคม เพื่อให้ค่านิยมก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ปรารถนามากที่สุด

สำหรับการค้นหาค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทยขึ้น โดยระยะแรกเป็นระยะสำรวจและกำหนด โดยรวบรวมเอกสารค่านิยมจากแหล่งต่าง ๆ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาประชุม จนสามารถกำหนดค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทยได้ 20 ประการ ระยะที่สองเป็นระยะศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทย ได้สร้างแบบสอบถามวัดค่านิยมแล้วนำไปหาประชามติจากประชากรทั่วประเทศ เพื่อจัดลำดับของค่านิยม ระยะที่สาม เป็นระยะพิจารณาเลือกสรรค่านิยมที่จำเป็นเร่งด่วน ได้พิจารณาเห็นว่าในสภาพของสังคมไทยปัจจุบัน ควรเร่งรัดจัดทำคู่มือปลูกฝังค่านิยมที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนก่อนเพียง 9 ประการ ระยะที่สี่ เป็นระยะประกาศใช้ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าการที่จะให้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศได้นั้น ประชาชนในชาติจะต้องดำเนินชีวิตตามหลักแห่งคุณธรรม จึงได้ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่องค่านิยมพื้นฐาน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2525 เชิญชวนให้ทุกคนร่วมกันสร้าง ปลูกฝัง และปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ อันประกอบด้วย

1. การพึ่งตนเอง ขกัหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ✓
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ✓

ซึ่งค่านิยมแต่ละประการล้วนมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเร่งรีบสร้างเสริม และปลูกฝังให้บุคคลในสังคม เพื่อให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญมั่นคงของชาติ นพพร พานิชสุข.

(2525 : 11 - 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไว้ดังนี้

1. การพึ่งตนเอง ถือว่าเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนี้ การรู้จักพึ่งตนเองก่อนย่อมทำให้เกิดความรู้สึกเข้มแข็ง และมีความมั่นใจในการตัดสินใจในการทำกิจการใด ๆ จำเป็นต้องรู้จักการเอาตัวรอด และให้ความปลอดภัย จำเป็นที่

แต่ทุกคนต้องรู้จักขึ้นอยู่กับขาของตนเอง รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักหาข้อยุติ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ปัญหาคลี่คลายไปในทางที่ดี การพึ่งตนเองย่อมไม่ได้ไปรบกวนหรือไปทำความรำคาญให้แก่ผู้อื่น ตลอดจนแก้ปัญหาให้แก่คนอื่น ๆ อีกด้วย

ส่วนการขยันหมั่นเพียรนั้นถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาในการปลูกฝังค่านิยม และถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ ความสมบูรณ์และความมั่นคงในชีวิตไม่ว่าจะเป็นอาชีพใด ๆ ก็ตาม ทั้งนี้เพราะบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าด้วยการศึกษา การประกอบอาชีพ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียร เป็นปัจจัยสำคัญทั้งสิ้น

ส่วนทางด้านความรับผิดชอบ ก็ถือได้ว่าเป็นค่านิยมที่สำคัญในสภาพปัจจุบันที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้แก่บุคคลทุกชนชั้นทุกวงการ ไม่ว่าจะเห็นระดับใด ๆ เพราะความรับผิดชอบเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพสังคมปัจจุบันในวงการต่าง ๆ ทุกระดับมักจะละเลยหรือเห็นความสำคัญในเรื่องนี้น้อยไป หรือบางคนอาจเกินเลยไม่เห็นความสำคัญในเรื่องของความรับผิดชอบ ทำให้บางครั้งกิจการงานต่าง ๆ ต้องประสบผลเสียหายอย่างใหญ่หลวง และมีผลต่อเนื่องเชื่อมโยงไปถึงผลเสียหายอย่างใหญ่หลวง และมีผลต่อเนื่องเชื่อมโยงไปถึงผลเสียหายแก่ส่วนรวมอีกด้วย นับว่าค่านิยมด้านนี้มีความสำคัญต่อสังคมอีกประการหนึ่ง

2. การประหยัดและออมถือเป็นค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลสืบเนื่องต่อประการแรกทั้งนี้เป็นเพราะสภาพสังคมปัจจุบัน เศรษฐกิจมีแนวโน้มสูงขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้เกิดความเดือดร้อนเวลาสู่ประชาชนส่วนรวมที่มีฐานะปานกลางหรือหาเช้ากินค่ำ เป็นปัญหาหนึ่งที่กระทบกระเทือนไปสู่ประชาชนทุกหมู่เหล่า และปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดหรือรัฐบาลใดสามารถแก้ไขหรือขจัดปัญหาที่ออกไปได้เลย จึงจำเป็นต้องหาทางบรรเทาหรือทางออกที่ดีขึ้น วิธีทางหนึ่งที่สามารถแก้ไขในเรื่องนี้ได้ต้องใช้วิธีการประหยัดหรือการออม การฝึกฝน ใ้ห้ภักดีรู้จักการประหยัดและออมเพื่อเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จะช่วยพัฒนาตัวคน ๆ ต่อไปตามที่ต้องการ เพื่อมิให้ต้องทุกข์ หรือต้องมี

หนี้สินรุงรัง ทำให้เกิดปัญหาลูกกลามใหญ่โตต่อไปในอนาคต ดังนั้นค่านิยมค่านี้นี้จึงมีความสำคัญที่จะต้องปลูกฝังให้ประชาชนได้มีขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางเศรษฐกิจทั้งในแง่ส่วนบุคคลและส่วนรวม

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ธรรมชาติของมนุษย์เมื่อมาอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมเป็นเหตุของธรรมกายอยู่เองในอันที่ต้อมมีการขัดแย้ง ความไม่สงบอารมณ์ ตลอดจนการปฏิบัติตนนอกกลุ่มนอกทาง ทำให้เกิดการก้าวก้าว ละเมิดสิทธิของกันและกัน และในที่สุดอาจก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท และต่อสู้ด้วยกำลังในที่สุด ดังนั้นเพื่อให้สังคมมีความสงบสุขมีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝนอบรมให้มีระเบียบวินัยเป็นพื้นฐานเบื้องต้นให้แก่ประชาชนทั่วไป การสร้างระเบียบวินัยจะส่งผลสะท้อนให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อกันไปใน เรื่องของการเคารพกฎหมายบ้านเมืองอีกด้วย เพราะฉะนั้นค่านิยมค่านี้นี้จึงเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนานั้นเป็นค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สมควรปลูกฝังและฝึกฝนให้เกิดความเคยชินจนเป็นนิสัยของประชาชนคนไทยในสังคมปัจจุบันในเรื่องศาสนาถือได้ว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาเก่าแก่ประจำชาติไทยมาโดยตลอด บางครั้งบางโอกาสการนับถือศาสนาพุทธของประชาชนคนไทยเป็นไปในรูปลักษณะผิวเผินขาดความเข้าใจลึกซึ้งและที่สำคัญคือ การขาดการนำหลักธรรมมาใช้ประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หรือเห็นคุณค่าของธรรมโดยแท้จริง ปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยธรรมะของพระพุทธเจ้า เข้ามามีส่วนในการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลหรือแต่ละครอบครัวเป็นสำคัญ สำหรับธรรมะที่สมควรนำมาประพฤติปฏิบัติกันให้เห็นผลจริงจิ่งในสภาพปัจจุบันมี เช่น ความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การเว้นจากอบายมุขที่ชั่วร้ายทั้งหลาย การมีสติสัมปชัญญะและมีความละเอียดรอบาป และมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง เป็นต้น คุณธรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธองค์ที่วิเศษที่สุด และจะนำความสุข ความสงบ ความสบายใจมาสู่ผู้ปฏิบัติโดยทั่วหน้ากันและช่วยแก้ไขจัดปัญหาความทุกข์กายและใจให้เบาบาง หรือลดน้อยลงไปให้บังสมควรถที่ประชาชนคนไทยจักเห็นคุณค่าธรรมะดังกล่าว ค่านิยมนี้มีความสำคัญมากอีกประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสุข

5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สามสิ่งนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีพระคุณแก่ประชาชนคนไทยทั้งประเทศ ช่วยทำให้ประชาชนมีความร่มเย็น เป็นสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข เพราะ

ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สามารถทำให้ประเทศดำรงเป็น
เอกราชอยู่ได้จนกระทั่งปัจจุบันนี้ ถ้าหากขาดสามสิ่งนี้แล้ว ประเทศชาติจะต้องตกเป็นเมืองขึ้นหรือ
สูญเสียเอกราชในที่สุด ความสงบร่มเย็นก็คงจะไม่มีให้เห็นได้เลย ดังนั้นค่านิยมด้านนี้ถือว่ามีความ
สำคัญมากที่ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องมี

⊗ การปลูกฝังค่านิยมให้บุคคลนั้นทำโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดทางสังคม
(Socialization Process) ทั้งนี้เพื่อทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์อย่างแท้จริง (สุพัตรา สุภาพ.
2523 : 52) ซึ่งสถาบันที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดทางสังคมก็มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น
ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน ศาสนา สถาบันต่าง ๆ เหล่านี้จะทำหน้าที่ในการ
ถ่ายทอดค่านิยมให้แก่บุคคลทั้งโดยวิธีตรงและอ้อม เริ่มตั้งแต่มนุษย์แรกเกิดจนกระทั่งสิ้นชีวิตหรือ
อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์จะได้รับการถ่ายทอดค่านิยมตลอดไปตราบใจที่มนุษย์มีชีวิตอยู่และอาศัยอยู่ใน
สังคม ส่วนเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอดนั้นจะแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสังคม
และวัฒนธรรมใด เพราะแต่ละสังคมวัฒนธรรมจะมีค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นความแตกต่าง
ทางสังคม วัฒนธรรม ย่อมมีผลทำให้บุคคลมีค่านิยมที่ต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับที่ โรคิช
(Rokeach. 1968 : 33 - 35) ให้ความคิดเห็นไว้ว่าความแตกต่างของค่านิยมและระบบ
ค่านิยมเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทางสังคม และทางการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถาบัน
ทางสังคมด้วย

เด็กมักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา นับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ และเป็น
ที่ทราบกันดีว่าเด็กวัยนี้จะเติบโตเป็นกำลังอันสำคัญในวันข้างหน้า และถ้าในวัยเด็กนี้ได้รับการ
ปลูกฝังให้มีความประพฤติที่พึงประสงค์แล้วก็เชื่อได้ว่าในวันข้างหน้าประเทศจะมีประชาชนที่มีสมรรถภาพ
เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นจึงนับว่าเด็กเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญในอันที่จะ
ปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากนั้นแล้วในด้านของช่วงชีวิตวัยนี้เป็นวัยที่เหมาะสมต่อการปลูกฝัง
ค่านิยมที่พึงประสงค์ เนื่องจากเป็นวัยที่ยอมรับค่านิยมได้ง่าย (ดวงเดือน พันธุภูวนาวัน และ
เพ็ญแข ประจวบจันทร์. 2520 : 8)

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เพราะนอกจากครอบครัวจะเห็นแหล่งที่ให้กำเนิดแก่มนุษย์แล้ว ยังต้องหล่อหลอมชีวิตที่ให้กำเนิดมานั้น ให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมต่อไปได้ตามปกติ อาจกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นแหล่งสร้างมนุษย์เกือบจะทุกรูปแบบ (วันชัย วิทกลาง. 2530 : 33) ดังนั้นเด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวโดยอ้อมได้รับการถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ จากครอบครัวของตน ซึ่งจากการศึกษาทั้งที่ทำในประเทศไทย และต่างประเทศ เช่น คลาส (Klass. 1984 : 405) รอทสไตน์ (Rothstein. 1984 : 469) และพงษ์เทพ มณีสูตร (2527 : 98) ต่างก็พบว่าครอบครัวมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็ก ดังนั้นค่านิยมของผู้ปกครองจะถูกถ่ายทอดไปยังเด็ก โดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งจะส่งผลทำให้ค่านิยมของเด็กโน้มเอียงไปตามค่านิยมของผู้ปกครองด้วย จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวโดยเฉพาะผู้ปกครองจะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อเด็กเป็นอย่างมาก แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะทำหน้าที่เหล่านี้ได้เหมือนกัน และถ่ายทอดค่านิยมแบบเดียวกันเสมอไป (อำนาจ หะพิงค์แก และชัชชาติ วรรณะภุติ. 2529 : 29) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กอีกด้วย

โรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กเพราะเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ออกกำลังกายที่โรงเรียน โรงเรียนมีวิธีการปลูกฝังค่านิยมโดยมีหลักสูตร บทเรียนที่แต่ละสอน วิธีการปลูกฝัง ถ่ายทอดและประเมินผลอย่างมีระบบ นอกจากนี้นักเรียนยังได้มีโอกาสเรียนรู้ค่านิยมจากกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และด้วยระเบียบงามใจที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ เช่น ให้รับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้เสร็จด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ และได้รับการปลูกฝังค่านิยมโดยไม่ต้องอาศัยหลักสูตรการเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมเป็นอย่างมาก ครูพบว่าอิทธิพลต่อการเรียนรู้ค่านิยมทั้งที่นักการศึกษาของไทย เช่น ทนิตา รัชพลเมือง. (2526 : 75) ที่ได้กล่าวไว้ว่าครูทำหน้าที่ถ่ายทอด แก่ไขและสร้างเสริมวัฒนธรรมค่านิยมให้แก่เด็กนักเรียน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องเอาใจใส่อบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้นักเรียน แม้ว่าครูนี้จะไม่ว่างที่

ในการสอนวิชาศีลธรรมหรือสังคมศึกษาก็ควรหาเวลาอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีเมื่อมีโอกาส หรือจะแทรกกับเนื้อหาวิชาใดก็ได้ ส่วน สมพร เทพสิงษา (2527 : 27) ยังได้แบ่งหน้าที่ของครูไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก สั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ เพื่อเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ ประการที่สอง คือ อบรมนักเรียนให้มีความดี เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต การปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่นักเรียน ครูจะต้องทำทั้งโดยคำพูดและการกระทำ การปลูกฝังที่ได้ผลดีที่สุด คือ การกระทำเพราะนักเรียนมักทำตามความประพฤติ และการกระทำของครู ดังที่พบจากการศึกษาความเกี่ยวข้องของการปฏิบัติตนในห้องเรียนกับค่านิยมของนักเรียนของ กลาส (Klass. 1984 : 405) พบว่า การปฏิบัติตนของครูมีผลต่อประสบการณ์ของนักเรียน และต่อเนื่องไปถึงค่านิยมของเด็กด้วย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่าครูมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดและปลูกฝังค่านิยมแก่นักเรียน โดยเฉพาะการกระทำหรือพฤติกรรมของครูเอง จะส่งผลต่อการถ่ายทอดมากกว่าคำพูดสั่งสอน การที่ครูจะมีพฤติกรรมที่ดีได้นั้นก็เป็นผลมาจากการที่ครูมีค่านิยมที่ดี ดังนั้นการปลูกฝังหรือการถ่ายทอดค่านิยมที่พึงประสงค์ให้ได้ผลดี ครูจำเป็นต้องมีค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

การปลูกฝังค่านิยมให้นักเรียนนี้ บางครั้งโรงเรียนและครู ก็ทำไม่ได้ไม่สมบูรณ์ เพราะเหตุผลหลายประการ เช่น ค่านิยมที่โรงเรียนนำมาสอนแตกต่างจากวิถีการปฏิบัติของคนในสังคม หรือในครอบครัว สิ่งที่ครูสอนจึงนำไปปฏิบัติไม่ได้เสียส่วนใหญ่ และอีกประการหนึ่ง การอบรมปลูกฝังค่านิยมนั้น ครูจะต้องมีการติดตามทุกกระยะ ถ้าเห็นข้อบกพร่องก็ต้องรีบแก้ไข แต่ครูก็ไม่มีเวลาที่จะติดตามนักเรียนทุกคนได้มากถึงขนาดนั้น จึงไม่ได้แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว ดังนั้นจึงเกิดปัญหาที่ว่า ค่านิยมที่ครูสอนไม่สอดคล้องกับค่านิยมที่ครอบครัวและที่สังคมปฏิบัติอยู่ ความแตกต่างในเรื่องนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น เด็กมักจะเกิดความสับสนและเลือกไม่ถูกว่าควรเลือกยึดเอาคำสอนของทนายใดมาปฏิบัติ

เพราะเหตุนี้เองการอบรมปลูกฝังค่านิยมของโรงเรียนจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร (ชญาพร พัชรชัยเรียร. 2524 : 29) ดังนั้นการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กนักเรียนจะต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนจะทำให้การปลูกฝังค่านิยมเป็นไปได้ดีและได้ผลมากที่สุด

จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดค่านิยมแก่เด็กนั้น ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู เพราะนอกจากจะทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดค่านิยมให้แก่เด็กโดยตรงแล้ว ยังเป็นแบบอย่างที่ดีที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เด็กจะรับเอาและเลียนแบบค่านิยมไว้เป็นของตนเอง ดังนั้นการจะทำให้ค่านิยมของเด็กเป็นไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ของสังคมนั้น ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ ครูจะต้องมีค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมด้วย เพื่อเป็นแบบหรือเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก นอกจากนี้แล้วค่านิยมที่ปลูกฝังแก่เด็กจากทางครอบครัวและโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกันด้วย การถ่ายทอดค่านิยมจึงจะได้ผลดีที่สุด

ปัจจุบันค่านิยมที่ควรปลูกฝังแก่ประชาชนเพื่อให้การดำรงชีวิต และการอยู่ในสังคมอย่าง เป็นสุขนั้น ได้ยึดเอาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้ มีการศึกษาวิจัยในกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ มากมาย แต่การศึกษาค่านิยมพื้นฐานของกลุ่มนักเรียน ระดับ ประถมศึกษา กลุ่มครู กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อค่านิยมพื้นฐานของประชาชน มีใน ปริมาณที่ไต่ถามมาก อีกประการหนึ่งการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองหรือพ่อแม่ ที่มีผล ต่อการปลูกฝังค่านิยมของเด็กก็ยังน้อย จึงเห็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยใคร่ที่จะศึกษาถึงค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของกลุ่มครู ผู้ปกครองและเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาว่าเป็นอย่างไร และรูปแบบการ อบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของผู้ปกครองจะมีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนหรือไม่ ผลจากการศึกษาจะเห็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การปรับปรุง การพัฒนา และการปลูกฝัง ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ซึ่งเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่บุคคลต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แต่ละด้านของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้าน

1.1 เพศ

1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

1.3 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง

1.4 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู

1.5 การได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับมากหรือน้อยใน

ประเภทการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบคือ แบบรักสับสนุน แบบการให้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจกับการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองกับการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูกับการอบรมเลี้ยงดูว่าจะมีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนหรือไม่

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนกับผู้ปกครอง และนักเรียนกับครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้าน เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ปริมาณการได้รับถ่ายทอด ค่านิยมพื้นฐานจากครู จะมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูล เสนอให้ครู ผู้ปกครอง ได้หาวิธีการเสริมสร้างหรือปลูกฝังค่านิยมให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
2. ทำให้ทราบว่ากรอบรวมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง 4 แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบกรู ใช้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ในปริมาณที่มากหรือน้อยจะทำให้ค่านิยม พื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเสนอรูปแบบการอบรม เลี้ยงดูแก่ผู้ปกครองในการพิจารณาจัดสร้างหลักสูตร ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การ กัดเลือกเนื้อหาสาระรวมไปถึงกระบวนการปลูกฝังค่านิยมเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ
3. ทำให้ทราบว่านักเรียนมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือครูหรือไม่ ซึ่งข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ให้แก่ นักเรียน ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็น ครูจำนวน 10,642 คน ผู้ปกครอง 32,671 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32,671 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นครู 385 คน ผู้ปกครอง 395 คน และนักเรียน 395 คน ซึ่งได้มาโดย
การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ภูมิลักษณ์ของนักเรียน ซึ่งมีดังนี้
 - 1.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ
 - 1.1.1 ชาย
 - 1.1.2 หญิง
 - 1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ
 - 1.2.1 ระดับต่ำ
 - 1.2.2 ระดับกลาง
 - 1.2.3 ระดับสูง
 - 1.3 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จากผู้ปกครองแบ่ง
ออกเป็น 2 ระดับคือ
 - 1.3.1 การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมในระดับต่ำ
 - 1.3.2 การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมในระดับสูง
 - 1.4 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการจากครู แบ่งออกเป็น
2 ระดับคือ

- 1.4.1 การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในระดับต่ำ
- 1.4.2 การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในระดับสูง
- 1.5 การได้รับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ปกครองในระดับมากหรือไต่ในประเภทการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 แบบคือ
 - 1.5.1 แบบรักสับสนุน
 - 1.5.2 แบบการใช้เหตุผล
 - 1.5.3 แบบเข้มงวดกวดขัน
 - 1.5.4 แบบปล่อยปละละเลย
- 2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่
 - 2.1 การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
 - 2.2 การประหยัดและออม
 - 2.3 การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
 - 2.4 การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา
 - 2.5 การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยม หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่บุคคลพึงพอใจและเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าแล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ควรค่าแก่การประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ
2. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ หมายถึง ค่านิยมที่จำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องสร้างเสริมและปลูกฝังให้วิวัฒน์ในพลเมืองของประเทศ เพื่อความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ ซึ่งประกอบด้วยค่านิยมพื้นฐาน 5 ด้าน คือ ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

ด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งค่านิยมพื้นฐานแต่ละด้านดังกล่าวสามารถให้คำนิยามได้ดังนี้ คือ

2.1 การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

การพึ่งตนเอง หมายถึง การเคารพตนเอง เชื้อก้มในความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง และไม่ทำตัวให้เป็นปัญหา เป็นภาระแก่ผู้อื่นหรือหมู่คณะ ขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงาน และการประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้น และตั้งใจจริงให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน

การมีความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้น และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

2.2 การประหยัดและออม หมายถึง การรู้จักใช้ รู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะ ความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

2.3 การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และทบธรรมเนียบประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

2.4 การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา หมายถึง การมีศรัทธาและยึดถือปฏิบัติในแบบแผนความประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่ในความดีงามและหลักธรรมของศาสนา

2.5 การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยยอมสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ รักวินัย ซื่อตรงต่อหน้าที่ ช่วยบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ให้ความร่วมมือเผยแพร่ และ เคารพในเกียรติคุณของชาติ

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการที่กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความประกรมมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับ ให้กลุ่มตัวอย่างได้เลือกตอบ แบบสอบถามประกอบด้วย ค่านิยมพื้นฐานต่าง ๆ ด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ พิสัยของคะแนนแบบสอบถามนี้อยู่ระหว่าง 10 ถึง 50 คะแนน ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีค่านิยมพื้นฐานต่ำ ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้คะแนนสูงแสดงว่ามีค่านิยมพื้นฐานสูง

3. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยบิดาหารายได้ของครอบครัวเป็นดัชนีชี้วัด ซึ่งจำนวนรายได้ของครอบครัวนี้ได้มาจากส่วนต่าง ๆ เช่น ค่าแรง เงินเดือน ผลกำไรหรือรายได้อื่น ๆ คิดเป็นจำนวนเงินต่อเดือน การวิจัยครั้งนี้แบ่งรายได้ของครอบครัวออกเป็น 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์จากการวัดรายได้ครอบครัวเฉลี่ยของสำนักงานสถิติ จังหวัดขอนแก่น (รายงานสถิติจังหวัดขอนแก่น. 2528 : 66) ดังนี้

รายได้ต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือน

รายได้ปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 500 - 1,200 บาทต่อเดือน

รายได้สูง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 1,200 บาทต่อเดือน

4. ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและผู้ปกครอง หมายถึง ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและผู้ปกครอง ซึ่งได้รับโดยการอบรมสั่งสอน การทำตัวเป็นแบบอย่าง การบอกกล่าว รวมทั้งการให้รางวัลหรือลงโทษของผู้ปกครองและครู เพื่อให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมตามค่านิยมพื้นฐานที่ครูและผู้ปกครองได้คาดหวังไว้ ปริมาณการได้รับถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานสามารถวัดได้โดยให้นักเรียนรายงานว่าการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานมาจากครูและผู้ปกครองกี่คน จากแบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและผู้ปกครองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามวัดปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู 10 ข้อ และจากผู้ปกครอง 10 ข้อ รวมแบบสอบถามทั้งหมด 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ พิสัยของคะแนนแต่ละชุดเป็น 10 ถึง 50 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและผู้ปกครองสูง และนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับ

การถ่ายถอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและผู้ปกครองต่ำ ซึ่งการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นผู้ที่ได้รับปริมาณ การถ่ายถอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและผู้ปกครองสูงและต่ำ โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เป็นเกณฑ์ ในการแบ่ง ถ้านักเรียนได้คะแนนการถ่ายถอดค่านิยมพื้นฐาน มีค่ามากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย แสดงว่า นักเรียนได้รับการถ่ายถอดค่านิยมพื้นฐานอยู่ในระดับสูง แต่ถ้านักเรียนได้คะแนนการถ่ายถอดค่านิยม พื้นฐานต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย แสดงว่านักเรียนได้รับการถ่ายถอดค่านิยมพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำ

5. การอบรมเลี้ยงดูบุตร หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ปกครอง ซึ่งการวิจัยนี้ แบ่งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล แบบ เข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือ ผู้ปกครองแสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย ให้ความเป็นกันเอง ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ดูแล เอาใจใส่ยอมรับในความผิดเพี้ยนและเหตุผลของลูก มีความเข้าใจความรู้สึกของลูกเป็นอย่างดี

5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือ ผู้ปกครองให้เหตุผลที่แจ้งในการกระทำต่าง ๆ ของเด็ก และบอกให้ลูกกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดย ไม่ใช่อำนาจในการขู่บังคับ ไม่ใช่อารมณ์เป็นที่ตั้ง และมีการลงโทษพอควรแก่การทำความผิดของเด็ก

5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กมีความ รู้สึกว่าตนเองไม่ได้รักอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ไม่ตามความ คิดเห็น ไม่ใช่ให้เหตุผล มีการลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง การลงโทษเป็นแบบการลงโทษทางกาย

5.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การ สนับสนุน หรือคำแนะนำจากพ่อแม่ว่าจะไร้อุปการะไร่มิคิด ปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ค่อยมีการ ลงโทษ พ่อแม่ไม่ให้ความควบคุมเท่าที่ควร

ประเภทการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่กล่าวมาข้างต้น สามารถวัดได้โดยให้นักเรียน รายงานว่า ผู้ปกครองมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูอย่างไร ด้วยแบบสอบถามวัตรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดลักษณะเป็นข้อความประโยคบอกเล่า ประกอบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 อันดับ จำนวนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูละ 10 ข้อ รวมจำนวนแบบสอบถาม 40 ข้อ พิสัยของคะแนนรวมแต่ละรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจึงอยู่ระหว่าง 10 - 50 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใดสูงถือว่าผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบนั้นมาก ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำถือว่าผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบนั้นน้อย เกณฑ์ในการแบ่ง การได้รับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใดมากหรือน้อยนั้นผู้วิจัยถือเอาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่ประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอในหัวข้อด้านความหมายของค่านิยม การเกิดค่านิยม ประเภทของค่านิยม ท้าทีของค่านิยม เกณฑ์การพิจารณาค่านิยม ความเป็นมาของ ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ความหมายของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แนวทางการปฏิบัติตามค่านิยม พื้นฐาน 5 ประการ และในส่วนของครอบครัว โรงเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ค่านิยม (Values)1.1 ความหมายของค่านิยม

ในเรื่องความหมายของค่านิยม นักวิชาการสาขาต่าง ๆ เช่น นักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา เป็นต้น ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "ค่านิยม" ไว้หลายประการ ดังเช่น

กิลเพทริก (Kilpatrick. 1954 : 15) ให้ความเห็นว่าค่านิยมคือ ความต้องการที่จะได้รับการประเมินค่าอย่างรอบคอบแล้ว และปรากฏว่ามีค่าควรแก่การเลือกไว้เป็นคุณสมบัติของตน ซึ่งค่านิยมของแต่ละบุคคลนี้จะเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับแตกต่างกัน จึงทำให้ค่านิยมของบุคคลมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ส่วน โรคีย์ (สุนทร โคมิน และสนธิ สมัครการ. 2522 : อ้างอิงมาจาก Rokeach. 1965 : 253) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นสิ่งที่บุคคลสนใจ สิ่งทีบุคคลต้องการ สิ่งทีบุคคลรู้สึกเหมือนเป็นหน้าที่ สิ่งทีบูชาหรือสิ่งทีพอใจ เป็นความ

เชื่อที่มีลักษณะถาวร เชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างหรือวิถีชีวิตบางอย่างเป็นสิ่งของตัวเอง หรือสังคมเห็น
เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิถีปฏิบัติ หรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

ส่วนนิพนธ์ กัณฺธเสวี (ม.ป.ป. : 17) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่าเป็นความ เชื่อของ
บุคคลหรือกลุ่มคนที่ว่าสิ่งใด ๆ นั้นคมีค่าแก่การนิยมยกย่อง อันทำให้บุคคลหรือกลุ่มคนนั้นอยากมี
อยากเป็น หรืออยากทำสิ่งนั้น ๆ

พนัส หันนาสินทร์ (2520 : 17) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นการยอมรับนับถือหรือที่จะปฏิบัติ
ตามคุณค่าที่ตนหรือกลุ่มคนมีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ มนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ รวมทั้งการกระทำ
ในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม สุนทรียภาพ ทั้งนี้ได้รับการประเมินจากทัศนะต่าง ๆ โดยดีฉิว
และรอบคอบแล้ว

อุทัย หิรัญโต (2526 : 71) อธิบายว่าค่านิยมหมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่าเป็น
สิ่งที่มีคุณค่าแล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรืออยู่ในความรู้สึก

สุนทร โคมิน และสนิท สมักรการ. (2523 : 68) กล่าวว่า ค่านิยมคือ ความเชื่อ
(Belief) อย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะถาวรที่เชื่อว่า "วิถีปฏิบัติ" บางอย่างหรือ "เป้าหมายของชีวิต"
บางอย่างนั้น เป็นสิ่งของตัวเอง หรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือหรือปฏิบัติมากกว่าวิถีปฏิบัติ
หรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2516 : 13) ได้กล่าวว่า

"...ค่านิยมคือ สิ่งที่คุณต้องการ สนใจ มีความปรารถนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือมีทัศนคติต่อ
สิ่งหนึ่งหรือมีทัศนต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งความปรารถนา ความต้องการ หรือเจตคติเหล่านี้กลับ
ส่งผลสะท้อนให้คุณจำเป็นต้องกระทำสิ่งนั้น และเมื่อกระทำสิ่งนั้นตนเองกลับมีความสุข และ
สังคมนิยมยกย่องบูชาหรือถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าคนไม่ทำไมสิ่งนั้น
สังคมอาจมองในแง่ผิดทำนองคลองธรรม จึงอาจจะพูดได้ว่า ค่านิยม เป็นวิธีการจัดรูป
พฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งฝังแน่นอยู่ในตัวของคนและเป็นสิ่งที่คนเรายึดถือปฏิบัติต่อ ๆ มา..."

จากความหมายที่นักวิชาการได้ให้ไว้ในเรื่องค่านิยม ที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าค่านิยม หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ที่บุคคลพึงพอใจและเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง ควรค่าแก่การประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ และค่านิยมของบุคคล จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่ขัดแย้งกัน หรือในการเลือกทำตามความต้องการที่ขัดแย้งกันอยู่ จึงอาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเป็นตัวกำหนด พฤติกรรม หรือการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่จะเลือกกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.2 การเกิดค่านิยม

สำหรับการเกิดของค่านิยมนี้ พาส์ ทัมเมคินท์ (2520 : 18) ได้กล่าวว่า ค่านิยมของแต่ละคนนั้นเกิดจาก

1. ประสบการณ์ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วของเขา และเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล จึงทำให้ค่านิยมของแต่ละบุคคลผิดแผกแตกต่างกันออกไป ถึงแม้ว่าเขาจะอยู่ในวัฒนธรรม หรือสังคมเดียวกันก็ตาม เมื่อประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีเพิ่มมากขึ้น ก็จะมีผลกระทบกระเทือนทำให้เขาเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงค่านิยมเดิมของเขาขึ้น

2. การคิดรอบคอบ การวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ถึงผลที่จะตามมาในชีวิต

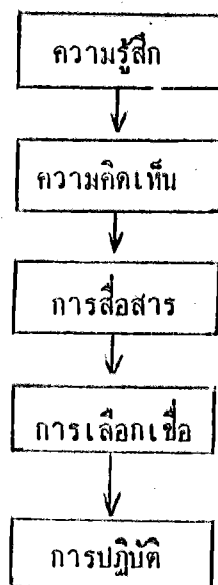
ส่วนเพอร์ดี ซูห์บ์ (2522 : 197) ได้กล่าวว่า ค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ลักษณะดังนี้

1. ได้รับการอบรมมาตั้งแต่เกิด มีการให้รางวัลเมื่อทำสิ่งที่ดีงาม และจะถูกลงโทษ เวลามีผู้ใหญ่เห็นว่าเด็กทำผิด

2. รับจากสังคมมาเป็นของตน เพื่อให้เกิดความสนใจว่าสังคมจะยอมรับหลายทาง เช่น เกิดจากความนึกคิดของตนเอง หักชวน หรือชี้ชวน การอบรม การศึกษาเล่าเรียน การบังคับ ด้วยเหตุผลหมายและข้อบังคับ การเห็นตามกัน การปลุกใจ ความหวัง ลุคณการณ ความนิยมตามยุคตามสมัยนั้น ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ฯลฯ

นอกจากนี้ สุนทร โคมิน และสนธิ สมักรการ (2522 : 35) ได้กล่าวว่าค่านิยม เกิดจากผลผลิตของวัฒนธรรม สังคม สถาบัน รวมทั้งแรงผลักดัน ส่วนบุคคลที่ต่างก็มีอิทธิพลในการปั้นแต่ง (Shape) ค่านิยมขึ้นมาทั้งสิ้น

ส่วน เมธี ปิรันธานานท์ (2526 : 43) อธิบายถึงการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมมุ่งให้บุคคลเกิดความรู้สึกสะอึกใจในพฤติกรรมการดำรงชีวิตของตน ทั้งที่ปฏิบัติอยู่เป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อเกิดความรู้สึกต่อไปก็จะเกิดความคิดเห็น และเกิดการสื่อสารหรือถ่ายทอดทั้งวาจา และการแสดงออก จากนั้นก็เป็นการเลือกเรื่องที่จะเชื่อ ซึ่งถือว่าเป็นถนนนำไปสู่การปฏิบัติ ดังแผนภาพประกอบที่ 1

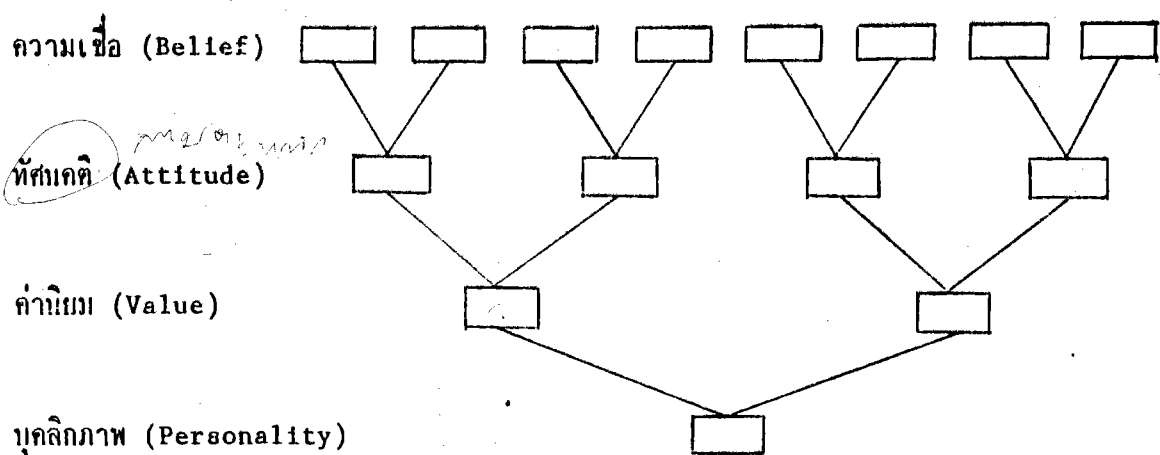
ภาพประกอบ 1 แสดงกระบวนการเกิดค่านิยมในสังคมในแนวความคิดของเมธี ปิรันธานานท์ (2526 : 43)

ส่วน อาบ นตะจัต (ม.ป.ป. : 21 - 22) กล่าวว่า ที่เกิดของค่านิยมคือ จิตใจของคน ค่านิยมจะเกิดขึ้นและเจริญงอกงามดีเพียงใดในจิตใจคน น่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญคือ

1. สภาพจิตใจ และร่างกายที่ได้มาโดยธรรมชาติที่เรียกว่า อุบาสัย พรสวรรค์ พันธุกรรม เพศ และวัย เป็นต้น

2. การเลี้ยงดู การจูงใจ การให้อยู่ ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติ การให้ การศึกษาอบรมที่เรียกว่า การปลูกฝังหรือวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ

สำหรับ ส. วาสนา ประมวลพจนานุกรม (2524 : 1 - 6) ได้กล่าวถึง ลักษณะการเกิด ค่านิยมตามแนวความคิดของ ไอแซงก์ (Eysenck) ว่าจุดกำเนิดแรกเริ่มของค่านิยมมาจาก ความรู้สึกที่เป็นทัศนคติ ต่อจากนั้นทัศนคติจะรวมตัวกันเป็นความรู้สึกที่มองเห็นคุณค่า ซึ่งเรียกว่า ค่านิยม ขั้นสุดท้ายบุคคลจะแสดงออกทางพฤติกรรมเป็นบุคคล บุคลิกภาพติดตัว บุคคลตลอดไป ดังแผนภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงลักษณะการเกิดค่านิยมตามความคิดของไอแซงก์ (Eysenck) (ส. วาสนา ประมวลพจนานุกรม. 2524 : 6)

นอกจากนี้แล้ว สนิท สัมภักการ (2525 : 5) มีความคิดว่า จุดกำเนิดของค่านิยมอยู่ที่ ความเชื่อและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมร่วมกันแล้วจึงเกิดค่านิยมขึ้นจากนั้นจึงเกิดเป็นทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลในที่สุด นอกจากนี้ สนิท สัมภักการ ยังชี้ให้เห็นว่าค่านิยมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ต้องอาศัยการสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคลแทน ดังนั้นการวัดค่านิยม จึงต้องวัดจากพฤติกรรมแทน สำหรับค่านิยมความคิดของสนิท สัมภักการมี 2 ประเภทคือ ค่านิยม

เฉพาะบุคคล (Individual Values) เช่น การประหยัด ความขยัน การพึ่งตนเอง อีกอย่างหนึ่งคือ ค่านิยม ทางสังคม (Social Values) หรือวัฒนธรรม เช่น ความสันติสุข ความสงบเรียบร้อย

*จากการแสดงความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ ความรู้สึก หัตถ์คติ และพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมจะเร้าเร้าก่อตัวและสะสมอยู่ในตัวบุคคลตั้งแต่แรกเกิดโดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียนและสังคม การให้รางวัลหรือการลงโทษของสังคมจะส่งผลต่อความรู้สึก ความเชื่อของบุคคล ถ้าการกระทำได้รับรางวัลตอบสนองบุคคลจะเกิดความพอใจ เมื่อนานเข้าจะกลายเป็นความเชื่อทำให้มองเห็นคุณค่า เกิดความปรารถนาที่จะทำพฤติกรรมนั้นเล็ก และต่อไปจะกลายเป็นบุคลิกภาพที่ติดตัว ของบุคคลนั้น *

1.3 ประเภทของค่านิยม

ส่วนประกอบของค่านิยมนั้น นักวิชาการ ได้แบ่งประเภทของค่านิยมเอาไว้แตกต่างกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ฟีนิกซ์ (Phenix. 1958 : 549 - 551) กล่าวว่า ค่านิยมจะเกี่ยวข้องกับ ความชอบ ความสามารถแยกแยะความชอบอย่างหนึ่ง และต่อต้านอย่างอื่น ๆ วิธีแสดงออกของค่านิยมที่เห็นได้ชัดก็คือ ความสนใจและความปรารถนาของบุคคล หากจะวัดค่านิยมของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นก็ดูได้จากความสนใจและความปรารถนาในสิ่งนั้น เขาได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางสังคม (Social Values) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และความต้องการทางอารมณ์ของบุคคล
2. ค่านิยมทางวัตถุ (Material Values) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้ชีวิต ร่างกายของพวกเราสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป ได้แก่ ปัจจัยสี่ คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และยารักษาโรค
3. ค่านิยมทางความจริง (Truth Values) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความจริง ซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการความรู้ และนักวิทยาศาสตร์ที่ต้องการค้นหากฎของธรรมชาติ

4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Values) เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความ
รับผิดชอบชั่วดี
5. ค่านิยมทางสุนทรียะ (Aesthetic Values) เป็นความซาบซึ้งในความดี
และความงามของสิ่งต่าง ๆ
6. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับ ความ
ปรารถนาความสมบูรณ์ของชีวิต รวมทั้งความศรัทธาและการบูชาในทางศาสนาด้วย

และพัทธา สายหู (2521 : 101 - 102) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประการ คือ

1. ค่านิยมส่วนตัวหรือเฉพาะบุคคล (Personal Values) เช่น การพึ่งตนเอง
การถือประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น
2. ค่านิยมของกลุ่มหรือเฉพาะกลุ่ม (Group Values) การประสานประโยชน์
กับกลุ่มการเคารพมติในกลุ่ม
3. ค่านิยมของคนในสังคม หรือค่านิยมรวม (Societal Values) เช่น การ
รักษาระเบียบวินัย การเคารพศักดิ์ศรีผู้อื่น ความซื่อสัตย์

นอกจากนี้ สาโรช บัวศรี (2524 : 6) ได้แบ่งค่านิยมเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทพื้นฐาน (Basic Values) ประกอบด้วย ค่านิยม ต่อไปนี้คือ จีลธรรม
(Moral Values) คุณธรรม (Ethical Values) ธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม
(Cultural Values) กฎหมาย (Legal Values)
2. ประเภทวิชาชีพ (Professional Values) ประกอบด้วย ค่านิยมต่อไปนี้ คือ
อุดมการณ์ในอาชีพของตน เช่น อุดมการณ์ของสมาคม ฟาย เด็ลตา แดลฟา (Phi Delta Kappa)
ก็คิล (Service, Research และ Leadership) วินัยของวิชาชีพของตน มารยาทของวิชาชีพ
ของตน พระราชบัญญัติเกี่ยวกับอาชีพของตนโดยตรง

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 5 - 6) ได้จัดแบ่งประเภท
ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการออกเป็น 3 ประเภทตามระดับความเกี่ยวข้อง คือ

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง (Self-oriented Values) ได้แก่ ค่านิยมการ
พึ่งตนเอง ซ้ำกันหนักเพียรและมีความรับผิดชอบต่อค่านิยมการประหยัดและออม

2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม (Society-oriented Values) ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย กับค่านิยมการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

3. ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ (Nation-oriented Values) ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตามปัจจัยที่ส่งผลถึงความเข้มแข็งของชาติ หรืออาจจะแบ่งค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการออกเป็น 3 ประเภท

1. ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบกับค่านิยมการประหยัดและออม

2. ค่านิยมด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย กับค่านิยมการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา

3. ค่านิยมด้านการเมืองและการปกครอง ได้แก่ ค่านิยมการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

จากการแบ่งประเภทของค่านิยม ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าเนื้อหาของค่านิยม มีลักษณะคล้ายกัน ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละบุคคลจะยึดอะไรเป็นเกณฑ์ในการแบ่งหรือในการให้ความสำคัญในเรื่องใด นอกจากนี้ที่กล่าวมานี้ ยังได้จำแนกลักษณะค่านิยมตามกลุ่มคน โดยพิจารณาจำแนกค่านิยมเป็นระดับบุคคล กลุ่มคน สังคม หรือค่านิยมที่มีลักษณะถาวร เปลี่ยนแปลง หรือค่านิยมที่มีความสำคัญมาก-น้อย

1.4 หน้าที่ของค่านิยม

ในส่วนหน้าที่ของค่านิยมก็นับว่า เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับบุคคลและค่านิยม จะทำหน้าที่หลายประการ ซึ่งมีผู้แบ่งหน้าที่ของค่านิยมไว้ดังนี้คือ

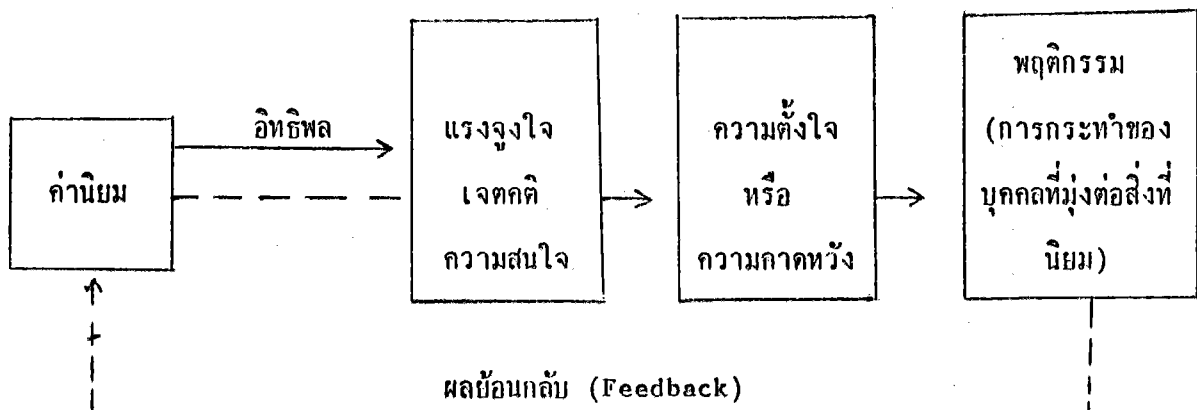
สัทเธรี โควกิน และสนิเท สัมครการ (2522 : 22) กล่าวถึง หน้าที่ของค่านิยมไว้ ดังนี้

1. ค่านิยมจูง (Lead) หรือให้แสดงจุดยืนของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมออกมอย่างชัดเจน

2. ค่านิยมเป็นตัวช่วยกำหนด (Predispose) ให้บุคคลเลือกนิยามคุณธรรมต่าง การเวียงบางคุณธรรมมากกว่าคุณธรรมอื่น

3. ค่านิยมเป็นบรรทัดฐานที่ช่วยนำ (Guide) การกระทำให้บุคคลประพฤติและแสดงตัวต่อผู้อื่นที่ประพฤติเป็นปกติอยู่ทุกวัน
4. ค่านิยมเป็นบรรทัดฐานที่ใช้ในการประเมิน (Evaluate) ตัดสินการชื่นชมยกย่อง การทำหนีคดียืนตัวเองและการกระทำของผู้อื่น
5. ค่านิยมเป็นจุดกลางของการศึกษา กระบวนการเปรียบเทียบกับผู้อื่น
6. ค่านิยมเป็นบรรทัดฐานที่ใช้ช่วยในการชักชวน (Persuade) หรือสร้างประสิทธิผลต่อคนอื่น
7. ค่านิยมเป็นบรรทัดฐานที่ถูกใช้เป็นฐาน (Base) สำหรับกระบวนการให้เหตุผลต่อความนึกคิดและการกระทำของตน

ส่วน เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (2526 : 2) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของค่านิยมว่าค่านิยมทำหน้าที่เป็นทั้งมาตรฐาน ควบคุมและกำหนดเป้าหมาย แนวทางของพฤติกรรม และเป็นแกนกลางอันมั่นคงถาวรในการเสริมสร้างแรงจูงใจ เจตคติ ความสนใจ และความตั้งใจที่จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยม ซึ่งสามารถสรุปอิทธิพลของค่านิยมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ตามแผนภูมิดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงอิทธิพลของค่านิยมต่อพฤติกรรมของบุคคลของ เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (2526 : 2)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 6 - 7) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของค่านิยมว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากว่าค่านิยมที่มนุษย์มีอยู่นั้นทำหน้าที่มากมายหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ที่สำคัญ คือ

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของบุคคล กล่าวคือ ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรมของเราว่า บุคคลควรจะทำหรือไม่ควรจะทำสิ่งใด ค่านิยมจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ และค่านิยมจะทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งของตัวบุคคลเองและของผู้อื่น

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนในการตัดสินใจและการแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในบางกรณีบุคคลต้องเจอกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งกัน ทำให้เขาต้องเลือกทางใด ทางหนึ่ง เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด กับความเป็นตัวของตัวเอง หรือรักษาความเป็นอิสระของตัวเอง การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ยากจน กับการปฏิบัติงานในทางที่ไม่สุจริต แต่ทำให้ร่ำรวย บุคคลจะเลือกเดินทางไหนนั้นค่านิยมหรือระบบค่านิยมที่บุคคลมีอยู่จะช่วยกำหนดทางเลือกให้เขา

3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจ หรือผลักดันของบุคคล เช่น บุคคลที่มีความนิยมชมชอบในการมีอายุยาวนาน หรือสุขภาพดี ก็จะมีแรงผลักดันให้อยากออกกำลังกายอยู่เสมอตลอดจนมีความรอบคอบในการบริโภคอาหาร บุคคลที่มีความนิยมเกี่ยวกับวัตถุนิยมสูง ก็จะมีชัยชนะขั้นแข็งและเพียรพยายามในการทำงานเพื่อได้มาซึ่งเงินทองและสิ่งของที่ตนเองพึงปรารถนาเหล่านี้ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแล้วค่านิยมจะทำหน้าที่ที่สำคัญ คือ เป็นเกณฑ์ (Criteria) หรือมาตรฐาน (Standard) ในการแสดงออกของพฤติกรรม ช่วยตัดสินใจในกรณีที่บุคคลได้พบกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งกัน และต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง และค่านิยมยังช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความสนใจ และความตั้งใจที่จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมที่ตัวเองมีถือ

1.5 เกณฑ์การพิจารณาค่านิยม

ในการพิจารณาว่าคุณสมบัติใดเป็นค่านิยมหรือไม่นั้น ราธส์ ฮาร์มิน และไซมอน (Raths, Harmin and Simon. 1966 : 28 - 29) กล่าวว่า ค่านิยมจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้คือ

1. ค่านิยมจะต้องเกิดจากการเลือกโดยเสรี ไม่ได้เกิดจากการถูกบีบบังคับ ถ้ามีการถูกบีบบังคับให้เลือกถือว่าไม่ใช่ค่านิยม .
2. ค่านิยมจะต้องเกิดจากการเลือกที่มีสิ่งให้เลือกหลาย ๆ อย่าง ถ้าไม่มีให้เลือก หรือมีให้เลือกเพียงอย่างเดียวและเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเลือก ก็ไม่ถือว่าเป็นค่านิยม
3. สิ่ง que เลือกมานั้น เป็นสิ่งที่บุคคลได้พิจารณาไตร่ตรองถึงข้อดีข้อเสียอย่างรอบคอบแล้ว
4. เป็นสิ่งที่บุคคลมีคตินิยม เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่มีความค่า ควรแก่การทะนุถนอมรักษาไว้
5. เป็นสิ่งที่บุคคลภาคภูมิใจ ยอมรับและเต็มใจ ต้องการที่จะแสดงออก กล่าวถึง สัมผัสทุกอย่างเปิดเผย
6. จะต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติตามสิ่งที่เลือกเอาไว้ เพราะสิ่งที่เราเรียกว่า ค่านิยม นี้จะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง
7. จะต้องเป็นสิ่งที่บุคคลกระทำอยู่เป็นประจำเป็นกิจวัตร สิ่ง que กระทำครั้งเดียวแล้วเลิกทำ ก็ไม่เรียกว่าค่านิยม

ดังนั้น ถ้าหากจะพิจารณาว่าค่านิยมของบุคคลเป็นค่านิยมที่แท้จริงหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาตามเกณฑ์ทั้ง 7 ประการดังกล่าวนี้ ถ้าหากขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งไปก็ไม่ถือว่าเป็นค่านิยมที่แท้จริง

สำหรับ ไพซูร์ย์ เกรือแก้ว ณ ลำพูน (2515 : 89 - 90) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการสังเกตอย่างคร่าว ๆ ว่าบุคคลใดมีค่านิยมอย่างไร โดยวิธีการสังเกตจากสิ่งต่อไปนี้

1. คุณจากสิ่งที่คุณเลือกได้ "เลือก" (Choice) ในชีวิตประจำวันของเข่าว่าคนนั้นคนนี้ได้เลือกทำอะไร ทำอะไร ไปไหน ฯลฯ เหล่านี้ ซึ่งก็พอจะเป็นช่องทางส่องให้เราเข้าใจถึงค่านิยมของคนนั้นได้บ้าง
2. คุณจากทิศทางแห่งความสนใจ (Direction of Interest) ของคนเราแต่ละคน ก็ย่อมจะวิถีทิศทางแห่งความสนใจที่พอจะมองคลอกและสังเกตได้ว่า เขาสนใจอะไร ทางไหน หรือสนใจทำอะไรในชีวิตซึ่งควมส่วนใหญ่ ชีวิตการงาน ชีวิตครอบครัว และชีวิตส่วนตัว
3. คุณได้จากคำพูดที่คุณแสดงออก โดยทั่วไปบุคคลมักแสดงค่านิยมของตัวเองออกมาทางคำพูดเสมอ เช่น คนเรามักจะพูดว่า สิ่งนั้นดี สิ่งนั้นไม่ดี ควรประพฤติอย่างนั้นน่าเกลียด ความประพฤติอย่างนั้นน่าชมเชย เป็นต้น
4. คุณได้จากคำพูดที่ใช้ในการสนทนา เราจะสังเกตเห็นได้เสมอ ๆ ในวงการสนทนาทั่วไปว่า คำพูดหรือความคิดบางสิ่งบางอย่างก่อให้เกิดอารมณ์แก่คนที่ร่วมสนทนาอย่างรุนแรง เช่น คำพูดบางอย่าง หรือแนวความคิดบางอย่างก่อให้เกิดุสนทนาโกรธ ไม่พอใจ หรือบางอย่างก็ทำให้พอใจ สบายใจ ก็พอจะเป็นแนวทางที่จะทำให้ทราบได้ว่า ค่านิยมของคน ๆ นั้นพอจะมีอะไรบ้าง
5. คุณได้จากการคิด การเขียนของบุคคล ซึ่งมักจะแสดงออกถึงหลักการดี อุดมการณ์ และความคิด ความฝัน รัสเซียของตัวเองออกมา สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางที่จะเข้าใจค่านิยมของนักคิด นักเขียนนั้น เป็นอย่างดี

2. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

2.1 ความเอื้อเฟื้อของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง "ค่านิยมเพื่อชีวิตของสังคมไทย" ขึ้นในปี พ.ศ. 2525 เพื่อค้นหาค่านิยมที่พึงประสงค์ที่จะเป็นหลักยึดในการ

กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ และจัดทำเป็นค่านิยมพื้นฐานเพื่อใช้กับประชากรไทย การศึกษาเรื่องนี้ ได้ดำเนินงานเป็นขั้นตอนต่าง ๆ จนในที่สุดได้ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ การดำเนินงานดังกล่าว มีดังนี้

1. การสำรวจและการกำหนด โดยได้รวบรวมเอกสารค่านิยมจากแหล่งต่าง ๆ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาประชุมหลายครั้งจนสามารถกำหนดค่านิยม เพื่อชีวิตและสังคมไทยได้ 20 ประการ คือ

1. การประหยัดและประมาณตนเพื่อการดำรงชีวิตเรียบง่าย
 2. การรักษาความจริงและกล้ากระทำเพื่อความเป็นจริง
 3. ความมุ่งมั่นที่ทำงานเพื่องาน โดยตระหนักว่างานคือชีวิต
 4. การเคารพตนเอง พึ่งตนเอง และไว้วางใจต่อปัญหาชีวิต
 5. การใฝ่หาความรู้และใช้สติปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
 6. การตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิต
- ที่สงบสุข
7. ความรับผิดชอบ
 8. ความรับผิดชอบต่อในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม โดยกระทำให้เป็นประโยชน์กับหมู่คณะ และไว้วางใจให้ผู้อื่นเคื้อคร้อน
 9. การตระหนักในความสำคัญของการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย
 10. การเห็นความสำคัญของครอบครัวในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเยาวชนและสังคม
 11. ความมุ่งมั่นที่จะช่วยกันรักษาและเสริมสร้างความเป็นธรรม เสรีภาพและภาพครภาพในสังคม
 12. การตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาชีวิตและสังคมที่เกี่ยวกับจิตใจ คุณธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

13. การรักษาความเป็นเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย ยินดีเสียสละเพื่อชาติแม่ด้วยชีวิต

14. การยึดมั่นในศาสนา ธรรมะ เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต

15. การยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย

16. การเทอดทูนองค์พระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข เป็นมิ่งขวัญและเป็นศูนย์รวมหัวใจของคนในชาติ

17. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ กฎเกณฑ์และระเบียบ แบบแผน โดยเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของสังคม

18. การช่วยรักษาหวงแหนเสถียรภาพสันติและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

19. การปลูกฝังสุนทรีย์และรักษาส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของตน ของครอบครัวและชุมชน

20. การยกย่องสรรเสริญผู้กระทำความดีต่อต้านการกระทำความชั่ว

2. การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทย ทำการสร้างแบบสอบถาม วัดค่านิยม และทำการเก็บข้อมูลกับเยาวชน ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา วัฒนธรรมใน 10 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ อุบลราชธานี จันทบุรี สงขลา พระนครศรีอยุธยา อุตรดิตถ์ สกลนคร เพชรบุรี และยะลา

3. การพิจารณาเลือกสรรค่านิยมที่จำเป็นเร่งด่วน นำผลการวิจัยจากการศึกษาทัศนคติ มาพิจารณาและพิจารณาเห็นว่า ในสภาพของสังคมไทยปัจจุบัน ควรจัดทำการปลูกฝังค่านิยมที่สำคัญ และจำเป็นเร่งด่วนก่อนเพียง 9 ประการ คือ

1. การประหยัดและประมาณตน เพื่อการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย

2. ความมุ่งมั่นทำงานเพื่องาน โดยตระหนักว่างานคือชีวิต

3. การใฝ่หาความรู้และการใช้สติปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

4. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น

5. ความสามัคคีและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมโดยการกระทำตน ให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะ และไว้วางใจให้ผู้อื่นได้คือผู้อื่น

6. การรักษาความเป็นเอกราชของไทย ภูมิใจในความเป็นคนไทย รักไทย
นิยมไทย

7. การยึดมั่นในศาสนาธรรม เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต

8. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ กฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผน
โดยเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของสังคม

9. การเคารพตนเอง พึ่งตนเอง และไม่ย่อท้อต่อปัญหาชีวิต

4. การประกาศใช้เป็นค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ให้แก่ค่านิยมทั้ง 9 ประการมา
พิจารณาเป็นค่านิยมพื้นฐานให้ทุกคนร่วมกันเสริมสร้าง บลุกฝังและปฏิบัติ เรียกว่า ค่านิยมพื้นฐาน
5 ประการ

2.2 ความหมายของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

1. การพึ่งตนเอง ยึดมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

การพึ่งตนเอง หมายถึง การเคารพตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถที่จะ
กระทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง และไม่ทำตัวให้เป็นปัญหา หรือเป็นภาระแก่ผู้อื่น หรือ
หมู่คณะ

ยึดมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพที่สุจริต
อย่างกระตือรือร้น และตั้งใจจริงให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน

ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้
บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้น และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่
ให้ดีขึ้น

2. ประหยัด และออม

ประหยัด และออม หมายถึง การรู้จักใช้ รู้จักออมทรัพย์สิ้น เวลา ทรัพยากร
ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิต
ให้เหมาะสมกับสภาพ ฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

3. มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง การควบคุมตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ แบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน และความเบ้ระเบียบเรียบร้อยของสังคม

4. ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง การมีความศรัทธา และยึดถือปฏิบัติในแบบแผนความประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่ในความดีงามและหลักธรรมของศาสนา

5. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยยอมสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมใจ รักวินัย ซื่อตรงต่อหน้าที่ ช่วยทบทุนำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติให้ความร่วมมือเผยแพร่ และเทอคนุแก่เกียรติคุณของชาติ

2.3 แนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

สำหรับแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการนั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้มีประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม 2525 เรื่อง "แนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน" เห็นสมควรวางแนวทางการปฏิบัติ ไว้ดังนี้

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
 - 1.1 ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นนิจ
 - 1.2 ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ
 - 1.3 ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือ
 - 1.4 มีความเข้มแข็ง ลดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาที่บัง
 - 1.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จากผู้อื่น

- 1.6 คัดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาคือ
- 1.7 ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริตไม่เลือกงาน
- 1.8 รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่และการกระทำ
- 1.9 ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อย
2. การประหยัดและออม
 - 2.1 มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
 - 2.2 มีความพอดีในการบริโภคและ วนการผ่อนส่ง ที่เกินความสามารถ
 - 2.3 ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
 - 2.4 คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนที่จะจ่าย ใช้เท่าที่จำเป็น
 - 2.5 ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย หรือตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป
 - 2.6 จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
 - 2.7 เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการ เก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์
 - 2.8 รู้จักใช้ คุดูแลรักษา และบูรณะทรัพย์ทั้งของตนเองและของส่วนรวม
 - 2.9 วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบมีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
 - 3.1 รักษาความสะอาดของบ้านเมือง ที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน
 - 3.2 ช่วยกันรักษาและไมทำลายสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม
 - 3.3 รู้จักสิทธิและหน้าที่ และละเว้นการใช้อิทธิสิทธิ์
 - 3.4 รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง
 - 3.5 สันติสุขและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - 3.6 ไม่แก้ปัญหโดยวิธีรุนแรงหรือไม่ชอบด้วยระเบียบวินัยและกฎหมาย
 - 3.7 มีมารยาทในการข่มขียนพาหนะปฏิบัติตามกฎหมายจราจรและช่วยดูแลรักษา

ทางสัญจรไปมา

- 3.8 ทำหน้าที่พลเมืองดีโดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อรู้เห็นการกระทำผิด

ระเบียบวินัยและกฎหมาย

3.9 รับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมายในฐานะเจ้าหน้าที่

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

4.1 ไม่เขียนเบียดเบียนหรือร้ายต่อกันและสัตว์

4.2 มีเมตตากรุณา

4.3 ไม่เห็นแก่ได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4.4 ไม่พูดบด ไม่ยุยงให้แตกร้าง ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเหลวไหล

4.5 มีความประพฤติดีในความสัมพันธ์ทางครอบครัวและทางเพศ

4.6 เว้นสิ่งเสพติด มีสติสัมปชัญญะ

4.7 มีความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

4.8 มีความอดทน อคถิณ

4.9 มีความกตัญญูตทเวท

4.10 มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง

4.11 ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจให้ผ่องใส

4.12 เชื้อกฎแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

5.1 สถาบันชาติ

5.1.1 ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ

5.1.2 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่จะกระทบกระเทือน

ความเข้มแข็งของสถาบันชาติ

5.1.3 ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ

5.1.4 ส่งเสริมและรักษาเกียรติของชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

และนิยมไทย

5.1.5 สร้างเสริมความสามัคคีของคนในชาติ

5.1.6 เสี่ยงผลประโยชน์ส่วนบุคคลและแม้ชีวิตเพื่อประเทศชาติ

5.1.7 ปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดี โดยการรับราชการทหาร ประกอบอาชีพสุจริต และเสียภาษีอากรเพื่อพัฒนาประเทศ

5.1.8 ยกย่องให้เกียรติผู้ทำหน้าที่ป้องกันและเสียสละเพื่อประเทศชาติ

5.1.9 ปฏิบัติตามคติพจน์ที่ว่า "การรักษาวัฒนธรรมคือ การรักษาชาติ"

5.2 สถาบันศาสนา

5.2.1 ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง

5.2.2 บลุกความเชื่อความเลื่อมใสในศาสนาด้วยปัญญา

5.2.3 ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาในชีวิตประจำวัน

5.2.4 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือน

ความมั่นคงของสถาบันศาสนา

5.2.5 ช่วยกันส่งเสริมหนุนบำรุงศาสนา

5.2.6 ไม่ทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และศิลปกรรมทางศาสนา

5.2.7 เผยแพร่ความรู้ และการปฏิบัติตามหลักศาสนา

5.2.8 เคารพเทีคทุนศาสนา และไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่น

5.2.9 สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ

5.3 สถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.1 ศึกษาความรู้ ความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.2 รักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุข

5.3.3 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือน

ความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.4 แสดงความจงรักภักดี เทีคทุนพระเกียรติและเผยแพร่

พระราชกรณียกิจ

5.3.5 ร่วมกันประกอบความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

จากแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จำนวน 62 ข้อ ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

3.1 ครอบครัวกับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ในการปลูกฝังและถ่ายทอดค่านิยมให้แก่สมาชิกในวัยต้นของชีวิต ครอบครัวมีบทบาทหน้าที่สำคัญที่สุดในการให้ความรักดูแลเอาใจใส่ ให้ความปลอดภัย ฝึกอบรมสั่งสอน สร้างลักษณะนิสัย ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กให้รู้จักวัฒนธรรม รู้สิ่งที่ต้องห้าม การประพฤติปฏิบัติ และสิ่งที่เป็นข้อห้ามที่ต้องละเว้นการกระทำ ซึ่งสามารถทำให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เยาวชนนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองถือว่าเป็นครูคนแรกของเด็กจะต้องถือเป็นหน้าที่ในการอบรมปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้ลูก (สมพร เทพสิทธา. 2525 : 27 - 29) ซึ่ง ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 261 - 360) ก็ยังเชื่อว่าอิทธิพลของครอบครัวที่มายังเด็กนั้น ส่วนมากจะผ่านวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากผู้ปกครอง นอกจากการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาเป็นประจำจะมีผลต่อค่านิยมของบุคคลในวัยเด็กแล้ว แม้เด็กจะโตเป็นผู้ใหญ่และแยกตนไปสร้างครอบครัวใหม่แล้วยังมีความผูกพันกับบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัว สิ่งใดที่ครอบครัวสั่งสอนไว้หรือสิ่งใดที่ครอบครัวเริ่มร้องย้อมมีผลต่อการปฏิบัติของผู้อยู่ (ก่อ สวัสดิพานิช. 2519 : 95) นอกจากนี้ กลาส (Klass. 1984 : 405) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ทำการศึกษาอิทธิพลของครอบครัวต่อค่านิยมของเด็ก ซึ่งพบว่า

ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัว โดยผ่านทางกรอบมโนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอสส์ไตน์ (Rothstein, 1984 : 469) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของบิดามารดาต่อค่านิยมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 7 พบว่าบิดามารดามีอิทธิพลต่อค่านิยมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะเรื่องความคาดหวังของบิดามารดาต่อนักเรียน ส่วนผลงานวิจัยที่ทำในประเทศไทยนั้น พงษ์เทพ มณีตรง (2527 : 98) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ได้สนับสนุนความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการปลูกฝังค่านิยม โดยพบว่า ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า เด็กจะเลียนแบบผู้ปกครองในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าอีกด้วย ส่วน ธารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 89) ได้ศึกษาบทบาทของสิ่งที่แพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ พบว่า สื่อในครอบครัวโดยเฉพาะบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เป็นสื่อที่มีบทบาทในการแพร่กระจาย และถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ทั้งในเรื่องความเชื่อถือและการยอมรับที่จะปฏิบัติตาม และจากงานวิจัยของสราวุฒิ คูวิวัฒน์ (2529 : 53) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่จำแนกกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมต่างกัน พบว่า การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองมีผลทำให้ค่านิยมของนักเรียนแตกต่างกัน

จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมก็คือ การอบรมเลี้ยงดู ดังนั้น ค่านิยมของผู้ปกครองเป็นอย่างไร ผู้ปกครองก็จะถ่ายทอดค่านิยมนั้นไปยังเด็ก ค่านิยมเหล่านี้ก็จะถูกหล่อหลอมขึ้นในตัวเด็กกลายเป็นพฤติกรรมที่ติดตัว จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่าค่านิยมพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียนจะเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของนักเรียนหรือไม่ ซึ่งยังไม่มี การศึกษามาก่อน

3.2 โรงเรียนกับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็กต่อจากครอบครัวคือ โรงเรียน เพราะเด็กใช้ชีวิตในวัยของเขาส่วนใหญ่กับการเล่าเรียน สภาพต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ครู เพื่อน สภาพของ

โรงเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ค่านิยม เพราะโรงเรียนทำหน้าที่ถ่ายทอดแก้ไขและเสริมสร้างวัฒนธรรมให้แก่เด็ก (ชนิตา รัชพลเมือง. 2526 : 75) และในกรณีของโรงเรียน โรงเรียนมีวิถีปลูกฝังจริยธรรม โดยมีหลักสูตรบทเรียนที่แน่นอนมีวิธีการปลูกฝัง มีการถ่ายทอดและประเมินผลอย่างมีระบบ นอกจากนี้แล้วนักเรียนมีโอกาสดูเรียนรู้ค่านิยมจากกิจกรรมนอกหลักสูตร จากเพื่อนด้วยกันเอง และจากระเบียบและเงื่อนไขของโรงเรียนที่นักเรียนต้องปฏิบัติ เช่น นักเรียนต้องมาโรงเรียนตรงเวลา ต้องทำงานที่ครูมอบหมายให้เสร็จด้วยตนเอง ต้องสอบแข่งขัน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และได้รับการปลูกฝังค่านิยมโดยไม่ต้องอาศัยหลักสูตรหรือบทเรียน จึงเป็นอิทธิพลที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ (UnIntend Effects) ที่มีผลต่อการปลูกฝังค่านิยมของนักเรียนอย่างมาก (อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรธนะภูติ. 2522 : 29 - 33)

จากการศึกษาของคลาส (Klass. 1984 : 405) ถึงเรื่องการศึกษาความเกี่ยวข้องของปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนกับค่านิยมของนักเรียนพบว่า การปฏิบัติของครูมีผลต่อประสบการณ์ของนักเรียนและต่อเนื่องไปถึงค่านิยมของเด็กด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุฒิ ฑูวันพันธ์ (2529 : 53) ที่พบว่า นักเรียนที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมแตกต่างกันได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูเกี่ยวกับการประหยัดและออมแตกต่างกัน และจากการศึกษาบทบาทของสื่อที่แพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของ ชารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 87) พบว่า นักเรียนมีความเชื่อถือ ยอมรับ และปฏิบัติตามในเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จากสื่อในโรงเรียน คือ ครูมากที่สุด จากผลการวิจัยทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าครูมีอิทธิพลต่อค่านิยมในตัวนักเรียนทั้งในแง่ความรู้ ประสบการณ์ให้แก่เด็ก และการปฏิบัติตน ซึ่งเป็นแบบอย่างของเด็ก

โดยสรุปพอจะกล่าวได้ว่าครูเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าจะส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน เพราะเด็กนักเรียนจะยอมรับค่านิยมจากครูอีกส่วนหนึ่ง รองลงมาจากครอบครัวการวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาว่า ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นตัวแบบให้นักเรียนจะมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนหรือไม่

อีกตัวแปรหนึ่งที่อยู่ยงคงการศึกษาคือ ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและครูว่าจะมีผลต่อค่านิยมของนักเรียนหรือไม่ โดยได้แบ่งปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมของนักเรียนเป็นระดับต่ำ และสูง เพื่อที่จะได้แยกกลุ่มของนักเรียนได้ชัดเจนในเรื่องนี้ สราวูฒิ ทูวินันท์ (2529 : 53) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมแตกต่างกัน ได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องการประหยัดและออมจากผู้ปกครองแตกต่างกันด้วย และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติตาม และการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตในกรุงเทพมหานครของ วันชัย มีกลาง (2530 : 120) พบว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดาแตกต่างกัน มีเจตคติการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมมีอิทธิพลทำให้ค่านิยมของนักเรียนแตกต่างกันไปด้วย จากผลการวิจัยดังกล่าวนี้เห็นที่คาดได้ว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในระดับสูงจะมีค่านิยมพื้นฐานมากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดต่ำ

การถ่ายทอดค่านิยมจากครอบครัวและโรงเรียนในเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและครู ดังนั้น การปฏิบัติตามค่านิยมก็น่าจะเป็นผลมาจากปริมาณและลักษณะการถ่ายทอดค่านิยมเช่นเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมจากครอบครัวและโรงเรียนน่าจะมีผลต่อค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนด้วย

3.3 เพศกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

เพศเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แตกต่างกัน ซึ่งจากงานวิจัยของ ปิ่นสุวรรณ เทสยานนท์ (2526 : 129) ได้ศึกษาความถี่รวมยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่อง การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่านิยมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง เป็นระดับที่พึงประสงค์ นักเรียนหญิงมีระดับความถี่รวมยอดสูงกว่านักเรียนชายในด้าน การประหยัดและออม ส่วนเรื่อง การมีระเบียบวินัย

และเคารพกฎหมายไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ เขาว่านประภา
เชื้อสาธุชน (2526 : 102) ที่ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของเยาวชนที่เป็นนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และยโสธร ผลวิจัยพบว่า ค่านิยมส่วนรวมอยู่ในระดับสูง
โดยมีค่านิยมที่สูงเรียงตามลำดับดังนี้

1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ด้านการประหยัดและออม
3. ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
4. ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย
5. ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบและพบว่า เพศหญิงมีค่านิยม

สูงกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้าน ยกเว้นด้านการประหยัดและออมที่มีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ และจากการศึกษาของ ทิพพา กิจวิจารณ์ (2528 : 74) เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของ
เยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เยาวชนหญิงมีค่านิยมสูงกว่าเยาวชนชายทุกด้านยกเว้น
ค่านิยมด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นอกจากนี้ กษิมิตา วิริยะ (2526 : 115 - 116) ได้
ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความ
รับผิดชอบต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนหญิงมีความคิด
รวบยอดมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับงานวิจัยที่ใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา
นั้นงานวิจัยของ ผุสดี จิระวัฒนกิจ (2526 : 102) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมตามคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนหญิงมี
พัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายในด้านการพึ่งตนเอง การมีความ
รับผิดชอบต่อ การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ส่วนด้านการขยันหมั่นเพียร
นั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกัน ส่วนงานวิจัยที่แตกต่างจากที่กล่าวได้แก่ การวิจัยของ วิระวรรณ อามระคิษ (2522 : 61 - 64) ได้ศึกษาค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การประหยัดและออม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ มิลินทร์ สำเภาเงิน (2524 : 134 - 141) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 กับการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต การช่วยเหลือตนเอง พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกันในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนการช่วยเหลือตนเอง เพศหญิงมีในระดับสูงกว่าเพศชาย และยังพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบางสถานการณ์เพศมีผลต่อความแตกต่างของค่านิยม หรือบางงานวิจัยเพศก็ไม่มีผลต่อความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการทราบว่า เพศจะมีผลต่อความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการหรือไม่ ในกรณีนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3.4 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ในเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจกับค่านิยมนั้น ซิสเตอร์ (Sister. 1960 : 3569) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Values of Catholic High School Students of Differing Socio - economic Background and the Relationships of these Values to those of their Parents" โดยศึกษาค่านิยมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแคทอลิกแห่งหนึ่ง ในสหรัฐอเมริกาที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน ได้ศึกษาค่านิยม 7 ตัว คือ ความเชื่อในพระเจ้า การเชื่อในเกียรติยศของบุคคล ประชาธิปไตย

เสรีภาพ บุรณภาพ ความรับผิดชอบ การแต่งกาย ครอบครั้ว การหย่าร้าง เวลาว่าง การน้ัศพ
 การแต่งกาย สถานที่ ผลการศึกษาปรากฏว่า บิคารมารดาและบุตร ที่อยู่ในฐานะสังฆมระกับตำ่ามีความ
 เชื่อในพระเจ้าและการเชื่อถือในเกียรติยศของแต่ละบุคคลสูงกว่าบิคารมารดาและบุตรของบุคคลที่อยู่
 ในฐานะสังฆมระกับสูง ในขณะที่เดียวกันบิคารมารดาและบุตรที่อยู่ในฐานะสังฆมระกับสูงกับบุตรที่อยู่ใน
 ในฐานะสังฆมระกับกลางมีค่านิยมประชาธิปไตย เสรีภาพ บุรณภาพ ความรับผิดชอบ การแต่งงาน
 ครอบครั้ว สถานที่สูงกว่าบิคารมารดาในฐานะสังฆมระกับกลางกับบุตรของสังฆมในระกับตำ่า ซึ่งแสดงว่า
 ภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังฆมมีอิทธิพลต่อก่านิยมของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิระวรรณ
 อามระคิษ (2522 : 62 - 64) ซึ่งได้ศึกษาค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่บิคารมารดาฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 ค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

จากการศึกษาของ ซิลสเตอร์ (Sister. 1960 : 3569) และวิระวรรณ อามระคิษ
 (2522 : 62 - 64) ที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครั้วมีผลต่อ
 ระดับค่านิยมของนักเรียน แต่ก็มีกรวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งแสดงผลขัดแย้งคือ ผลการวิจัยของอานันต์
 พงศ์เสาวภาค (2529 : 69) ศึกษาถึงคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้ปกครองที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคม สูง ปานกลาง
 ต่ำระดับการปฏิบัติตนของนักเรียนไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนิมดา วิริยะ
 (2526 : 117) และเป็นสุวรรณ เทสยานนท์ (2526 : 129) ที่พบว่า ความเกิตรงวมยอดเกี่ยวกับ
 ค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมี
 ระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมสูง ปานกลาง
 และต่ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 การที่นักเรียนที่ผู้ปกครองมีสภาพเศรษฐกิจและ
 สังคมแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันนั้น อานันต์ พงศ์เสาวภาคย์ (2529 : 70)
 ได้ให้เหตุผลไว้ว่า เนื่องจากสังคมในชนบทไม่มีการแบ่งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
 ออกจากกันอย่างเห็นได้ชัดเจน มีการทำกิจกรรมช่วยเหลือการงานซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักเรียน
 ที่ผู้ปกครองมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีระดับการปฏิบัติตนไม่แตกต่างกัน

ในส่วนของสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการนี้ ยังไม่สามารถสรุปผลได้ เนื่องจากผลการวิจัยที่มีผู้ทำมานั้นยังไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การวิจัยครั้งนี้ จึงมีความต้องการที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ โดยการแบ่งสถานภาพทางเศรษฐกิจของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างออกให้เห็นอย่างชัดเจน โดยการแบ่งสถานภาพของครอบครัวออกเป็นระดับเศรษฐกิจ สูง ปานกลาง ต่ำ เพื่อดูว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนหรือไม่ สำหรับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อาจจะถูกจำ ทั้งนี้เนื่องจากโดยส่วนรวมแล้ว รายได้โดยเฉลี่ยของประชากรในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีรายได้เฉลี่ยต่อบัวต่ำ

3.5 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่เก่าแก่ที่สุด และมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก ไม่เคยมีปรากฏในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์สามารถดำรงชีพและสืบพันธุ์ ต่อเนื่องกันมาได้โดยปราศจากสถาบันทางสังคมที่เรียกว่า "ครอบครัว" (สนธิ สมัตถการ. 2519 : 1) ซึ่งเรื่องนี้ เชียร์ส แมคโคบี และเลวิน (Sears, Maccoby and Lewin, 1957 : 312) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ความรักของบิดามารดาเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาจริยธรรมในเด็ก ถ้าช่วงแรกเกิดเด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น โดยได้รับการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ทางร่างกายอย่างเพียงพอ เด็กจะมีความรู้สึกพอใจและมีความสุข ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นทุกครั้งที่มีผู้มา บำบัดความต้องการให้เด็ก จนในที่สุดการบำบัดความต้องการให้เด็ก จะกระตุ้นให้เด็กมีความพอใจ และมีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดคน ในขณะที่ผู้เลี้ยงดูอยู่ใกล้ชิดกับเด็กนั้น เขาก็ได้อบรมสั่งสอนเด็ก และได้แสดงลักษณะต่าง ๆ ให้เด็กเลียนแบบโดยเขาไม่รู้สึกตัวจนกระทั่งเมื่อเด็กห่างเหินจากผู้เลี้ยงดู เด็กจะเกิดความว้าวุ่นและวิตกกังวล เด็กจะสามารถแก้ความรู้สึกนี้ของตนได้ ด้วยการแสดงลักษณะและการกระทำที่คล้ายคลึงกับผู้เลี้ยงดู เป็นเครื่องทดแทนตัวผู้เลี้ยงดูเอง ฉะนั้นการ

ทำตามคำสั่งสอนของผู้เลี้ยงดู หรือเลียนแบบลักษณะต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดู จะทำให้เด็กเองรู้สึกพอใจและมีความสุข เด็กจึงทำเช่นนั้นบ่อยครั้งจนคิดเป็นนิสัยได้ ตามทฤษฎีของเพียร์ส และคณะนี้ เด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะเกิดความรักความพอใจในผู้เลี้ยงดูตน ก่อนที่เด็กจะยอมรับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมจากบุคคลอื่น นอกจากนี้ เด็กจะต้องเกิดความรักในผู้เลี้ยงดูตนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะสามารถรักบุคคลอื่น ๆ และยอมเลียนแบบคนอื่น ๆ ต่อไป ฉะนั้นการทำตามกฎเกณฑ์ของศาสนาและการปฏิบัติตามกฎหมายจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าเด็กไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ภายในบ้านเสียก่อน นอกจากนี้ ฮอฟแมน (Hoffman, 1970 : 261 - 360) มีความเชื่อว่ามีอิทธิพลของครอบครัวที่แผ่มายังเด็กนั้นส่วนมากแล้วจะผ่านวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ คลาส (Kass, 1984 : 405) ที่พบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัวโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นครอบครัวจึงมีอิทธิพลสำคัญในการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กนักเรียน อย่างไรก็ตาม ครอบครัวซึ่งมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น แต่ละครอบครัวจะมีรูปแบบการอบรมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ และสภาพแวดล้อมของครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้นได้มีการแบ่งออกเป็นหลายประเภท อาทิเช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียนแบบตามใจहांแบบเสรีประชาธิปไตย เป็นต้น (สมาคมทศวรรษศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524 : 83 - 85) ซึ่งแต่ละรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ คือ

1. แบบอิตาเลียน (Authoritarian)

บิดาเป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว มีอำนาจเด็ดขาดในการตั้งเป้าหมายของครอบครัวและกฎเกณฑ์ และให้ทุกคนปฏิบัติตามมารดารับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูบุตร การตัดสินใจในครอบครัวเป็นหน้าที่ของบิดาหรือทั้งมารดาเท่านั้น บุตรไม่มีส่วนออกเสียงด้วย ความต้องการของบุตรไม่ได้รับการพิจารณาและตอบสนองไป บิดามารดาไม่แสดงความรักใคร่บุตร ความเอาใจใส่ต่อกันมีน้อย ทุกคนปฏิบัติตามภารกิจของครอบครัวความหน้าที่แทนที่จะทำด้วยความรักความเห็นใจ บุตรไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไกลจากบ้านจนกว่าจะพ้นวัยรุ่นนั้นหนทางการระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายแยกกัน บิดามารดาและบุตรอาจมีนั้นหนการร่วมกัน

ผลของการเลี้ยงดูในครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบอึดอัดใจ โดย ที่เด็กมักจะขาดความสัมพันธอันใกล้ชิดกับบิดามารดา ขาดความรู้สึกรอบอุ้ม อบอุ่นปลอดภัย และการที่ปฏิบัติตามคำสั่งบิดามารดาเป็นประจำ ทำให้ขาดความกตเวทิตะเริ่มและความเชื่อมั่นในตัวเองอาจซ้ชขาดไม่กล้าเป็นตัวของตัวเอง และในบางเรื่องก็ไม่สามารถจะพึ่งพาตนเองได้ เพราะไม่เคยฝึกตัดสินใจโดยตนเองหรือโดยที่ผู้ใหญ่คอยแนะแนวให้ แต่ก็มีส่วนคืออยู่ข้าง คือ สามารถสำรวจตนได้ดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์ อ่อนแอ้อม เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่

2. แบบตามใจห่าน (Laissez-faire)

บิดามารดาต่างก็ไปคนละทางตามความชอบของตน ไม่สนใจในกันและกันและกันในบุตรเท่าที่ควร บิดามารดาเชื่อว่า "เด็กจะดีก็เอง จะชั่วก็ตัวเอง" เจตคติเช่นนี้ทำให้เกิดความคิดว่าตนไม่ต้องรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนบุตรให้ประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ เวลามีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้นในตอนที่ยุติตรยังตัดสินใจไม่ได้ ก็ไม่ช่วยให้รู้ว่าจะอะไรผิดชอบชั่วดีไม่ควรทำอย่างไร เพราะเหตุใด ถ้าเด็กโตขึ้นเสียคนก็ถือว่าเป็นกรรมของเด็กเอง และต้องการความเห็นอกเห็นใจจากผู้อื่นที่ตนโชคร้ายเช่นนั้น บิดามารดาเช่นนี้อาจใช้อำนาจรุนแรงกับเด็ก โดยเฉพาะครอบครัวหาเข้ากันคำมักลงโทษเด็กรุนแรง และปราศจากเหตุผล เพราะมองไม่เห็นความผิดของตน จึงโมโหโทโสที่บุตรนำความลำบากมาให้ เด็กที่เติบโตขึ้นมาในบรรยากาศเช่นนี้จะรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา มองไม่เห็นความรับผิดชอบตน มักจะมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้ใจผู้อื่น ไม่เชื่อว่ามีคุณธรรม ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือรับการฝึกฝนให้มีคุณธรรมความดีต่าง ๆ ขาดความขยันขันแข็งระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การชวนช่วยในการศึกษาเล่าเรียน ความเสียสละ ฯลฯ ถ้าเป็นเด็กในครอบครัวชั้นสูง บรรยากาศเช่นนี้จะทำให้เด็กตามใจตนเองเมื่อโตขึ้น หมกมุ่นของบิดาแล้วก็ยากที่จะดีได้

3. แบบเสรีประชาธิปไตย (Democratic)

บิดามารดาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รับผิดชอบร่วมกันในการอบรมเลี้ยงดูบุตรและในภารกิจอื่น ๆ ของครอบครัว การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวเกิดขึ้นจากการตกลงเห็นชอบของสมาชิกทุกคน โดยถือความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ บุตรมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ของครอบครัวมีโอกาสให้หัดคิด ริเริ่มและตัดสินใจในเรื่องจากเล็กไปหาใหญ่ บิดามารดาสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ให้ความรัก ความเอาใจใส่และจัดสิ่งแวดล้อมทางกายเพื่อให้บุตรเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่ บุตรได้รับอนุญาตและได้โอกาสที่จะสามารถคบหากับเพื่อน ในสายตาของบิดามารดาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนมีส่วนได้ออกเสียงและให้ความคิดเห็น ซึ่งถ้าเกิดขัดแย้งกันขึ้น ก็เป็นโอกาสให้แต่ละคนได้ฝึกการใช้เหตุผลโต้แย้ง เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในบรรยากาศเช่นนี้ น่าจะเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่เหมาะสมกับการปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย

ส่วนจรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุภูธร และเพ็ญแข ประจวบจันทึก (2521 : 34) สรุปว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ไทยนั้นอยู่ 3 แบบ ดังนี้

1. แบบให้ความรัก คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง และยกย่องเด็กให้รางวัลเด็กด้วยการแสดงความรักและความตามใจเด็กพอสมควร รักพบมากในครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

2.. แบบลงโทษ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ใช้การลงโทษเด็ก เมื่อเด็กทำผิดด้วยการดูคำหรือเขียนตำหนิต่างแต่ลักษณะของความผิดและรักพบมากในครอบครัวที่พ่อแม่ถึงแก่กรรมหรือแยกกันอยู่

3. แบบเรียกร้องจากเด็ก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คาดหวังว่าลูกของตนจะต้องเป็นไปตามที่ตนตั้งใจไว้ พ่อแม่จะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ลูกทุกอย่าง ซึ่งจะพบในครอบครัวคนไทยโดยทั่วไป

ดวงเดือน พันธุภูธร และเพ็ญแข ประจวบจันทึก (2520 : 73 - 74) แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูโดยการแบ่งเป็น 4 แบบ คือ

1. แบบรักสนับสนุน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย ยอมให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว และมีความเข้าใจความรู้สึกของลูกอย่างดี
2. แบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยควบคุมบังคับ และลงโทษลูก เมื่อลูกกระทำในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ
3. แบบใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่เด็กในการสนับสนุนให้เด็กกระทำหรือห้ามปรามมิให้เด็กกระทำสิ่งใด
4. แบบลงโทษทางจิต ผู้เลี้ยงดูแบบนี้จะใช้วิธีว่ากล่าวตีเตือนเด็กด้วยวาจาเมื่อเด็กทำผิด หรือใช้วิธีชู้ว่าจะไม่รัก และตัดสิทธิ์บางอย่างที่เด็กเคยมีตามปกติ

จากการแบ่งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองทั้งตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า นักวิชาการแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลแต่ละสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองแสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย ให้ความเป็นกันเอง ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ดูแลเอาใจใส่ ยอมรับในความคิดเห็นและเหตุผลของลูก มีความเข้าใจความรู้สึกของลูกเป็นอย่างดี
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองชี้แจงเหตุผลต่าง ๆ ในการกระทำของเด็กและการบอกให้ลูกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ใช้อำนาจในการขู่บังคับ ไม่ใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง และมีการลงโทษพอควรแก่การทำผิดของเด็ก
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดไว้ไม่ตามความคิดเห็น มีการลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง การลงโทษทำด้วยร่างกาย
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำจากผู้ปกครองว่าอะไรถูก อะไรผิด ปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ค่อยมีการลงโทษ พ่อแม่ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ยังไม่มีการศึกษา ซึ่งมีแต่การศึกษาที่ใกล้เคียง เช่น การศึกษาค่านิยมทางสุขภาพของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ของ สุธี เสถียรยานนท์ (2530 : 85) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีค่านิยมทางสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล มีค่านิยมทางสุขภาพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอฟแมน (Hoffman, 1963 : 869 - 884) ที่ศึกษาพ่อแม่ที่มีลักษณะเข้มงวด พบใช้อำนาจและพฤติกรรมที่มีผลต่อเด็ก พบว่า พ่อแม่ที่ใช้อำนาจควบคุมลูกโดยไม่มีเหตุผลลูกจะไม่นับถือ ขาดความอบอุ่น และขาดความสนใจในกลุ่มเพื่อน ๆ นอกจากนี้งานวิจัยของ วานี ซิดเชิตวงศ์ (2521 : 116) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีความรักมีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีนิสัยการบริโภคแตกต่างกัน และจากการศึกษาของ วิระวรรณ อามระศิม (2522 : 62 - 64) ในเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องความรับผิดชอบ การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การประหยัดและออม พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแตกต่างกันทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีอิทธิพลทำให้ค่านิยมของนักเรียนแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่า ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้ศึกษา 4 แบบคือ แบบรักสันทัดสน แบบการใช้เหตุผลแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย น่าจะมีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนด้วย ทั้งนี้เพราะการอบรมที่แตกต่างกัน จะส่งผลทำให้นักเรียนมีความเชื่อหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อค่านิยมของนักเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครองและนักเรียนนั้น ประเด็นที่ศึกษาตามตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน จากผู้ปกครองและครู รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น ผู้วิจัยยังต้องการศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ อีกด้วย เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดู และปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและครูกับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อดูผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่าจะมีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนหรือไม่ ซึ่งส่วนนี้จะช่วยอธิบายข้อมูลในส่วนของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการได้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมาทำให้สามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จากผู้ปกครองในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการต่ำ
4. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการจากครูในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการต่ำ
5. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลต่ำ
6. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลยในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน และปล่อยปละละเลยในปริมาณต่ำ
7. นักเรียนที่มีเพศและการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน
8. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน
9. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน
10. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน
11. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กัน
12. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนและครูมีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้
คือ กำหนดขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน รายละเอียดของการดำเนินการ
แต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้คือ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีครูจำนวน
10,642 คน ผู้ปกครอง 32,671 คน และนักเรียน 32,671 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้มาโดยวิธี
การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
(Sample Size) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967 : 583) ด้วยความคลาดเคลื่อน
จากการสุ่ม 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูจำนวน 385 คน ผู้ปกครอง 395 คน
และนักเรียน 395 คน ขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่่างมีดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 จำแนกครู ผู้ปกครอง และนักเรียนออกเป็นเขตการปกครอง 17 อำเภอ
3 กิ่งอำเภอ
- ขั้นที่ 2 สุ่มเขตการปกครองทั้งหมดมา 50% ได้เขตการปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8
อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ
- ขั้นที่ 3 สุ่มโรงเรียนในเขตการปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนจำนวนประชากร
ในแต่ละเขตการปกครอง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 22 โรงเรียน
- ขั้นที่ 4 ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน และครูตามโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 3 ส่วนกลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมา
ศึกษา รายละเอียดของการสุ่มนักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงเขตการปกครอง จำนวนครู จำนวนผู้ปกครอง จำนวนนักเรียน และชื่อโรงเรียน

เขตการปกครอง	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			ชื่อโรงเรียน
	จำนวน ครู	จำนวน ผู้ปกครอง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู	จำนวน ผู้ปกครอง	จำนวน นักเรียน	จำนวน โรงเรียน	
1. อำเภอเวียง	1,423	3,965	3,965	29	36	36	4	1. โรงเรียน บ้านกุดกว้าง ประชาสรรค์
				25	25	25		2. โรงเรียน บ้านคอบนม
				18	20	20		3. โรงเรียน บ้านพระค้อ
				16	14	14		4. โรงเรียน ท่าพระเนาว์
2. อำเภอกระนวน	686	1,824	1,824	25	27	27	2	1. โรงเรียน บ้านคำแมด
				17	16	16		2. โรงเรียน กูนสาค
3. อำเภอชุมแพ	734	2,059	2,059	28	24	24	2	1. โรงเรียน ชุมชนโนนหันวันครู
				17	25	25		2. โรงเรียน บ้านนาหนองหุ้ม

ตาราง 1 (ต่อ)

เขตการปกครอง	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง				ชื่อโรงเรียน
	จำนวน ครู	จำนวน ผู้ปกครอง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู	จำนวน ผู้ปกครอง	จำนวน นักเรียน	จำนวน โรงเรียน	
4. อำเภอบ้านไผ่	987	2,601	2,601	38	32	32	2	1. โรงเรียนบ้านไผ่ ประถมศึกษา 2. โรงเรียนภูเหล็ก
5. อำเภอัญจาศรี	654	1,556	1,556	12	15	15	2	1. โรงเรียน บ้านหนองแปน 2. โรงเรียนชุมชน บ้านหันัญจาศรี
6. อำเภอสีชมพู	482	1,301	1,301	17	14	14	2	1. โรงเรียน บ้านหนองตาใกล้ 2. โรงเรียน บ้านโสกสังกบ
7. อำเภอหนองเรือ	601	1,564	1,564	10	17	17	2	1. โรงเรียน บ้านหนองตาไผ่ 2. โรงเรียนชุมชน โพนสว่าง
				27	20	20		

ตาราง 1 (ต่อ)

เขตการปกครอง	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง				ชื่อโรงเรียน
	จำนวน ครู	จำนวน ผู้ปกครอง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู	จำนวน ผู้ปกครอง	จำนวน นักเรียน	จำนวน โรงเรียน	
8. อำเภอบ้านฝาง	337	820	820	12	10	10	2	1. โรงเรียนชุมชน หนองบัว 2. โรงเรียน บ้านหนองเชียงขุย
9. กิ่งอำเภอ ภูผาม่าน	131	306	306	3	3	3	2	1. โรงเรียนบ้านปากกล้วย 2. โรงเรียนสีพอนุสรณ์
10. กิ่งอำเภอ พระยืน	218	569	569	6	6	6	2	1. โรงเรียนบ้านโนนบ่อ 2. โรงเรียนชุมชนพระยืน
รวม	6,253	16,565	16,565	385	395	395	22	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะภูมิหลัง
2. แบบสอบถามวัตรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
3. แบบสอบถามวัตรูปแบบการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และจากครู
4. แบบสอบถามวัตรูปแบบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ลักษณะของแบบสอบถาม: การสร้างแบบสอบถามทั้ง 4 ชุด มีดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะภูมิหลังของนักเรียน เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งดัชนีในการวัดระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจมีได้จากรายได้ของครอบครัว ต่อเดือน

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินรายได้ของสมาชิกในครอบครัวที่มีเงินรายได้จากส่วนต่าง ๆ เช่น ค่าแรง เงินเดือน ค่าลิขสิทธิ์ และรายได้อื่น ๆ คิดเป็นจำนวนเงิน ต่อเดือน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยมีได้จากเกณฑ์การจัดของสำนักงานสถิติ จังหวัดขอนแก่น (2528 : 66) ซึ่งประกอบด้วย

ระดับต่ำ	น้อยกว่า	500 บาทต่อเดือน
ระดับปานกลาง	500 - 1,200	บาทต่อเดือน
ระดับสูง	มากกว่า	1,200 บาทต่อเดือน

2. แบบสอบถามวัตรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามวัตรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย

และไม่จริงเลย แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 1 ประโยค โดยให้นักเรียนชี้คำตอบตาม
 มาตรฐานส่วนประมาณค่า เนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบคือ
 แบบรักสันนิบาต แบบการใช้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

ในการสร้างแบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาแบบ
 การอบรมเลี้ยงดู และตัวอย่างการสอบถามจากแบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ
 พันธุ์นาวัน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2520) แล้วนำเอาความรู้เหล่านั้นมาสร้างแบบสอบถามมี
 ลักษณะเป็นประโยคที่แสดงถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาต แบบการใช้เหตุผล แบบเข้มงวด
 กวดขันและแบบปล่อยปละละเลย จากนั้นได้นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบ
 เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามเพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานี้มีเนื้อหาตรงกับ
 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบ และปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่น่าพอใจ ได้นำไปทดลองใช้กับ
 นักเรียนโรงเรียนเหมือดแก้วหนองบัว และโรงเรียนกุศเลี้ยวบง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
 จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อด้วยการใช้สถิติค่าที (t - test) (Edward.
 1957 : 152) คัดเลือกเอาข้อกำหนดค่าตามที่อำนาจจำแนกสูง และเป็นข้อความที่ครอบคลุมเนื้อหา
 ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามจริง รูปแบบการอบรม ละ 10 ข้อ รวม
 จำนวน 40 ข้อ และนำแบบวัดไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละรูปแบบ
 การอบรม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (Cronbach : 1970 : 161)

เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สำหรับข้อความที่มีความ
 ความหมายทางบวก นักเรียนจะได้ 5 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบ "จริงมากที่สุด" และลดลงตามลำดับ
 จนถึง 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบ "ไม่จริงเลย" เช่น ถ้าตอบ จริงมากที่สุด ได้ 5 คะแนน จริงมาก
 ได้ 4 คะแนน จริงปานกลาง ได้ 3 คะแนน จริงน้อย ได้ 2 คะแนน ไม่จริงเลย ได้ 1 คะแนน
 สำหรับข้อความที่มีความหมายทางลบ จะให้คะแนนตรงกันข้าม

ข้อความในแบบสอบถามจะมีทั้งข้อความทางบวก และข้อความทางลบในปริมาณที่
 ใกล้เคียงกัน คะแนนในแต่ละรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจะมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 - 50 คะแนน
 นักเรียนที่ได้คะแนนในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใดสูงถือว่าผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

แบบนั้นมากส่วนนัก เรียนที่ได้คะแนนในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใดค่าถือว่าผู้ปกครองมีการ อบรมเลี้ยงดูแบบนั้นน้อย เกิดขึ้นในการแบ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบใดมากหรือน้อยนั้น ผู้วิจัยถือเอา ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

3. แบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและจากครู ฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นข้อความประโยคบอกเล่า ประกอบด้วยมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ บ่อยครั้งที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยพอประมาณ น้อยครั้ง ใกล้เคียง โดยให้นักเรียนขีดคำตอบตามมาตราส่วนประเมินค่าเนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อความที่เป็นลักษณะการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของผู้ปกครองและของครูที่มีต่อนักเรียน ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ในการใช้แบบสอบถามฉบับนี้นักเรียนเพื่อวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอด ค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและจากครูในปริมาณมากน้อยเพียงใด

ในการสร้างแบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และครูฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 8) เป็นเกณฑ์ในการกล่าวถึงเนื้อหาและสร้างเป็นข้อความถามใน แบบสอบถามเพื่อคว่าผู้ปกครองและครูให้การถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานมากน้อยเพียงไร และลักษณะการ ถ่ายทอดนั้นกระทำได้โดยการอบรมสั่งสอนหรือการกระทำเป็นแบบอย่างรวมไปถึงการคาดหวังการ ปฏิบัติของนักเรียนและการให้รางวัลหรือการลงโทษของผู้ปกครองหรือครูด้วย ส่วนเนื้อหาของแบบ สอบถามนี้ผู้วิจัยได้ถามถึงการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและอดออมด้านความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ด้านการ ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้านความมีรักชาติ ศาสนา กษัตริย์ของนักเรียนหลังจากที่ สร้างข้อความถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญของสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 3 ท่านตรวจเพื่อความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบ สอบถาม เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาตรงกับแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน หรือไม่ ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนที่ไว้ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน

เหมือดแถมเองบัว และโรงเรียนกุดเซ้ห้วยบง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยการใช้สถิติค่าที่ทดสอบ ($t - test$) (Edward. 1957 : 152) ก็คัดเลือกเอาข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและเป็นข้อความที่ครอบคลุมเนื้อหาของ ค่านิยมพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจาก ผู้ปกครอง 10 ข้อ และจากครู 10 ข้อ รวมแบบสอบถามทั้งหมดมี 20 ข้อ และนำแบบวัดไปหาค่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (Cronbach : 1970 : 161)

เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจาก ผู้ปกครองและครู สำหรับข้อความที่มีความหมายทางบวกก็เรียกว่าได้ 5 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบ "บ่อยครั้งที่สุด" และลดลงตามลำดับจนถึง 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบ "ไม่เคยเลย" เช่น บ่อยครั้งที่สุด ได้ 5 คะแนน บ่อยครั้ง ได้ 4 คะแนน บ่อยพอประมาณ ได้ 3 คะแนน บ่อยครั้ง ได้ 2 คะแนน ไม่เคยเลย ได้ 1 คะแนน สำหรับข้อความที่มีความหมายทางลบจะให้คะแนน ตรงกันข้าม

ข้อความในแบบสอบถามจะมีทั้งข้อความทางบวก และทางลบในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน พิสัย ของคะแนนรวมของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 10 - 50 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนมาก ถือว่า ผู้ปกครองหรือครูมีการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในปริมาณที่สูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยถือว่า ผู้ปกครองหรือครูมีการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในปริมาณที่ต่ำ ในการแยกนักเรียนออกเป็นผู้ที่ได้รับ ปริมาณในการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและจากครูในปริมาณสูงหรือต่ำนั้นผู้วิจัยถือเอา ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

4) แบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

แบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็น ข้อความประโยคบอกเล่า ประกอบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ จริง มากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย โดยให้นักเรียนขีดคำตอบตามมาตราส่วน

ประมาณค่า เนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่เป็นลักษณะของค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ในการใช้แบบสอบถามฉบับนี้กับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เพื่อวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการว่านักเรียนมีค่านิยมพื้นฐานสัมพันธ์กับครูหรือผู้ปกครองหรือไม่

ในการสร้างแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ฉบับนี้ผู้วิจัยได้อาศัยแนวทางจากการศึกษา ค่านิยมพื้นฐาน ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2525 ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไว้ทั้งหมด 62 ข้อ เป็นเกณฑ์ในการกล่าวถึงเนื้อหาและสร้างเป็นข้อความที่แสดงถึงลักษณะของผู้มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่าข้อความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาตรงตามแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการหรือไม่ และเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนเหมือดแ่หนองบัว และโรงเรียนกุศเขี้ยวบง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวนกลุ่มละ 100 คน หากค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สถิติ (t - test) (Edward. 1957 : 152) คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง และเป็นข้อความที่ครอบคลุมเนื้อหาของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เพื่อนำไปให้เป็นแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านละ 10 ข้อ รวมจำนวนแบบสอบถาม 50 ข้อ หากค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (Cronbach. 1979 : 161)

เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามในการวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สำหรับข้อความที่มีความหมายทางบวก จะได้ 5 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบ "จริงมากที่สุด" และลดลงตามลำดับจนถึง 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบ "ไม่จริงเลย" เช่น ถ้าตอบ จริงมากที่สุด ได้ 5 คะแนน จริงมาก ได้ 4 คะแนน จริงปานกลาง ได้ 3 คะแนน จริงน้อย ได้ 2 คะแนน ไม่จริงเลย ได้ 1 คะแนน สำหรับข้อความที่มีความหมายทางลบ จะให้คะแนนตรงกันข้าม

ข้อความในแบบสอบถามจะมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกันพิธีของคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 10 - 50 คะแนน นักเรียน ครู หรือผู้ปกครอง ที่ได้คะแนนมากถือว่ามีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการด้านนั้นมาก แต่ถ้าได้คะแนนน้อย ถือว่ามีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการด้านนั้นน้อย ในการแบ่งผู้ที่มีค่านิยมพื้นฐานมากหรือน้อยนั้นผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้โรงเรียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ติดต่อขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อประกอบในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้มีผู้ช่วยวิจัยซึ่งทำหน้าที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจ ในรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หลังจากนั้นก็ติดต่อกับทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษาในการนัดวัน และเวลาที่จะมาเก็บข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู และนักเรียน ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปให้ตอบในห้องเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาโดยนัดวัน และเวลาให้ผู้ปกครองมาพร้อมกัน แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับผู้ปกครองที่ไม่ได้มาในวันนัดหมาย ผู้วิจัยได้นัดวัน เวลา ให้มาอีกครั้งหนึ่งเพื่อทำการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน

1.1 เพศ

1.2 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง

1.3 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู

โดยใช้สถิติค่าที (t - test)

2. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

3. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับมากหรืออ้อยแตกต่างกัน ในประเภทการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ

3.1 แบบรักสนับสนุน

3.2 แบบการใช้เหตุผล

3.3 แบบเข้มงวดกวดขัน

3.4 แบบปล่อยปละละเลย

โดยใช้ค่าสถิติที (t - test)

4. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้าน

1. เพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

2. สถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดู

3. ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและครู และการ

อบรมเลี้ยงดู

โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance)

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนกับผู้ปกครอง และนักเรียนกับครู โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^X (Statistical Package for the Social Science)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย และเพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ความแปรปรวน
X_1	แทน	คะแนนค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมี ความรับผิดชอบ
X_2	แทน	คะแนนค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม
X_3	แทน	คะแนนค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
X_4	แทน	คะแนนค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา
X_5	แทน	คะแนนค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean of Square)
t	แทน	ค่า t ใน t - distribution
F	แทน	ค่า F ใน F - distribution
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอเป็น
ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน
ในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ปริมาณการได้รับการถ่ายทอด
ค่านิยมพื้นฐานจากครู

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทาง
เศรษฐกิจแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับมากหรือน้อยแตกต่างกัน ในประเภทการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ
แบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน
ทางด้าน เพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณ
การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ครู และการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 6 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนกับ
ผู้ปกครอง และนักเรียนกับครู

ตอนที่ 1

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น		ค่ามัธยฐานฐาน 5 ประการ									
		ด้านที่ 1		ด้านที่ 2		ด้านที่ 3		ด้านที่ 4		ด้านที่ 5	
นักเรียน	N	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
ชาย	182	41.165	12.635	34.834	3.669	38.128	3.544	39.433	3.448	39.866	8.358
หญิง	213	46.643	4.670	40.713	4.716	42.896	6.599	38.976	3.389	40.727	13.490
อบรมจากครูมาก	156	42.435	6.494	34.102	14.596	43.032	8.299	39.435	5.320	40.052	5.585
อบรมจากครูน้อย	239	41.409	2.767	35.196	10.693	37.889	4.737	39.032	3.481	39.650	11.320
อบรมจากผู้ปกครองมาก	167	45.191	6.557	43.485	10.534	43.616	14.661	45.018	2.546	40.305	9.637
อบรมจากผู้ปกครองน้อย	228	37.768	7.575	38.978	13.328	41.279	12.658	42.592	8.788	39.424	12.194
สถานภาพเศรษฐกิจสูง	101	42.014	3.925	57.278	4.531	40.142	9.135	43.014	3.276	44.582	12.391
สถานภาพเศรษฐกิจกลาง	177	41.436	15.762	38.269	6.182	38.281	14.610	42.205	14.236	43.131	2.568
สถานภาพเศรษฐกิจต่ำ	117	42.239	5.326	59.307	7.925	39.321	4.239	44.011	10.018	42.986	14.217
รักสนับสนุนมาก	180	41.661	2.392	34.888	3.517	39.500	3.181	38.888	3.232	39.505	3.408
รักสนับสนุนน้อย	215	41.222	2.853	34.672	3.83	38.309	3.82	39.436	3.555	40.027	3.430
การใช้เหตุผลมาก	185	44.135	2.845	34.951	3.507	37.756	3.758	38.918	3.426	39.908	3.365
การใช้เหตุผลน้อย	210	41.665	2.472	34.614	3.842	38.107	3.399	39.423	3.406	39.693	3.481
เข้มงวดกวดขันมาก	181	41.403	12.782	39.281	10.912	42.312	7.701	38.093	3.312	40.132	7.659
เข้มงวดกวดขันน้อย	214	40.433	2.563	32.921	12.189	37.614	9.503	37.821	5.326	39.269	10.142
ปล่อยปละละเลยมาก	176	36.023	12.141	41.443	2.850	31.273	6.512	35.392	5.279	40.112	4.873
ปล่อยปละละเลยน้อย	219	40.846	6.563	40.401	12.509	38.201	8.236	36.012	13.672	40.951	10.021
ครู	385	38.612	3.428	37.021	5.762	39.431	2.864	38.514	2.911	40.236	3.478
ผู้ปกครอง	395	39.025	4.961	41.022	8.328	38.611	7.641	40.956	4.312	40.102	9.325

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู

การวิเคราะห์สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

- 2.1 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนเพศหญิงและเพศชาย
- 2.2 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง และปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองต่ำ
- 2.3 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูสูง และปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูต่ำ

2.1 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนเพศหญิง และเพศชาย เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1. ที่ว่า "นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนเพศหญิงและเพศชาย

ค่านิยมพื้นฐาน	เพศหญิง			เพศชาย			t
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	
ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร ฯลฯ	213	46.643	4.670	182	41.165	12.635	5.595*
ด้านการประหยัดและออม	213	40.713	4.716	182	34.834	3.669	4.473*
ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	213	42.896	6.599	182	38.128	3.544	9.134*
ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา	213	38.976	3.389	182	39.433	3.448	-1.332
ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	213	40.727	13.490	182	39.866	8.358	0.774

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนเพศหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย แตกต่างจากนักเรียนเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้าน ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูงและต่ำ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จากผู้ปกครองในปริมาณที่สูงมี ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการต่ำ" ผลที่ ได้แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียน ที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูงและต่ำ

ค่านิยมพื้นฐาน	ปริมาณการถ่ายทอดสูง			ปริมาณการถ่ายทอดต่ำ			t
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	
ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร ฯลฯ	167	45.191	6.557	228	37.768	7.575	10.425 *
ด้านการประหยัดและออม	167	43.485	10.534	228	38.978	13.328	3.752 *
ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	167	43.616	14.661	228	41.279	12.658	1.133
ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา	167	45.018	2.546	228	42.592	8.788	6.452 *
ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	167	40.305	9.637	228	39.424	12.194	1.325

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณที่สูงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชยันท์หนักเพียรและมีความรับผิดชอบด้านการประหยัดและออม ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา มากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณที่ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการมีระเบียบวินัยและการพกกฎหมายและด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.3 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูสูงและต่ำ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการจากครูในปริมาณที่สูงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการมากกว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการต่ำ" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่สูงและต่ำ

ค่านิยมพื้นฐาน	ปริมาณการถ่ายทอดสูง			ปริมาณการถ่ายทอดต่ำ			t
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	
ด้านการพึ่งตนเอง ชยันท์หนักเพียร ฯลฯ	156	42.435	6.494	239	41.409	2.767	1.123
ด้านการประหยัดและออม	156	34.102	14.596	239	35.196	10.693	-1.05
ด้านการมีระเบียบวินัยและการพกกฎหมาย	156	43.032	8.299	239	37.889	4.737	2.96*
ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา	156	39.435	3.320	239	39.032	3.481	1.10
ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	156	40.052	5.585	239	39.659	11.320	1.37

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่านอื่น ๆ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีสถานภาพทางสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตามที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
สถานภาพทางเศรษฐกิจ	ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	32.541	1.925
		ภายในกลุ่ม	392	16.904	
	ค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม	ระหว่างกลุ่ม	2	63.365	4.632*
		ภายในกลุ่ม	392	13.632	
	ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	20.665	1.627
		ภายในกลุ่ม	392	12.698	
	ค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามหลัก คุณธรรมของศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	2	20.665	2.532
		ภายในกลุ่ม	392	11.748	
	ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสนา กษัตริย์	ระหว่างกลุ่ม	2	43.355	2.314
		ภายในกลุ่ม	392	18.736	

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงมีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมสูงกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงกับปานกลาง และนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางกับต่ำ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับมากหรือน้อยแตกต่างกัน ในประเภทการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น

4.1 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผลในปริมาณที่มากกว่ากับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่น้อย

4.2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลยในปริมาณที่มากกว่ากับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่น้อย

4.1 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประเภท ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผลในปริมาณที่มากกว่ากับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่น้อย เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผลในปริมาณที่มากกว่ามีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลน้อย" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ค่ามัถยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจาก ผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล มากและได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรัก สนับสนุน แบบการใช้เหตุผลน้อย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ปริมาณการอบรมสูง			ปริมาณการอบรมต่ำ			t
		N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	X ₁	180	41.661	2.392	215	41.222	2.853	1.67
	X ₂	180	34.888	3.517	215	34.672	3.830	0.58
	X ₃	180	39.500	3.181	215	38.309	3.820	2.31*
	X ₄	180	38.888	3.232	215	39.436	3.555	-1.60
	X ₅	180	39.505	3.408	215	40.027	3.430	-1.52
การอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล	X ₁	185	44.135	2.845	210	41.665	2.472	1.97*
	X ₂	185	34.951	3.567	210	34.614	3.842	0.91
	X ₃	185	37.756	3.758	210	38.107	3.399	-0.98
	X ₄	185	38.918	3.426	210	39.423	3.406	-1.47
	X ₅	185	39.908	3.315	210	39.693	3.481	0.63

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน ในปริมาณที่สูง มีค่ามัถยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายแตกต่างจาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุนในปริมาณต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่ามัถยมพื้นฐาน 5 ประการด้านอื่น ๆ นอกจากนั้นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบการใช้เหตุผลในปริมาณสูง มีค่ามัถยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับ

การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบการใช้เหตุผลในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่ามัธยฐาน 5 ประการด้านอื่น

4.2 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย ในปริมาณที่มากกว่ากับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่น้อย เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลยในปริมาณที่มาก มีค่ามัธยฐาน 5 ประการน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลยในปริมาณน้อย" ผลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลยในปริมาณที่มากและน้อย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ปริมาณการอบรมสูง			ปริมาณการอบรมต่ำ			t
		N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	
การอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวดกวดขัน	X ₁	181	41.403	12.782	214	40.433	2.563	1.000
	X ₂	181	39.281	10.912	214	32.912	12.189	5.473*
	X ₃	181	42.312	7.701	214	37.614	9.503	5.443*
	X ₄	181	38.093	3.212	214	37.821	5.326	0.628
	X ₅	181	40.137	7.659	214	39.269	10.142	1.070
การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย	X ₁	176	36.023	12.141	219	40.846	6.563	-1.900*
	X ₂	176	41.443	2.850	219	40.401	12.509	1.061
	X ₃	176	31.273	6.512	219	38.201	8.236	-2.522*
	X ₄	176	35.392	5.279	219	36.012	13.672	-0.616
	X ₅	176	40.112	4.873	219	40.951	10.021	-1.417

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน ในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการประหยัดและออม และด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน ในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการด้านอื่น ๆ นอกจากนี้นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบ ปล่อยปละละเลยในปริมาณที่ต่ำ มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ในด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลยในปริมาณที่สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้าน เพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอด ค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดู

การวิเคราะห์สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

5.1 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีเพศและรูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

5.2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

5.3 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการ ถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

5.4 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการ ถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

5.1 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีเพศและรูปแบบการ อบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่มีเพศและการอบรม เลี้ยงดูที่ต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน
5 ประการ ของนักเรียนที่มีเพศและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ	เพศ ✓	1	44.448	3.167
	การอบรมเลี้ยงดู ✓	3	37.100	2.044
	เพศ X การอบรมเลี้ยงดู	3	11.180	0.498
	ส่วนที่เหลือ	387	14.034	
	รวม	394	156.081	
การประหยัดและออม	เพศ	1	21.374	0.156
	การอบรมเลี้ยงดู	3	294.630	2.153
	เพศ X การอบรมเลี้ยงดู	3	17.172	0.125
	ส่วนที่เหลือ	387	136.838	
	รวม	394	118.312	
การมีระเบียบวินัยและ เคารพกฎหมาย	เพศ	1	27.277	0.952
	การอบรมเลี้ยงดู	3	31.346	1.94
	เพศ X การอบรมเลี้ยงดู	3	139.224	4.859*
	ส่วนที่เหลือ	387	28.653	
	รวม	394	93.425	

ตาราง 10 (ต่อ)

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ของศาสนา	เพศ	1	45.888	3.277
	การอบรมเลี้ยงดู	3	56.356	4.024
	เพศ X การอบรมเลี้ยงดู	3	3.446	0.246
	ส่วนที่เหลือ	387	14.004	
	รวม	394	73.951	
การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	เพศ	1	2.978	0.109
	การอบรมเลี้ยงดู	3	22.720	0.830
	เพศ X การอบรมเลี้ยงดู	3	0.482	0.018
	ส่วนที่เหลือ	387	27.372	
	รวม	394	54.786	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชัยชนะเพื่อ
และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และ
ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรเพศและการ
อบรมเลี้ยงดู แต่ในด้านการมีระเบียบวินัยและการพกพาหมายปรากฏว่ามีความแปรปรวนไปตาม
ปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรเพศและการอบรมเลี้ยงดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงต้อง
มีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในกลุ่มผู้ตอบ 8 ประเภท ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการด้านการมีระเบียบวินัยและ
 เคารพกฎหมาย โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 8 ประเภท ตามเพศ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
 ไปพร้อมกัน

กลุ่ม		N	รหัส	11	22	13	24	12	21	14	23	
เพศ	การอบรมเลี้ยงดู			\bar{X}								
				35.91	34.84	34.85	33.98	34.75	34.88	34.87	36.35	
ชาย	รักสันนับสนุน	182	11	35.91	-	1.07	1.06	1.93	1.16	1.03	1.04	0.44
หญิง	ใช้เหตุผล	213	22	34.84	-	0.01	0.86	0.09	0.04	0.03	1.51	
ชาย	เข้มงวดกวดขัน	182	13	34.85		-	0.87	0.10	0.03	0.02	1.50	
หญิง	ปล่อยปละละเลย	213	24	33.98			-	0.77	0.90	0.87	2.37*	
ชาย	ใช้เหตุผล	182	12	34.75				-	0.13	0.12	1.60	
หญิง	รักสันนสนับสนุน	213	21	34.88					-	0.01	1.47	
ชาย	ปล่อยปละละเลย	182	14	34.87						-	1.48	
หญิง	เข้มงวดกวดขัน	213	23	36.35							-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนหญิงที่มีการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน
 มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายมากกว่านักเรียนหญิงที่มีการอบรม
 เลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีเพศ และ
 การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบอื่นนั้นไม่แตกต่างกัน

5.2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ	สถานภาพทางเศรษฐกิจ	2	22.706	0.165
	การอบรมเลี้ยงดู	3	137.134	0.999
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	6	0.057	0.001
	ส่วนที่เหลือ	383	137.287	
	รวม	394	42.587	
การประหยัดและออม	สถานภาพทางเศรษฐกิจ	2	45.760	3.236
	การอบรมเลี้ยงดู	3	0.552	0.039
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	6	5.004	0.354
	ส่วนที่เหลือ	383	14.142	
	รวม	394	84.317	
การไว้ระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	สถานภาพทางเศรษฐกิจ	2	40.146	1.712
	การอบรมเลี้ยงดู	3	4.724	0.201
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	6	0.952	0.041
	ส่วนที่เหลือ	383	23.454	
	รวม	394	115.239	

ตาราง 12 (ต่อ)

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การปฏิบัติตามหลัก คุณธรรมของศาสนา	สถานภาพทางเศรษฐกิจ	2	4.752	0.202
	การอบรมเลี้ยงดู	3	23.654	1.003
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	6	0.372	0.016
	ส่วนที่เหลือ	383	23.576	
	รวม	394	64.214	
การมีความรักชาติ ศาสนา กษัตริย์	สถานภาพทางเศรษฐกิจ	2	23.610	0.172
	การอบรมเลี้ยงดู	3	0.806	0.006
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	6	1.926	0.014
	ส่วนที่เหลือ	383	137.618	
	รวม	394	79.951	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ทุก ๆ ด้านไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ
 ของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดูที่
 แตกต่างกัน

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การพึ่งตนเอง ชยัน หมั่นเพียร และมีควม รับผิดชอบ	ปริมาณการถ่ายทอดจากผู้ปกครอง	1	52.971	1.655
	การอบรมเลี้ยงดู	3	64.826	2.025
	ปริมาณการถ่ายทอด x การอบรมเลี้ยงดู	3	167.620	5.236*
	ส่วนที่เหลือ	387	32.013	
	รวม	394	147.615	
การประหยัดและออม	ปริมาณการถ่ายทอดจากผู้ปกครอง	1	45.372	3.222
	การอบรมเลี้ยงดู	3	0.316	0.022
	ปริมาณการถ่ายทอด x การอบรมเลี้ยงดู	3	28.090	1.995
	ส่วนที่เหลือ	397	14.084	
	รวม	394	57.653	
การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ปริมาณการถ่ายทอดจากผู้ปกครอง	1	23.756	0.175
	การอบรมเลี้ยงดู	3	334.634	2.460
	ปริมาณการถ่ายทอด x การอบรมเลี้ยงดู	3	307.866	2.264
	ส่วนที่เหลือ	387	136.002	
	รวม	394	109.511	

ตาราง 13 (ต่อ)

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การปฏิบัติตามหลัก คุณธรรมของศาสนา	ปริมาณการถ่ายทอดจากผู้ปกครอง	1	5.844	0.411
	การอบรมเลี้ยงดู	3	39.230	2.786
	ปริมาณการถ่ายทอด X การอบรมเลี้ยงดู	3	2.290	0.161
	ส่วนที่เหลือ	387	14.204	
	รวม	394	118.819	
การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ปริมาณการถ่ายทอดจากผู้ปกครอง	1	22.458	0.960
	การอบรมเลี้ยงดู	3	54.230	2.319
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	3	25.130	1.075
	ส่วนที่เหลือ	387	23.388	
	รวม	394	74.286	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้านการมีความรักชาติศาสน์ กษัตริย์ ไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู แต่ในด้านการพึ่งตนเองขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบปรากฏว่ามีความแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงต้องมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มผู้ตอบ 8 ประเภท ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนนิยมนิยามพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง
 ชั้นหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 8 ประเภทตามปริมาณ
 การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมนิยามพื้นฐานจากผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน

กลุ่ม	N	รหัส										
			11	22	31	42	21	12	41	32		
			\bar{X}	42.18	43.39	41.08	44.36	42.95	42.98	42.72		
รักสนับสุนนมาก	167	11	42.95	-	0.77	0.44	1.10	1.41	0.00	0.03	0.23	
ใช้เหตุผลน้อย	228	22	42.18		-	1.11	1.10	2.18	0.77	0.80	0.54	
เข้มงวดกวดขันมาก	167	31	43.39			-	2.31*	0.97	0.44	0.41	0.67	
ปล่อยปละละเลยน้อย	228	42	41.08				-	3.28*	1.87	1.90	1.64	
ใช้เหตุผลมาก	167	21	44.36					-	1.41	1.38	1.64	
รักสนับสุนนน้อย	228	12	42.95						-	0.03	0.77	
ปล่อยปละละเลยมาก	167	41	42.98							-	0.74	
เข้มงวดกวดขันน้อย	228	32	42.72								-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมนิยามพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณมาก และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมนิยามพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเองชั้นหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมนิยามพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณน้อยและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมนิยามพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณมากและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบกวดขันใช้เหตุผลมีค่านิยมนิยามพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชั้นหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมนิยามพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณน้อยและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่ม ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.4 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน จากครูและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 10 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับปริมาณ การถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแตกต่างกัน ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การพึ่งตนเอง ชยัน หมั่นเพียร และมีความ รับผิดชอบ	ปริมาณการถ่ายทอดจากครู	1	6.066	0.044
	การอบรมเลี้ยงดู	3	288.858	2.108
	ปริมาณการถ่ายทอด X การอบรมเลี้ยงดู	3	106.576	0.778
	ส่วนที่เหลือ	387	137.058	
	รวม	394	162.661	
การประหยัดและออม	ปริมาณการถ่ายทอดจากครู	1	42.668	1.674
	การอบรมเลี้ยงดู	3	27.070	1.062
	ปริมาณการถ่ายทอด X การอบรมเลี้ยงดู	3	6.188	0.243
	ส่วนที่เหลือ	387	24.422	
	รวม	394	91.289	

ตาราง 15 (ต่อ)

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การมีระเบียบวินัย และการผูกพันหมาย	ปริมาณการถ่ายทอดจากครู	1	66.338	2.241
	การอบรมเลี้ยงดู	3	40.880	1.381
	ปริมาณการถ่ายทอด X การอบรมเลี้ยงดู	3	128.058	4.326*
	ส่วนที่เหลือ	387	29.602	
	รวม	394	158.617	
การปฏิบัติตามหลัก คุณธรรมของศาสนา	ปริมาณการถ่ายทอดจากครู	1	22.834	0.970
	การอบรมเลี้ยงดู	3	10.288	0.437
	ปริมาณการถ่ายทอด X การอบรมเลี้ยงดู	3	18.028	0.766
	ส่วนที่เหลือ	387	23.534	
	รวม	394	122.381	
การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ปริมาณการถ่ายทอดจากครู	1	10.110	0.073
	การอบรมเลี้ยงดู	3	0.884	0.006
	สถานภาพทางเศรษฐกิจ X การอบรมเลี้ยงดู	3	72.726	0.527
	ส่วนที่เหลือ	387	137.962	
	รวม	394	96.534	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ขันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนาและด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจาก

ครูและการอบรมเลี้ยงดู ยกเว้นค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย พบว่ามีความแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงต้องการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มผู้ตอบ 8 ประเภท ผลที่ได้ดังแสดงตาราง 16

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 8 ประเภท ตามปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน

กลุ่ม	N	รหัส	11	22	31	42	21	12	41	32
			\bar{X}	41.10	42.38	39.21	40.52	40.85	41.22	41.02
รักนับสนุนมาก	156	11	40.86	- 0.76	1.52	1.65	0.34	0.01	0.36	0.16
ใช้เหตุผลน้อย	239	22	41.10	-	1.28	1.89	0.58	0.25	0.12	0.08
เข้มงวดกวัดขันมาก	156	31	42.38	-	3.17*	1.86	1.53	1.16	1.36	
ปล่อยปละละเลยน้อย	239	42	39.21	-	-	1.31	1.64	2.01*	1.81	
ใช้เหตุผลมาก	156	21	40.52	-	-	-	0.33	0.70	0.50	
รักนับสนุนน้อย	239	12	40.85	-	-	-	-	0.37	0.17	
ปล่อยปละละเลยมาก	156	41	41.22	-	-	-	-	-	0.20	
เข้มงวดกวัดขันน้อย	239	32	42.02	-	-	-	-	-	-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณมาก และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่ต่ำและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่มากและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายมากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่น้อยและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในคู่อื่น ๆ นั้น ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและระหว่างนักเรียนกับครู

การวิเคราะห์สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

- 6.1 การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- 6.2 การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับครู

6.1 การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 11 ที่กล่าวว่า "ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	N	r
การพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ	395	0.535*
การประหยัดและออม	395	0.540*
การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	395	0.435*
การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา	395	0.562*
การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	395	0.653*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ทุกด้านของนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการประหยัดและออม ด้านการพึ่งตนเองชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

6.2 การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 12 ที่กล่าวว่า "ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์กัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการระหว่างนักเรียน
กับครู

ค่านิยมพื้นฐานด้าน	N	r
การพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ	22	0.105
การประหยัดและออม	22	0.038
การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	22	0.524 *
การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา	22	0.485 *
การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	22	0.695 *

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์
กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ของ
นักเรียนและครู มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่านิยมพื้นฐาน
ด้านการประหยัดและออม ด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ของนักเรียนและ
ครูมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำมาก โดยเฉพาะด้านการประหยัดและออม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยในครั้งนี้ต้องการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยมีความมุ่งหมายของการศึกษา
คือ เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แต่ละด้านของนักเรียน ที่มีความแตกต่างกัน
ทางด้าน เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง
และจากครู การได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับ มาก หรือ น้อย ในประเภทการอบรม
เลี้ยงดู 4 แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละ
ละเลย และเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจกับการ
อบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และจากครูกับการอบรม
เลี้ยงดูว่าจะมีผลต่อค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนหรือไม่ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนกับผู้ปกครอง และนักเรียนกับครู

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลาย
ขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เป็นครู 385 คน ผู้ปกครอง 395 คน และ
นักเรียน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติหลังของนักเรียน
แบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และจากครู แบบสอบถาม
วัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติหลายประเภท เช่น การหาค่า
ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้สถิติค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า
สองกลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two - way Analysis of Variance) และการ
หาความสัมพันธ์โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment
Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดนี้
ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^X (Statistical Package for the Social Science)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 395 คน ครู 385 คน และผู้ปกครอง 395 คน จากการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศ พบว่านักเรียนทั้งหมด 395 คน เป็นเพศชาย 182 คน (46%) และเป็นเพศหญิง 213 คน (53%) ตัวแปรด้านการได้รับการถ่ายทอด ค่านิยมพื้นฐานจากครูนั้น พบว่านักเรียนที่ได้รับในปริมาณมากมี 156 คน (39%) และเป็นนักเรียน ที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณน้อย 239 (61%) ในด้านการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจาก ผู้ปกครองนั้น พบว่านักเรียนที่ได้รับในปริมาณการถ่ายทอดมาก 167 คน (42%) นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดน้อย มี 228 คน (58%) สำหรับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน พบว่า นักเรียนมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง 101 คน (25%) กลาง 177 คน (45%) และต่ำ 117 คน (30%)

นอกจากนี้ยังได้ศึกษานักเรียนในตัวแปรที่เกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ปรากฏว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนนมาก 180 คน (46%) น้อย 215 คน (54%) แบบการใช้เหตุผลมาก 185 คน (47%) น้อย 215 คน (53%) แบบเข้มงวดกวดขันมาก 181 คน (46%) น้อย 214 คน (54%) แบบปล่อยปละละเลยมาก 176 คน (45%) น้อย 219 คน (55%) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูนั้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมพื้นฐานเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ด้านการ พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้าน การประหยัดและออม ส่วนผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมพื้นฐานเรียงลำดับดังนี้ ด้านการ ประหยัดและออม ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

2. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู

2.1 วิเคราะห์ตามเพศ ปรากฏว่า นักเรียนเพศหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชัยชนะเหน็ดเหนื่อยและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย สูงกว่านักเรียนเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้านการมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.2 วิเคราะห์ตามปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชัยชนะเหน็ดเหนื่อยและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม และด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนาแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และด้านการมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่แตกต่างกัน

2.3 วิเคราะห์ตามปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ

3. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง กลาง และต่ำ ปรากฏว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง กลาง และต่ำ มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการประหยัดและออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในค่านิยมพื้นฐานด้านอื่น ๆ

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม ในกลุ่มนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง กลาง และต่ำนั้น ปรากฏว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม สูงกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงกับกลาง และนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจกลางกับต่ำ

4. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับมากหรือน้อยแตกต่างกัน ในประเภทการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุนในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุนในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านอื่น ๆ

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผล ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบใช้เหตุผลในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านอื่น ๆ

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการประหยัดและออม และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านอื่น ๆ

4.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแลปล่อยปละละเลยในปริมาณที่ต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชัยนัมนัเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในปริมาณที่สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการด้านอื่น ๆ

5. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

5.1 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ปรากฏว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขันมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชัยนัมนัเพียร และมีความรับผิดชอบต่อการประหยัดและออกด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน

5.2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ปรากฏว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนทุกด้านไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูงและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มี

ค่านิยมพื้นฐานการพึ่งตนเอง ชัยนหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองต่ำ และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง-ชัยนหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในปริมาณต่ำและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นั้นไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน

5.4 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณที่สูง และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและการกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณสูงและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและการกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชัยนหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบด้านการประหยัดและออม ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา และด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์นั้นไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูไปพร้อมกัน

6. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับ ผู้ปกครอง และระหว่างนักเรียนกับครู

6.1 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ปรากฏว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ทุกด้านของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านการมีความรักชาติ ศาสนา กษัตริย์ ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการประหยัดและออม ด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

6.2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับครู ปรากฏว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีความรักชาติ ศาสนา กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ของนักเรียนและครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม ด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบต่อ นักเรียนและครูมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำมาก โดยเฉพาะด้านการประหยัดและออม

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู

1.1 ในการเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ีเพศเป็นตัวแปร พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบต่อ ด้านการประหยัดและการออม ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผลงานวิจัยครั้งนี้

ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มนักเรียนต่าง ๆ พบว่านักเรียนเพศหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สูงกว่านักเรียนเพศชาย เช่น ทิพยา กิจวิจารณ์ (2528 : 74) กษิมดา วิระยะ (2526 : 115 - 118) และสุสดี จิระวัฒนกิจ (2526 : 102) เนื่องจากสังคมไทยมีการอบรมเด็กให้ได้รับบทบาทตามเพศ โดยเฉพาะเพศจะได้รับการแสดงบทบาทความรับผิดชอบต่องานต่าง ๆ ในครอบครัว จึงต้องมีหน้าที่ดูแลบุคคลภายในบ้านไม่ว่าเด็กหรือคนชราที่ช่วยตัวเองไม่ได้ งานต่าง ๆ ภายในบ้าน เด็กผู้หญิงจะถูกแบ่งหน้าที่ให้รับผิดชอบ เช่น การหุงข้าว ตักน้ำ ทำความสะอาด ดังนั้น เมื่อได้รับการฝึกฝนให้รับผิดชอบ ให้ปฏิบัติงานตั้งแต่วัยเด็กจึงทำให้ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชัยกันท์เพียรและวีความรับผิดชอบของเด็กหญิงมีมากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้การได้รับการปลูกฝังบทบาทตามเพศนี้เพศหญิงยังมีหน้าที่ดูแลสิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้ภายในบ้าน ต้องรู้จักการเก็บรักษาสิ่งของ เมื่อชำรุดก็ต้องซ่อมแซมเพราะบทบาทของเพศหญิงนั้น จะต้องอยู่กับเหย้าเฝ้าเรือน ซึ่งต่างกับเพศชายที่จะต้องออกไปทำมาหากินนอกบ้าน ดังนั้นเพศหญิงจะต้องรู้จักการประหยัดและออมใช้จ่าย หรือใช้สิ่งของให้ประโยชน์มากที่สุด ประกอบกับต้องรู้จักการประมาณค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ เด็กเพศหญิงจะได้รับฝึกฝนเงินจำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายในครอบครัว ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการฝึกให้เด็กหญิงได้รู้จักประมาณ รู้จักการประหยัดและออม จึงทำให้เด็กเพศหญิงมีค่านิยมทางการประหยัดและออมมากกว่าเพศชาย ในเรื่องของมารีระเบียมวินัย เพศหญิงจะได้รับการปลูกฝังให้แสดงบทบาททางด้านนี้มากกว่าเพศชาย เพราะสังคมไทยเคร่งครัดในเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่งสอนของผู้ปกครองของเพศหญิงเป็นอย่างมาก ประกอบกับสังคมไทยจะมีทลงโหมผู้กระทำความผิดจารีตประเพณีของผู้หญิงไว้สูง ซึ่งผิดกับการกระทำความผิดอย่างเดียวกันของเพศชาย ด้วยเหตุผลนี้ทำให้เพศหญิงมีค่านิยมด้านมารีระเบียมวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่าเพศชาย

1.2 สำหรับปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองนั้นพบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณต่ำ ในค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง ชัยกันท์เพียรและวีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษามา เช่น สรวุฒิ คุวินันท์ (2529 : 53)

ที่ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมต่างกันนั้น เป็นผลมาจากการอบรมสั่งสอนในเรื่องการประหยัดและออมจากผู้ปกครองในปริมาณต่างกัน และการศึกษาของวันชัย มีกลาง (2530 : 120) ที่พบว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากผู้ปกครองแตกต่างกัน ทำให้ นิสิตมีเจตคติ และการปฏิบัติตามคำสั่งสอนในพุทธศาสนาแตกต่างกันไปด้วย สำหรับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานนั้น นอกจากผู้ปกครองจะบอกกล่าว ลงโทษ หรือให้รางวัลเด็กโดยตรงแล้ว ผู้ปกครองยังเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตแก่เด็กด้วย เช่น ในการที่ผู้ปกครองเป็นกนขยันในการหามาหาเงินก็จะคาดหวัง และเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กด้วย ส่วนในด้านการประหยัดและออมก็เหมือนกัน เมื่อผู้ปกครองประหยัด เด็กก็ต้องประหยัดไปด้วย เพราะปัจจัยในการดำรงชีวิตต่าง ๆ ของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง จึงเป็นการปลูกฝังในด้านการประหยัดและออมไปด้วย ในการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ผู้ปกครองที่เคร่งครัดนั้นมักจะถ่ายทอดค่านิยมค่านี้นี้ไปสู่เด็กมากด้วย ในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับศาสนามักจะนำเด็กไปเกี่ยวข้องเสมอ เช่น การส่งข้าว รับประทาน เมื่อผู้ปกครองไปจำศีลที่วัด หรือการทำบุญตักบาตร มักจะนำเด็กไปด้วยเสมอ ดังนั้นปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนด้วย

1.3 ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมการถ่ายทอดในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐานสูงกว่าเด็กที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณที่ต่ำ ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ แสดงให้เห็นว่า ยิ่งครูมีการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายมากเท่าไร ค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนก็จะมากขึ้นด้วย จากผลวิจัยที่ได้ครั้งนี้เป็นเพราะครูเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กมากที่สุดรองจากครอบครัว และเวลาที่เด็กต้องมาอยู่กับครูนั้นมีมากตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น ดังนั้นจึงมีโอกาสมากที่เด็กนักเรียนจะรับเอาค่านิยมพื้นฐานจากครูไปปฏิบัติจนเป็นนิสัยส่วนตัว ซึ่งจากการศึกษาของ กลาส (Klass, 1984 : 405) ก็ยืนยันว่า การปฏิบัติตนของครูมีผลต่อประสบการณ์ และต่อเนื่องไปถึงค่านิยมของนักเรียนด้วย เมื่อนักเรียนเข้ามาอยู่ในสังคมของคนในโรงเรียน นักเรียนจะได้รับการปลูกฝังค่านิยม โดยมีวิธีปลูกฝังและมีหลักสูตรบทเรียน

ที่แน่นอน มีการถ่ายทอดและประเมินผลอย่างมีระบบ นอกจากนี้ที่นักเรียนจะได้รับการปลูกฝังจากครู โดยผ่านหลักสูตรแล้ว นักเรียนยังมีโอกาสได้เรียนรู้ค่านิยมจากระเบียบ เงื่อนไข และข้อบังคับที่ครู มีส่วนในการกำหนดขึ้น เช่น นักเรียนต้องตรงต่อเวลา รักษาความสะอาด ทำงานในสิ่งที่ครูกำหนด ขึ้น จึงเป็นผลทำให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ระเบียบวินัยจากครู ประกอบกับครูมีคะแนนเป็นตัวช่วย ในการเพิ่มหรือลดพฤติกรรมแก่เด็ก ดังนั้น การที่ครูเอาใจใส่ เข้มงวด ในด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายในปริมาณที่มาก จึงส่งผลต่อไปยังค่านิยมของนักเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของ สราวุธ ทุวินันท์ (2529 : 53) ที่พบว่าปริมาณการอบรมสั่งสอนของครูเกี่ยวข้องกับ ค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและการออม และจากการศึกษาของ ธารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 87) ที่พบว่า การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน เป็นผลมาจากสื่อในโรงเรียนคือ ครู มากที่สุด ดังนั้นปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู จึงทำให้ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของนักเรียนสูงไปด้วย

2. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สูง กลาง และต่ำ ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง กลาง และต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัด และออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่านิยมพื้นฐานด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีค่านิยมพื้นฐาน ด้านการประหยัดและออมสูงกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ ส่วนนักเรียนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสูงกับกลาง และกลางกับต่ำ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดง ให้เห็นว่าค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมของนักเรียนขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวที่มีต่อเด็กนักเรียน ลักษณะของสังคมไทยส่วนมาก การที่ครอบครัวจะร่ำรวย มีสถานภาพ ทางเศรษฐกิจดีได้นั้นผู้ปกครองจะต้องมีความเพียรพยายามในการประกอบอาชีพ เพื่อจะได้มีความ เป็นอยู่ที่ดี มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะ และที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ การประหยัดและออมไว้ ใช้จ่ายเมื่อยามจำเป็น ดังนั้นครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ผู้ปกครองจึงมักจะเป็นผู้มีการ

ประหยัคและออมสูงไปคัวย คัวยเหตุนี้เองในการอบรมเลี้ยงคูบุตรของผู้ปกครองจึงได้มีการถ่ายหอค ค่านิยมพื้นฐานคังนี้ไปยังนักเรียน โดยเฉพาะการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการประหยัคและออม ยิ่งจะมีผลต่อค่านิยมของนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะเด็กนักเรียนชอบเลียนแบบค่านิยมต่าง ๆ จากผู้ปกครอง (พงษ์เทพ มนัสตรง. 2527 : 98) คัวยใจจัยทางค้านสิ่งแวดลอมเหล่านี้ จึงเป็น การล่อหลอมเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ให้มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัค และออมสูงไปคัวยจึงทำให้เกิดความแตกต่างจากนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระวรรณ อามระคิษ (2522 : 62 - 64) ที่พบว่าสถานภาพทาง เศรษฐกิจของครอบครัว มีผลต่อค่านิยมของนักเรียน

3. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงคูจาก ผู้ปกครอง ในระดับมากหรือน้อยแตกต่างกันในประเภทการอบรมเลี้ยงคู 4 แบบ ผลการวิจัยปรากฏ คังนี้

3.1 การอบรมเลี้ยงคูแบบรักสนับสนุน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงคูแบบรัก สนับสนุนในปริมาณที่สูง มีค่านิยมพื้นฐานค้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงคูแบบรักสนับสนุนในปริมาณที่ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะมีระเบียบวินัยและเคารพ กฎหมายมากน้อยขนาดไหน ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงคูแบบรักสนับสนุนคัวย เพราะในการอบรม เลี้ยงคูแบบรักสนับสนุนมากนั้น จะทำให้เด็กเกิดความอบอุ่น มีความไว้วางใจต่อสิ่งแวดลอม พร้อม ที่จะรับเอาการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองไปปฏิบัติตามเป็นนิสัย กฎเกณฑ์ระเบียบวินัยต่าง ๆ ที่ ครอบครัวหรือสังคมกำหนดขึ้น นักเรียนจะเข้าใจว่าเป็นสิ่งดี เมื่อปฏิบัติตามแล้วจะทำให้ตัวนักเรียน และสังคมเป็นสุข ซึ่งเด็กนักเรียนจะยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยและข้อบังคับต่าง ๆ คัวยความ เต็มใจ ในลักษณะตรงกันข้าม ถ้านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงคูแบบรักสนับสนุนในปริมาณน้อย จะ ทำให้เด็กเกิดความล้งเลใจ ไม่ทราบว่าผู้ปกครองรักตัวเองหรือเปล่า ขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อ

นักเรียน จึงเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ที่ครอบงำหรือสั่งคมกำหนดขึ้น เป็นสิ่งที่คอยจ้องจับผิดตนเอง ดังนั้นจึงเกิดการต่อต้านหรือหาวิธีการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบและกฎหมาย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นผลทำให้ค่านิยมพื้นฐาน ด้านการมีระเบียบ วินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนมีความแตกต่างกันไปด้วย

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผล นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ การใช้เหตุผลในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลในปริมาณต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่าการที่นักเรียนจะมีการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่ ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลสูงนั้น ทำให้เด็กนักเรียนเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้ดี เพราะผู้ปกครองได้ชี้แจงเหตุผลต่าง ๆ ในการกระทำของเด็ก และบอกให้กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยการ ไม่ใช่ใช้อำนาจขู่บังคับ ไม่ใช่ใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง และมีการลงโทษพอควรแก่การทำผิดของเด็ก ทำให้ เด็กเข้าใจในการดำเนินชีวิตว่าจะต้องช่วยเหลือตัวเองก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และการชยันหมั่นเพียรจะนำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิต เกิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลนี้ จึงส่งผลทำให้เด็กนักเรียนได้มีค่านิยมทางด้าน การพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลใน ปริมาณที่ต่ำ

3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขันในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม และด้านการมีระเบียบวินัย การเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในปริมาณต่ำ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีผลต่อค่านิยม พื้นฐานด้านการประหยัดและออม และด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันนี้ เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดไว้ ไม่ตามความคิดเห็น มีการลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม

คำสั่ง การลงโทษส่วนมากทำด้วยร่างกาย จากการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ทำให้ผู้ปกครองต้องดูแลเด็ก เป็นประจำคอยสอดส่องว่าเด็กทำตามคำสั่งตัวเองหรือไม่ ในด้านการใช้จ่ายเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ ผู้ปกครองก็จะพิถีพิถันด้วย มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน หรือบางครั้งจะต้องมีการออมเงินวันละ เท่านี้เท่านี้ จึงทำให้เด็กไม่มีโอกาสที่จะใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ด้วยลักษณะการอบรมเลี้ยงดู แบบนี้ จึงทำให้เด็กเกิดความประหยัดและออมชุนเป็นนิสัย ส่วนการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย นั้นก็เหมือนกัน เด็กจะไม่มีโอกาสในการฝ่าฝืนระเบียบวินัยตั้งแต่ระดับครอบครัว จนกระทั่งถึงสังคม เพราะผู้ปกครองควบคุมอย่างใกล้ชิด เมื่อทำผิดก็มีการลงโทษ ทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัวในการ ที่จะทำผิดกฎ ระเบียบและข้อกติกต่าง ๆ ด้วย จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ จึงทำให้เด็กนักเรียนที่ได้รับการ อบรมแบบเข้มงวดกวดขันในปริมาณสูง แตกต่างจากเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ในปริมาณต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระวรรณ อามระดิษ (2522 : 62 - 64) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ทำให้ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและ เคารพกฎหมาย ด้านการประหยัดและออมชุนของนักเรียนแตกต่างกัน

3.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในปริมาณต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันตหนักเพียร และมีความ รับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลยในปริมาณสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าถ้าผู้ปกครอง มีการอบรมแบบปล่อยปละละเลยสูง จะทำให้ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีวินัยและเคารพกฎหมายของ นักเรียนต่ำ ก็มีลักษณะตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ เพราะในการอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลยนั้น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือ คำแนะนำจากผู้ปกครอง ว่าอะไรถูก อะไรผิดปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ค่อยมีการลงโทษ จากการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะทำให้เด็กเกิดการขาดระเบียบวินัย และไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำอะไรตามใจชอบ ไม่สนใจว่าผู้อื่นจะได้รับความเดือดร้อน จากการกระทำของตนเองหรือไม่ เพราะตัวเองก็ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี เสถียรยานนท์

(2530 : 85) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมแบบมีเหตุผล มีค่านิยมทางด้านสุขภาพสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในปริมาณต่ำ จะมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในปริมาณสูง

4. การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดู ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง ครู กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ปรากฏผลดังนี้

4.1 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มของนักเรียนเพศหญิง ถ้าผู้ปกครองมีการอบรมแบบเข้มงวดกวดขัน จะทำให้นักเรียนมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลย ในลักษณะของสังคมชาวไทยในชนบท การอบรมเลี้ยงดูบุตรเพศหญิงนั้น มักจะไม่อนุญาตให้ออกไปสัมผัสกับสังคมภายนอก จะต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนยึดจารีตประเพณีดั้งเดิม ไม่ได้เลี้ยงดูอาวูโส จะประพฤติปฏิบัติอะไรจะต้องอยู่ในกรอบประเพณีถ้าหากมีการฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษจากผู้ปกครอง และสังคมชาวบ้านอย่างรุนแรง จึงทำให้นักเรียนเพศหญิง ไม่กล้าที่จะประพฤติปฏิบัติผิดระเบียบวินัย ในลักษณะเช่นนี้ ถ้าผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันด้วย ย่อมจะทำให้นักเรียนยึดระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น เพราะผู้ปกครองให้ความสนใจดูแล เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติตนของนักเรียน ในทางตรงกันข้ามถ้าหากผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งนักเรียนจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ เพราะไม่รู้ว่าอะไรถูก อะไรผิดผู้ปกครองไม่มีการบอกกล่าว ตักเตือน ทำถูกต้องก็ไม่ได้รางวัล ทำผิดก็ไม่ได้การลงโทษ จึงทำให้เกิดความมักง่าย ทำตัว

ตามสบาย ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะทำให้เด็กทำผิดกฎระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้นด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผล
 ทำให้นักเรียนเพศหญิงที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดควรมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมี
 ระเบียบวินัยและการพหุภพหมายสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

4.2 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่มีสถานภาพทาง
 เศรษฐกิจ และการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนทุกด้านไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์
 ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าถึงแม้ผู้ปกครองจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรม
 เลี้ยงดูแบบใดก็ตาม ไม่ทำให้ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม
 สมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดรายได้ของครอบครัว
 ของนักเรียนซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำเป็นเพราะประชากรส่วนมากประกอบอาชีพทางการเกษตรจึงทำให้
 มีรายได้ต่ำ ดังนั้นการแบ่งกลุ่มรายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จึงไม่แตกต่างกันมากนัก
 อย่างไรก็ตามในสถานภาพของสังคมในจังหวัดขอนแก่น ในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจนั้น
 ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันมากระหว่างผู้ที่มีสถานภาพสูงกับต่ำ แต่ในด้านวิถีการดำรงชีวิต
 ประจำวันของบุคคลไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีอาชีพการเกษตรกรรมด้วยกันแต่การทำให้นัก
 แยกต่างกันในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจนั้น กลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงส่วนมากจะได้รับ
 มรดกตกทอดจากคนรุ่นก่อนหรือไม่ก็ได้เงินมาจากการไปขายแรงงานในต่างประเทศรายได้ต่าง ๆ
 ที่แตกต่างกันนี้ ส่วนใหญ่ไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตรประจำวันให้มีความเป็นอยู่พิเศษขึ้น แต่จะมีการเก็บ
 เอาไว้ใช้ในยามจำเป็น เช่น การเจ็บป่วย ส่งบุตรเข้าเรียนหนังสือ จัดงานประเพณี ดังนั้นวิถี
 ความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมจึงไม่แตกต่างกัน การมีค่านิยมพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูบุตรจึง
 ไม่แตกต่างกันไปด้วย ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมาก
 หรือน้อยนั้นไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวุฒิ ตูวินันท์ (2529 :
 59) ที่พบว่ารายได้ของผู้ปกครองไม่ได้เป็นตัวแปรที่จำแนกนักเรียนที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัด

และอ้อมแตกต่างกัน และจากการศึกษาของ ซิสเตอร์ (Sister. 1960 : 3569) และวิระวรรณ อามระศิษ (2522 : 62 - 64) ที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวมีผลต่อค่านิยมของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของ อานันท์ พงศ์เสาวภาคย์ (2529 : 69) ที่ศึกษาถึงคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าผู้ปกครองมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมสูง ปานกลาง ต่ำ ระดับการปฏิบัติ คนของนักเรียนไม่มีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วจึงเป็นผลทำให้ตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองไม่ทำให้ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนแตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า

นักเรียนที่ได้รับค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณต่ำ และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองมาก และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณน้อย และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ จะแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มพบว่า การถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในปริมาณสูง และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบสูงกว่า การถ่ายทอดค่านิยมในปริมาณต่ำ และการอบรมแบบปล่อยปละละเลย

นอกจากนี้พบว่า การถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในปริมาณสูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผล มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบสูงกว่าการถ่ายทอดในปริมาณต่ำ และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นที่น่าสังเกตว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ จะเกี่ยวข้องกับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณสูง และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบการใช้เหตุผล ส่วนค่านิยมค่านี้นี้จะต่ำ เมื่อผู้ปกครองถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานในปริมาณต่ำ และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันชัย มีกลาง (2530 : 127) ที่พบว่า การปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนาขึ้นอยู่กับ การถ่ายทอดค่านิยมจากผู้ปกครองแตกต่างกัน ในการที่ผู้ปกครองมีการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานมาก อาจจะเป็นด้วยวิธีการอบรมสั่งสอน การชี้แนะ การให้รางวัลหรือลงโทษ รวมถึงการทำตัวเป็นแบบอย่าง จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อค่านิยม และมีการซึมซาบเอาค่านิยมต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองถ่ายทอดให้มาประพฤติปฏิบัติกลายเป็นลักษณะนิสัยของนักเรียน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบการใช้เหตุผลนั้น จะทำให้มีการปลูกฝังค่านิยมบ่อยครั้ง การใช้เหตุผลจะทำให้เด็กเกิดความชอบและรับเอาค่านิยมอย่างเต็มใจ และปฏิบัติตาม จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดูทำให้ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเองชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบของนักเรียนแตกต่างกัน

4.4 การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครู และการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า

นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณสูง และมีการอบรมแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำ และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณสูง และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำและมีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดู เป็นตัวแปรที่ทำให้ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนแตกต่างกัน ครูนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับแรกในโรงเรียน ครูจะทำการปลูกฝังค่านิยมโดยมีหลักสูตร บทเรียนที่แน่นอนมีวิธีการปลูกฝังการถ่ายทอดและประเมินผลอย่างมีระบบ นอกจากนี้นักเรียนยังได้เรียนรู้ค่านิยมจากกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ครูกำหนดให้ เช่น การทำงานให้เป็นระเบียบ ส่งงานให้ทันกำหนดเวลา และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่นักเรียนเป็นอย่างมาก และการปฏิบัติตนของครูมีผลต่อค่านิยมของนักเรียนด้วย (Klass, 1984 : 405) ดังนั้นการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานของครูในปริมาณสูงจึงส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนให้สูงขึ้นไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สราวุธ ฑูวินันท์ (2529 : 53) ที่ศึกษากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าการอบรมสั่งสอนของครูมีผลทำให้ค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนแตกต่างกัน

6. การศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

6.1 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง พบว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนและผู้ปกครองทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ด้านการประหยัดและออม ด้านการพึ่งตนเองขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าถ้านักเรียนหรือผู้ปกครองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีค่านิยมพื้นฐานสูงฝ่ายที่เหลือย่อมจะมีค่านิยมพื้นฐานสูงไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นอกจากจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูง คือ .653 แล้วยังมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงด้วยคือ ของนักเรียน 40.606 ของผู้ปกครอง 40.236 จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันทางบวกของ

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ซึ่งผลการวิจัยออกมาเช่นนี้เป็นเพราะว่าครอบครัวโดยเฉพาะผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการให้ความรักความดูแลเอาใจใส่ ให้ความปลอดภัย ฝึกอบรมสั่งสอน ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กให้รู้สิ่งที่ต้องกระทำ การประพฤติปฏิบัติและสิ่งที่เป็นข้อห้ามที่จะต้องละเว้นการกระทำ ผู้ปกครองถือเป็นครูคนแรกของเด็กที่ทำหน้าที่ ในการอบรมปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้แก่เด็ก (สมพร เทพสิทธิ์า. 2525 : 27) ดังนั้นค่านิยมของผู้ปกครองจะถูกถ่ายทอดไปยังเด็กโดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดู เป็นเหตุที่ทำให้ค่านิยมของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับค่านิยมของผู้ปกครองซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ ก่อ สวัสดิพานิช (2519 : 95) ได้ให้ความเห็นว่าการที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองประจำ แม้เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่และแยกตัวไปสร้างครอบครัวใหม่แล้วก็ยังคงมีความผูกพันกับผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว สิ่งใดที่ครอบครัวสั่งสอนไว้หรือสิ่งใดที่ครอบครัวเรียกร้องย่อมมีผลต่อการปฏิบัติอยู่ และจากงานวิจัยของ กลาส (Klass. 1984 : 405) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของครอบครัวต่อค่านิยมของเด็ก พบว่าค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัว โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอทสไตน์ (Rothstein. 1984 : 469) ที่พบว่าบิดามารคามีอิทธิพลต่อค่านิยมของนักเรียน ส่วนงานวิจัยที่ทำในประเทศไทยนั้น พงษ์เทพ มนัสตรง (2527 : 98) พบว่าผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็ก เพราะเด็กชอบเลียนแบบการตอบสนองสิ่งเร้าต่าง ๆ จากผู้ปกครอง จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ค่านิยมพื้นฐานที่ผู้ปกครองถ่ายทอดให้นักเรียนโดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กันทางบวก

6.2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ระหว่างนักเรียนกับครู พบว่า

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา ระหว่างนักเรียนและครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ของนักเรียนและครู มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ต่ำมาก โดยเฉพาะด้านการประหยัคและออม จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ถ้านักเรียนหรือครูฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนาสูงอีกฝ่ายที่เหลือก็จะมีค่านิยมพื้นฐานด้านนั้นสูงไปด้วย ส่วนค่านิยมด้านที่เหลือสามารถกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะ นักเรียนหรือครูฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัคและออมสูง แต่อีกฝ่ายที่เหลือก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีค่านิยมพื้นฐานด้านนี้สูงตามไปด้วย

จากผลการวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัคและออม ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันกับค่านิยมของครู โดยเฉพาะด้านการประหยัคและออมมีค่าสหสัมพันธ์กันในปริมาณที่ต่ำ ถ้าเราพิจารณาถึงเรื่องหลักสูตรที่ครูใช้สอนนักเรียนจะเห็นว่า มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัคและออม มีในปริมาณน้อยส่วนมากเป็นเรื่องที่ใช้การสอนทางด้านเนื้อหาเท่านั้น การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้เด็กได้เกิดค่านิยมทั้งสองด้านยังมีน้อย ประกอบกับค่านิยมทั้งสองด้านนี้เป็นเรื่องที่จะต้องมีการฝึกอย่างจริงจัง มีการติดตามเน้นประจำจึงจะทำให้การปลูกฝังค่านิยมเน้นไปอย่างได้ผล และที่สำคัญครูจะต้องมีค่านิยมพื้นฐานทั้งสองด้านสูงด้วยจึงจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ในการปลูกฝังค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัคและออมนี้ครูจะต้องมีการติดตามทุกระยะ ถ้าเห็นข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไข แต่ครูไม่มีเวลาที่จะติดตามนักเรียนทุกคนได้ถึงขนาดนั้น บางครั้งหากพฤติกรรมของครูขัดแย้งกับเรื่องที่ทำการสอนเด็กมักจะสับสนและเลือกไม่ถูกว่าจะทำตามคำสั่งสอนของครูหรือพฤติกรรมของครูและโดยธรรมชาติในเรื่องของการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัคและออม เด็กจะได้รับการเรียนรู้จากผู้ปกครองในปริมาณที่มาก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผลทำให้ค่านิยมพื้นฐานทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มากกว่าที่จะมีความสัมพันธ์กับครู

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทำให้ได้ข้อคิดและข้อเสนอแนะซึ่งคิดว่าจะเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาในลักษณะนี้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ

จากการศึกษาคำนิยามพื้นฐานของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในด้านความสัมพันธ์กันระหว่าง คำนิยามของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้ทราบว่าคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนและผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กันทางบวกในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการถ่ายทอด คำนิยามพื้นฐานของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนมีในปริมาณที่สูง ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงเป็นงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่ง ที่ได้ยืนยันถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการถ่ายทอดคำนิยามพื้นฐานให้แก่เด็ก ส่วนการหาความสัมพันธ์ของคำนิยามพื้นฐานระหว่างครูกับนักเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่าคำนิยามพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ของศาสนาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก ส่วนคำนิยามพื้นฐานด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก โดยเฉพาะด้านการประหยัดและออม ถ้ามองในส่วนรวมจากการศึกษารั้งนี้ ทำให้ทราบว่าครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด ที่ได้ถ่ายทอดคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการให้แก่นักเรียน ดังจะเห็นได้จาก คำนิยามพื้นฐานของนักเรียนทุก ๆ ด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับคำนิยามของผู้ปกครอง และนอกจาก สถาบันครอบครัวแล้ว ยังมีสถาบันโรงเรียนเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดคำนิยามให้แก่นักเรียน โดยทั้งสองสถาบันต่างก็มีจุดร่วมในการถ่ายทอดคำนิยามให้แก่เด็กด้วยกันสามด้าน / ก็คือด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยการหาความสัมพันธ์ของค่านิยมพื้นฐานระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน และครูกับนักเรียน ทำให้ได้ทราบถึงอิทธิพลของการถ่ายทอดค่านิยมไปยังนักเรียน โดยเฉพาะผู้ปกครอง จะมีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดค่านิยมของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการที่จะทำให้เยาวชนของชาติ มีค่านิยมพื้นฐานที่ดีได้นั้น ควรมีการกระตุ้นหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ทราบ ตระหนักถึงความสำคัญ และมองเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ให้มากกว่าจะทำให้ชีวิต เป็นสุข ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และยังส่งผลทำให้สังคม ประเทศชาติมีความเจริญมั่นคงไปด้วย ถ้าผู้ปกครองได้รับการปลูกฝังและการปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีแล้ว ผู้ปกครองย่อมจะถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐาน ไปยังนักเรียนด้วยเหมือนกัน ส่วนในกลุ่มครูพบว่าครูมีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานด้านการ พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมไปสู่นักเรียน มีในปริมาณที่ต่ำ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ครูเราควรจะต้องตระหนักให้มาก ควรมีการทบทวนว่าหลักสูตร เนื้อหา หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ในบทเรียนที่ครูใช้สอนอยู่ปัจจุบันมี เรื่องดังกล่าวนี้ปริมาณมากน้อย ขนาดไหน เพียงพอหรือไม่ต่อการที่จะปลูกฝังค่านิยมทั้งสองด้านนี้ นอกจากเนื้อหา กิจกรรม และวิธีการ ในการถ่ายทอดที่กำหนดไว้ในบทเรียนจะส่งผลต่อการยอมรับค่านิยมของนักเรียนแล้ว การประพฤติ ปฏิบัติตนของครูก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานไปให้เด็ก ครูควรทบทวนบทบาท ของตัวเอง ว่ามีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ กับด้านการ ประหยัดและออมมากน้อยเพียงใด เพราะเด็กในวัยประถมศึกษานี้จะง่ายต่อการ เรียนแบบพฤติกรรมของ ครูเป็นอย่างมาก การจะปลูกฝังค่านิยมทั้งสองด้านนี้ให้ได้ผลนอกจากการเรียนการสอนในหลักสูตรแล้ว ครูต้องเป็นต้นแบบของพฤติกรรมที่ดีด้วย การปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กจึงจะได้ผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดลึกซึ้งและสามารถกล่าวอ้างอิงไปถึงกลุ่มประชากรได้มากกว่านี้ การศึกษาในครั้งต่อไปควรจะศึกษา ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ/ คุ้ม เช่น ในกลุ่มนักเรียนที่เล็กหรือโตกว่านี้ เพื่อจะศึกษาถึงความคงทน การพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แต่ถ้าใช้กลุ่มตัวอย่างของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่ำกว่านี้ จำเป็นต้องมีการปรับหรือสร้างเครื่องมือให้แตกต่างไปจากนี้ ดังนั้นการจะใช้เครื่องมือในการวิจัยเฉพาะแบบสอบถามเท่านั้นจึงเป็นการไม่เพียงพอ นอกจากที่กล่าวมาแล้วควรเพิ่มตัวแปรที่ศึกษาในเรื่องของภูมิหลังของนักเรียนให้มากกว่านี้ เช่น ในเรื่องภูมิหลังของนักเรียน ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบด้วย เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ การรับเอาค่านิยมพื้นฐานจากครู และผู้ปกครองที่ถ่ายทอดมายังนักเรียนอีกส่วนหนึ่ง และควรศึกษาระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนประกอบด้วย ซึ่งจะทำให้เราทราบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันหรือไม่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนอีกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ดังนั้นควรทำการศึกษาในนักเรียนกลุ่มอื่น เพราะในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพราะเป็นสังคมเกษตรกรรม ถ้าทำการศึกษาในกลุ่มนี้แตกต่างไปจากนี้จะทำให้ได้ข้อยืนยันในเรื่องสถานภาพของเศรษฐกิจกับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กษิมตา วิริยะ. การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต การศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ สม.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อัครสำเนา.
- ✓ กอ สวัสดิพานิช. "วัยรุ่นกับค่านิยมและระบบศีลธรรม," ใน เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา. หน้า 46 - 58. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2518.
- ✓ เกียรติศักดิ์ อิชยานนท์. กระบวนการนำค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไปสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2526.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. วิทยากรกับการปลูกฝังและสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2528.
- _____ . ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่อง ค่านิยมพื้นฐาน. ลงวันที่ 17 มีนาคม 2525.
- _____ . ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่อง "แนวทางการปฏิบัติ ตามค่านิยมพื้นฐาน. ลงวันที่ 22 มีนาคม 2525.
- กทเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม. ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.
- จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมาวิน และเพ็ญแข ประจวบัจฉนิก. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- เจือ เกตุขุเฐียร, พันเรือตรี "ค่านิยมกับความมั่นคงของชาติ," รัฐสารภีรักษ์. 19(3) : 6 - 86; กรกฎาคม 2520.
- ✓ ขญาพร พัชรชัยเฐียร. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัครสำเนา.

ชนิดา รักษ์พลเมือง. สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

เชาว์ประภา เชื้อสาธูชน. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของเยาวชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และยโสธร. อุบลราชธานี : คุรุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.

✓ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2520.

ทิพยา กิจวิจารณ์. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2528.

✓ ธารทิพย์ สมบูรณ์. การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

✓ นพพร พานิชสุข. "ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการนั้นสำคัญไฉน" มิตรครู. 24(20) : 11-14 ; ตุลาคม 2525.

นิพนธ์ กันธเสวี. "ค่านิยม," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่อง ค่านิยมไทย. หน้า 17 - 19. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ม.ป.ป.

ปิ่นสุวรรณ เตস্যานนท์. การศึกษาความถี่รวมยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

หุสดี จิระวัฒนกิจ. การศึกษาพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการศึกษาในจังหวัดในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

พงษ์เทพ มนต์ตรง. บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ตนเองในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์
ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527. อักสำเนา.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยม. พิชญโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก,
2520.

พรรณี ชูทัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์, 2522.

เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ และอ้อมเคื้อน สดมดี. ค่านิยมของชาวชนบทไทย : เปรียบเทียบ
ค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี. รายงานการวิจัยฉบับที่ 35 สถาบัน
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2529.

ไพฑูริย์ ช่างเรียน. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา กรุงเทพฯ : ผดุงวิทยา, 2516

ไพฑูริย์ เครือแก้ว ๗ ลำพูน. "ระบบค่านิยม," ใน ลักษณะสังคมไทย หน้า 89-90
กรุงเทพฯ : เลียงเชียงใหม่เจริญ, 2515.

พัทธา สายหู. "ค่านิยมที่เป็นคุณและโทษในสังคมไทย," ใน รายงานสัมมนาเรื่องค่านิยมของ
สตรีไทยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ. หน้า 101-102. กรุงเทพฯ : สภาสตรีไทย
2521.

มลิษฐ์ สำเนาเงิน. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการ
ประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521.

ปริญญาพันธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
อักสำเนา.

เมธี ปิลันธนานนท์. "วิธีปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม," กฎปริทัศน์. 1(7) : 42 - 48;
กุมภาพันธ์ 2520.

วิณี ชิคเชิดวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็ก
ก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ในจังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาพันธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อักสำเนา.

วิระวรรณ อามระศิษ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

อัครสำเนา.

วีรยุทธ วิเชียรโชติ. "แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีพและการพัฒนาสังคม อาริยนิยม,"

สังคมศาสตร์ปริทัศน์. 11(9) : 52 - 69; กันยายน 2516.

วันชัย มีกลาง. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตาม และการได้รับการ

ถ่ายทอดทางพุทธศาสนา. ปรินฎานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัครสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ค่านิยมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ม.ป.ป. อัครสำเนา.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. สมุดรายงานสถิติจังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ : กุรุสภาลาดพร้าว,

2528.

✓ สมพร เทพสิทธิธา. การปลูกฝังค่านิยมในเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์, 2525.

สนธิ สมักรการ. "ค่านิยมกับการพัฒนาประเทศ," ใน เอกสารคำบรรยายและอภิปรายการ

ฝึกอบรมวิชาการ "ค่านิยม". หน้า 28 - 31. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525.

_____ . "บทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อบุคลิกภาพของคนไทย," ใน รักเมืองไทย.

หน้า 1 - 36. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2519.

✓ สราวุธ คุวินันท์. ตัวแปรที่จำแนกกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานครที่มี

ค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัครสำเนา.

ส. วาสนา ประवालพฤษ. "ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา," ใน การวัดผลการศึกษา. หน้า

1 - 6 กรุงเทพฯ : มกุฎราชวิทยาลัย, 2524.

สาโรช บัวศรี. "Moral Education," ใน เอกสารสรุปคำบรรยายเรื่อง Moral -

Education. หน้า 1 - 8. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2524.

สุนทร โคมิน และสัท สัมกรการ. "ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย," การศึกษาแห่งชาติ.

14(6) : 67 - 80 ; สิงหาคม - กันยายน 2523.

_____ . ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด. กรุงเทพฯ :

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.

สุพัตรา สุภาพ "ครอบครัวกับการขัดเกลาทางสังคม," วารสารสังคมศาสตร์. 17(3) :

52 - 53 ; กรกฎาคม - กันยายน 2523.

สุธี เสถียรยานนท์. ค่านิยมทางสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร.

ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

อาพันธ์ อาภาภิรม. มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

บำรุงนุกุลกิจ, 2515.

อานันต์ พงศ์เสาวภาคย์. คุณลักษณะค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้นในจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.

อาบ นกะจัต. "ค่านิยม," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่อง ค่านิยมไทย. หน้า

20 - 22. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ม.ป.ท.

อำนวยการ ทะพังก์แก และชยันต์ วรธนะภูติ. "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักศึกษา,"

ใน รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย. หน้า 29 - 33 กรุงเทพฯ : ม.ป.ท

2522.

อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2524.

- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Edwards, Allen Louis. Techniques of Attitude Scale Construction. New York : Appleton-Century-Crofts, 1957.
- Hoffman M. "Personality Family Structure, and Social Class as Antecedents of Parental Power Assertion" Child Development. 34, 1963.
- . Moral Development in Carmichael Manual of Child Psychology. New York : John Wiley and Sons, 1970.
- Kilpatrick, William Heard. Philosophy of Education. New York : The Macmillan Company, 1954.
- Klass, Carol Speekman. "Values, Classroom Interaction, and Social Continuity : A Case Study of Day Care" Dissertation Abstracts International. 45(2) : 405 - A, August. 1984.
- Phinix, Phillip H. Philosophy of Education. New York : Henry Holt and Company, 1958.
- Rath, Louis E. Harmin, Merrill and Simon, Sidney. Value and Teaching. Columbus, Ohio : Merrill, 1966.
- Rothstein, Marsha Miriam "The Relationship of Parents Expectations to the Values of their Preadolescents" Dissertation Abstracts International. 45(2) : 469 - A. August, 1984.
- Sear, R.R. MC Coby, E.E. and Lewin, H. Patterns of Child Rearing Evanston. Illinois : Row, Peterson, 1957.
- Sister Grande, Mary Vera Del. "A Study of Values of Catholic High School Students of Differing Socioeconomic Backgrounds and the Relationship of these Values to those of their Parent" Dissertation Abstracts. 20(9) February, 1960.
- Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper and Row, 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชัยนรินทร์เพียร
และมีความรับผิดชอบ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.35
2	7.63
3	9.51
4	2.32
5	3.67
6	4.37
7	5.27
8	2.38
9	4.87
10	8.14

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
11	2.68
12	4.74
13	3.69
14	6.83
15	2.95
16	3.86
17	5.48
18	4.62
19	7.81
20	3.26

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและ
เคารพกฎหมาย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
21	3.64
22	4.12
23	2.86
24	3.62
25	4.25
26	5.43
27	2.31
28	3.83
29	5.63
30	4.49

ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
31	3.28
32	2.94
33	4.86
34	5.32
35	4.31
36	3.18
37	2.03
38	5.41
40	6.23

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
41	3.81
42	4.43
43	2.13
44	5.26
45	3.21
46	4.78
47	3.92
48	2.64
50	3.87

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.52	21	4.48
2	4.37	22	2.14
3	7.79	23	3.32
4	9.32	24	4.24
5	4.15	25	3.63
6	3.26	26	4.14
7	2.48	27	5.39
8	4.05	28	2.63
9	2.89	29	4.95
10	3.64	30	6.77
11	4.83	31	7.08
12	5.53	32	5.24
13	6.71	33	2.95
14	4.23	34	3.14
15	4.45	35	2.86
16	3.89	36	6.76
17	4.24	37	3.98
18	5.31	38	2.48
19	7.32	39	4.35
20	7.12	40	5.18

ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจาก
ผู้ปกครองและจากครู

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.34	11	2.86
2	4.32	12	3.49
3	9.85	13	8.61
4	7.34	14	2.44
5	2.31	15	4.76
6	3.74	16	2.52
7	1.89	17	3.89
8	4.67	18	6.69
9	5.72	19	7.62
10	6.41	20	3.36

ภาคผนวก ข.

1. แบบสอบถามลักษณะภูมิหลัง
2. แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
3. แบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอด
ค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และจากครู
4. แบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10100
กุมภาพันธ์ 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน นักเรียน ครู และผู้ปกครองทุกท่าน

ข้าพเจ้า นายพันคำ มีโพทอง เป็นนิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น" ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกเป็นตัวแทนในการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม คำตอบของท่านจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด คำถามแต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับคนอื่น ข้อมูลต่าง ๆ จะถือเป็นความลับ ผลการศึกษาจะสรุปออกมาเป็นส่วนรวม ไม่เฉพาะเจาะจงผู้ใดผู้หนึ่ง ดังนั้นขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นจริงซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อด้วย มิฉะนั้นข้อมูลของท่านจะให้ได้ไม่ได้เลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน .

ขอแสดงความนับถือ

.....

(นายพันคำ มีโพทอง)

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงในช่อง () ท้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 11 ปี

() 12 ปี

() 13 ปี

() 14 ปี

() 15 ปี

3. ครอบครัวยของนักเรียนมีรายได้จากส่วนต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น

() ต่ำกว่า 500 บาท ต่อเดือน

() 500 - 1,200 บาท ต่อเดือน

() มากกว่า 1,200 บาท ต่อเดือน

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวนักเรียน

() น้อยกว่า 4 คน

() 4 - 6 คน

() มากกว่า 6 คน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง

1. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน อาจจะเป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือพระภิกษุ ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย
2. ให้นักเรียนอ่านประโยคข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน หรือตรงกับวิถีการปฏิบัติของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย (✓) ลงบนเส้นที่ค่าบรรยายจริงมากที่สุด
จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยที่นักเรียนไม่ต้องวิตกกังวลว่าคำตอบใดจะถูกหรือผิด เพราะผู้ปกครองแต่ละคนย่อมมีการอบรมสั่งสอนต่างกัน
3. กรุณาตอบให้ครบทั้ง 40 ข้อ เพราะถ้านักเรียนไม่ตอบข้อใดข้อหนึ่ง แบบสอบถามก็จะใช้ไม่ได้เลย

ตัวอย่าง

☞ ผู้ปกครองจะลงโทษฉะฉานเมื่อไม่ทำการบ้าน

.....

จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

9. เมื่อฉันเกิดความท้อแท้ใจพ่อแม่จะให้กำลังใจแก่ฉันเป็นอย่างไร

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
10. เมื่อฉันมีปัญหาไม่รู้อะไรจะปรึกษากับใคร เพราะพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้ฉัน

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
11. เมื่อฉันไม่สามารถทำงานที่พ่อแม่เหมายให้สำเร็จได้ ท่านจะหงุดหงิดของฉันท่อนที่จะลงโทษ

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
12. การกระทำอย่างเดียวกันของฉันทามั้งครั้งก็ทำให้พ่อแม่ลงโทษบางครั้งท่านก็ไม่ลงโทษ

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
13. รู้สึกว่าพ่อแม่จะบิินดีและที่เขมที่ฉันททำได้ทำอะไรไปด้วยความีเหตุผล

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
14. พ่อแม่ไม่ชอบให้ลูก ๆ แสดงความเห็นขัดแย้งกับท่าน

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
15. พ่อแม่ักจะชี้แจงเหตุผลให้ฉันทเข้าใจก่อนที่ท่านจะสั่งให้ทำอะไร

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
16. เมื่อพ่อแม่ท่านอารมณ์เสีย ท่านมักจะทำลุดท่าหรือลงโทษฉันทเสมอ

 จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

17. ก่อนที่พ่อแม่จะลงโทษฉันท่านจะอธิบายถึงเหตุผลก่อนทุกครั้ง
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
18. บางครั้งฉันทานข้าวได้น้อย พ่อแม่ก็บังคับให้ฉันทานมาก ๆ
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
19. ก่อนที่พ่อแม่จะให้รางวัลแก่ฉัน ท่านจะบอกด้วยว่าให้ฉันเพราะทำความดีอะไร
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
20. เมื่อเกิดภาวะฝนแล้ง หรือน้ำท่วมอย่างรวดเร็ว พ่อแม่ท่านจะอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์นั้น
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
21. พ่อแม่จะกำหนดตารางเวลาในการเล่น ทำการบ้าน และเข้านอน ให้ฉันปฏิบัติตาม
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
22. พ่อแม่ให้ฉันเลือกของเล่นด้วยตนเอง
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
23. ฉันจะออกนอกบ้านไม่ได้ถ้าพ่อแม่ไม่อนุญาตก่อน
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
24. ในการออกกฎระเบียบปฏิบัติภายในบ้านพ่อแม่จะตกลงกับลูกว่าจะเอาอย่างไร
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

25. หากฉันไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อแม่ ฉันจะถูกลงโทษ
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
26. พ่อแม่จะเป็นคนเลือกซื้อเสื้อผ้าให้ฉันเอง
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
27. หากฉันกลับบ้านไม่ตรงเวลาจะถูกลงโทษ โดยพ่อแม่ไม่ฟังคำอธิบายของฉันเลย
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
28. พ่อแม่สอนฉันเสมอว่าเป็นเด็กต้องทำตามผู้ใหญ่บอก
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
29. เมื่อมีงานเทศกาล ฉันสามารถไปค้างคืนที่บ้านเพื่อนได้
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
30. ถ้าหากอากาศหนาวก่อนนอนฉันไม่อาบน้ำก็ได้ โดยที่พ่อแม่ไม่ว่าอะไร
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
31. ในแต่ละวันฉันสามารถทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
32. เวื่อฉันระหว่าความคิดพ่อแม่จะดักเตือนและแนะนำให้แก้ตัวใหม่
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

33. เมื่อฉันมีปัญหาลูกแม่กับเธอทำให้ฉันแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
34. ถ้าจะสอบได้หรือตกพ่อแม่ก็ไม่สนใจ
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
35. พ่อแม่ไม่เคยชมเชยฉันเมื่อกระทำความดีและก็ไม่ดูค่าเมื่อฉันกระทำความผิด
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
36. เมื่อฉันมีเรื่องกลุ้มใจพ่อแม่จะมาลอบโอบและช่วยแก้ปัญหา
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
37. ถ้าไม่มาโรงเรียนพ่อแม่จะไม่ดูฉัน
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
38. พ่อแม่ไม่เคยสนใจว่าฉันจะกินอะไรอย่างไร
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
39. เมื่อฉันไม่ทำการบ้านจะถูกพ่อแม่ลงโทษ
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย
40. พ่อแม่ห้ามสอนฉันเสมอว่าให้ฉันมีระเบียบหนังสือ จะได้รับความรู้นำไปใช้ในภายหน้า
-
- จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและ
จากครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านประโยคข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับ
การปฏิบัติตนของผู้ปกครองหรือครูที่มีต่อนักเรียนมากน้อยหรือบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้ขีด (✓) ลง
บนเส้นที่มีคำบรรยายข้างล่าง เพียงแห่งเดียว ต่อหนึ่งข้อ กรุณาตอบให้ครบทั้ง 20 ข้อ

1. ผู้ปกครองของนักเรียนเคยสอนให้นักเรียนใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนที่จะ
จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น บ่อยครั้งเพียงใด

บ่อยที่สุด	บ่อยครั้ง	บ่อยครั้งปานกลาง	น้อยครั้ง	ไม่เคยเลย

2. ผู้ปกครองของนักเรียนจะกล่าวชมเชยหรือให้สิ่งของเป็นรางวัล เมื่อนักเรียนใช้เวลาว่างให้
เป็นประโยชน์ เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว อ่านหนังสือ ช่วยแม่ทำงานบ้าน ให้อาหารสัตว์
รดน้ำต้นไม้ ผู้ปกครองปฏิบัติเช่นนี้กับท่านบ่อยครั้งเพียงใด

บ่อยที่สุด	บ่อยครั้ง	บ่อยครั้งปานกลาง	น้อยครั้ง	ไม่เคยเลย

3. ผู้ปกครองบอกให้นักเรียนเอาของขวัญโดยการลดเหรียญในกระปุกออมสิน บ่อยครั้งเพียงใด

บ่อยที่สุด	บ่อยครั้ง	บ่อยครั้งปานกลาง	น้อยครั้ง	ไม่เคยเลย

4. ผู้ปกครองบอกกล่าวหรือสนับสนุนให้นักเรียนมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เช่น ซื่อสัตย์
เท่าที่จำเป็นนำของที่ชำรุดมาซ่อมแซมให้ใหม่ ว่างหลังเลิกกับวัตถุที่เป็นของฟุ่มเฟือย กินอยู่
เหมาะสมกับรายได้ ผู้ปกครองบอกกล่าวหรือสนับสนุนท่านในเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด

บ่อยที่สุด	บ่อยครั้ง	บ่อยครั้งปานกลาง	น้อยครั้ง	ไม่เคยเลย

5. เมื่อักเรียนมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน หรือพี่น้องในครอบครัว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จนกระทั่งมีการถกเถียง ทะเลาะเบาะแว้งหรือถึงขั้นชกต่อยกัน ถ้าผู้ปกครองทราบเรื่อง ท่านจะสอบถามถึงสาเหตุว่าใครถูกใครผิด และแนะนำวิธีแก้ปัญห หรือลงโทษฝ่ายกระทำผิด โดยไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้ปกครองปฏิบัติเช่นนี้ มากน้อยเพียงใด

.....

 น้อยที่สุด น้อยครั้ง น้อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

6. ักเรียนพบผู้ปกครอง "ทำหน้าทีพลเวืองดี" เช่น ร่วมมือกับเพื่อนบ้านสร้างถนน ทำความสะอาดหมู่บ้าน หรือมีการแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นผู้ทำลายป่าไม้ ผู้กระทำผิดกฎหมาย ท่านคิดว่าผู้ปกครองมีการกระทำหน้าทีพลเวืองดี น้อยครั้งเพียงใด

.....

 น้อยที่สุด น้อยครั้ง น้อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

7. ผู้ปกครองของักเรียน ักับบอกกล่าวหรือสอนักเรียนให้เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว น้อยครั้งเพียงใด

.....

 น้อยที่สุด น้อยครั้ง น้อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

8. เวื่อดถึงวันทำพิธีไหว้ครูของโรงเรียนทุก ๆ ปี ผู้ปกครองสนับสนุนหรือช่วยักเรียนหาอุปกรณ์ สิ่งของที่จะไปทำพิธีไหว้ครู เช่น ดอกไม้ ธูปเทียน การจัดหาพานดอกไม้ มากน้อยเพียงใด

.....

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยเลย

9. ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย และนิยมไทย เช่น ภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนไทย รักประเพณีและวัฒนธรรมไทย ใช้สิ่งของที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งท่านสั่งสอน ักเรียนในเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด

.....

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยเลย

10. ผู้ปกครองเคยกล่าวหรืออธิบายถึงคุณงามความดีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ปัจจุบัน ซึ่งท่านได้ทรงอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งประเทศ บ่อยครั้งเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
น้อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

11. ครูเคยบอกหรือสั่งสอนให้นักเรียน เรียนหนังสือให้เก่ง ๆ เพื่อจะได้ทำงานราชการที่ดี เช่น
แพทย์ พยาบาล วิศวกร ตำรวจ ครู เป็นต้น ครูเคยบอกหรือสั่งสอนในเรื่องนี้ มากน้อย
เพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยเลย

12. ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้ส่ง หรือส่งไม่ทันตามกำหนด คุณครูจะลงโทษ
นักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
น้อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

13. คุณครูได้อธิบายถึงผลดีของการดำเนินการกิจการสหกรณ์ และแนะนำให้นักเรียนร่วมเป็น
สมาชิกกิจการสหกรณ์โรงเรียน บ่อยครั้งเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
น้อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

14. ในเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ วันคริสต์มาส หรือวันแห่งความรัก คุณครูจะเก็บเงินหรือให้นักเรียน
นำอาหารมาจัดงานสังสรรค์ บ่อยครั้งเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
น้อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

15. เนื่องในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ฯลฯ คุณครูจะนำนักเรียนไปทำบุญที่วัดและร่วมกันทำความสะอาดวัด โรงเรียน และถนนประจำหมู่บ้านบ่อยครั้งเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
บ่อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

16. ครูกำหนดกฎระเบียบให้นักเรียนปฏิบัติตาม เช่น แต่งกายให้ถูกระเบียบ ไหว้พระพุทธรูปก่อนเข้าโรงเรียน เข้าแถวรับบริการอาหารกลางวัน ตั้งเวรรักษาความสะอาด เดินทางกลับบ้านอย่างเป็นระเบียบเป็นแถว เป็นต้น ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติตามคุณครูมีการทำโทษมากน้อยเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยเลย

17. ครูบอกกล่าว หรือสอนให้นักเรียนมีความกตัญญูทักท้วงที่ต่อพ่อแม่ ปู่ย่า ตายายญาติพี่น้อง คุณครูและผู้มีพระคุณ มากน้อยเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยเลย

18. เวื่อนักเรียนแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน รุ่นน้อง หรือพี่ ๆ เช่น ให้ยืมดินสอ ปากกา อธิบายการบ้าน เวื่อเพื่อนไม่เข้าใจ และให้ปันขนม ของเล่น แก่เพื่อน เป็นต้น คุณครูจะแสดงความยินดีหรือชมเชยต่อการกระทำของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด

.....
.....
.....
.....
.....
บ่อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

19. ครูและนักเรียนมีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เช่น จัดกิจกรรมการแสดง จัดป้ายแสดงพระราชกรณียกิจ และร่วมกันประกอบความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เป็นต้น ครูและนักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด

.....

 บ่อยที่สุด บ่อยครั้ง บ่อยครั้งปานกลาง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

20. นักเรียนคิดว่าคุณครูในโรงเรียนมีความนิยมไทย เช่น ใช้ของที่ผลิตในประเทศ แต่งกายแบบไทย ๆ ฟังเพลงไทย มีความเป็นอยู่แบบไทย ๆ เป็นต้น นักเรียนคิดว่าคุณครูมีความนิยมไทยมากน้อยเพียงใด

.....

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านประโยคข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลง
ในช่องที่ตรงกับความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 การประหยัด สามารถทำให้ ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง					
00 เมื่อมีชีวิตรอยู่จะต้องทำบุญไว้มาก ๆ ตายไปจะได้ขึ้นสวรรค์					

ความหมายของมาตราที่ให้เลือก

- มากที่สุด หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวมากที่สุดหรือทั้งหมด
- มาก หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวมากหรือเกือบทั้งหมด
- ปานกลาง หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวครึ่งหนึ่งหรือพอประมาณ
- น้อย หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวน้อยหรือค่อนข้างไม่เห็นด้วย
- น้อยที่สุด หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วย

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านพยายามทำงานด้วยตัวเอง ก่อนที่จะขอความเห็นและขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น					
2. ท่านฝึกตนเองให้มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในงานของตนเองอยู่เสมอ					
3. ท่านชอบฟังข่าว อ่านหนังสือ หรือศึกษาค้นคว้าความรู้ผู้เป็นประจำ					
4. แม้ว่าจะงานจะลำบาก ก็มีความมานะอดทน พยายาม ทำงานให้เสร็จ ไม่ยัดเยียดต่ออุปสรรคและปัญหาที่บังพวng					
5. เวลามีเวลาว่างส่วนมากจะอยู่เฉย ๆ หรือไม่ก็ไปสนุกสนานกับเพื่อน ๆ					
6. สามารถประจบเวลาที่จะทำอะไรก็ได้ที่เป็นเวลาที่สุจริต					
7. มีความสบายใจ เมื่อทำงานในหน้าที่รับผิดชอบของตนลุล่วงไปด้วยดี					
8. ยอมรับข้อผิดพลาดจากการกระทำของตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไข ให้ดีที่สุด					

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. สิ่งของสาธารณะสมบัติไม่ใช่ของเรา คนเดียวไม่สนใจว่าใครจะทำอะไร เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการดูแล รักษา					
๒. การทำงานขอให้สำเร็จก็ใช้ได้ ไม่ จำเป็นแต่คงพิถีพิถันหรือเรียบร้อย เป็น การเสียเวลา					
๓. มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย					
๔. เวลาว่างมักจะซ่อมแซมเครื่องใช้ อุปกรณ์ที่ชำรุดให้สามารถนำมาใช้ ประโยชน์ได้อีก					
๕. เวลาพบของที่ถูกใจอดไม่ได้ที่จะซื้อ แม้ว่าของสิ่งนั้นจะแพงบ้างก็ตาม					
๖. มีการวางแผนการใช้เงินอย่างรอบคอบ					
๗. เวลาเจ็บป่วย มักจะซื้อยามากินเอง ไม่จำเป็นต้องไปหาหมอถ้าไม่ป่วยหนัก					
๘. เวลาทุกนาทีเป็นสิ่งมีค่า จะต้องใช้ เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด					
๙. เวลามีชีวิตอยู่ขอให้สุขสบายเอาไว้ก่อน ทรัพย์สินสมบัติเป็นของนอกกายตายแล้ว เอาไปไม่ได้					

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18. การจัดงานแมวจะต้องบอกกล่าว ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านให้หมดจึงจะ สมศักดิ์ศรี และจะได้บุญกุศลร่วมกัน					
19. เมื่อมีเงินเหลือใช้จะหยอดเหรียญไว้ใน กระปุกออมสิน หรือไม้ตีฝากธนาคาร					
20. เรากันเพื่ออยู่ ไม่ใช่อยู่เพื่อกัน อดได้ เป็นการดีที่สุด เป็นการประหยัดเล็ก ทางหนึ่ง					
21. มีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดของ บ้านเมืองและสาธารณสถาน					
22. จัดบ้าน ห้อยอาลัย ที่ทำงานเป็น ระเบียบและมีความสะอาดอยู่เสมอ					
23. ในการรับบริการ เช่น ซื้ออาหาร การเข้ารับการรักษาพยาบาล ขอ ตัวภาพยนตร์ ต้องพยายามแข่งคนอื่น ให้ได้ จะได้ไม่เสียเวลา					
24. ไม่ใช่เรื่องของเราที่จะไปแจ้ง เจ้าหน้าที่ เมื่อรู้เห็นการกระทำ ผิดกฎหมายของผู้อื่น บางทีเขาอาจจะ กลับมาทำร้ายเรานะ					

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ถึงแม้เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ ก็ไม่เคยทำผิดกฎจราจรด้านหลีกเลี่ยงการเสียภาษีได้ นับว่าเป็นการดี					
6. ด้านหลีกเลี่ยงการเสียภาษีได้ นับว่าเป็นการดี					
7. เคยเกิดกรณีพิพาทถึงขั้นชกต่อยกัน เวลใดไม่สามารถแก้ปัญหาได้					
8. กฎหมายบ้านเมืองเป็นสิ่งที่ประชาชนจะต้องปฏิบัติตาม แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องละเมิดเพื่อความอยู่รอดของตนเอง					
9. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นสิทธิของเราที่จะไม่ไปเลือกตั้งก็ได้					
10. วิธีการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และกฎหมายอย่างเคร่งครัด รู้สึกละลายใจเมื่อกระทำความชั่ว					
11. ถึงแม้ว่าไม่มีใครรู้เห็นก็ตาม					
12. การทำความดี ถึงแม้ไม่มีใครรู้เห็น ผลแห่งกรรมดีจะตอบสนองเราเอง					
13. ความกตัญญูทดแทน จะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต					
14. การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคมในปัจจุบัน					

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
35. บางครั้งก็มีความคิดที่จะทำความชั่ว แต่ก็มีความอดกลั้นการกระทำนั้น ได้เสมอ					
36. การน้อราษฎร์บังหลวง ถ้ามีโอกาส และมิติดชดก็จะทำเพราะคนอื่นก็ทำกัน ลงไป มีความสุขสบายกันเยอะแยะ					
37. เมื่อเรามีพอกินพอใช้ ที่เหลือก็จุนเจือ สังคมเพราะทุกวันนี้เราอยู่ได้เพราะ สังคม คนอื่น ๆ ยังขาดโอกาสมีอยู่่มาก					
38. สัตว์วิเศษทั้งหลาย เวลาคงต้องรับฆ่าเสีย ถ้าเราไม่ฆ่ามันไม่ว่าใครก็วันหนึ่งมันจะ ร้ายเรา					
39. ความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ คือ การ ละเว้นความชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจ ให้ผ่องใส					
40. เรื่องกฎแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วเป็นเรื่องแต่งขึ้น เพื่อให้ คนเกรงกลัว ในสังคมปัจจุบันใช้ไม่ได้ ทำดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ดีมีมากไป					
41. สิ่งของ อุปกรณ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ ถ้าเป็นของผลิตจากต่างประเทศ จะมี คุณภาพดีกว่าของที่ผลิตในไทย เวลา จะใช้รู้สึกโง่กว่า					

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การเสียสละเพื่อประเทศชาติ เช่น การรับราชการทหาร เสียภาษีอากร เป็นสิ่งที่มีเกียรติไม่ควรหลีกเลี่ยง					
3. ประเทศชาติของเราที่อยู่มาได้ ๒๓๖ ปีเศษแล้ว เพราะความสามัคคีกันของชาวไทย					
๔. การเขียนเลขไทย การแต่งกายแบบไทย ๆ เป็นสิ่งที่ล้ำสมัย ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งโลกเจริญรุดหน้าไปไกลแล้ว					
๕. ถึงแม้ในโลกจะมีหลายศาสนา แต่ทุกศาสนาก็มีจุดหมายเช่นเดียวกัน คือมุ่งให้คนกระทำแต่ความดีละเว้นการกระทำชั่ว					
๖. การที่ฉันปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพุทธศาสนาเพราะจะทำให้ได้ขึ้นสวรรค์และที่ละเว้นการกระทำความชั่ว เพราะเกรงกลัวการตกนรก					
๗. ประเทศไทยเหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข					

ข้อความ	จากข้อความท่านคิดว่าตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของท่านเพียงใด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
48. ทุกบ้านเรือนควรมีภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้เป็นมิ่งขวัญและประดับธงชาติ เนื่องในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์					
49. พระมหากษัตริย์ท่านทรงอุทิศพระองค์เพื่อความผาสุกของราษฎร อย่างแท้จริง ดังนั้นเราควรร่วมกันประกอบความดีเพื่อถวายเป็นราชกุศล					
50. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจที่ประเทศไทยเรามีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนทั้งชาติ และนำมาซึ่งความสวัสดีสมานสามัคคีความผาสุกของคนทั้งประเทศ					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายพันคำ ชื่อสกุล มีโพนทอง

เกิดวันที่ 23 เดือนพฤศจิกายน

สถานที่เกิด

พุทธศักราช 2504

บ้านซี้เหล็กใหญ่ ตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง

จังหวัดชัยภูมิ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

แฟลต โรงเรียนชุมชนชุมแพ ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ

จังหวัดขอนแก่น 40130

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์ 1 ระดับ 3

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนเหมือดแอ่หนองบัว ตำบลโนนทัน อำเภอชุมแพ

จังหวัดขอนแก่น 40290

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชัยภูมิภักดิ์ชุมพล จังหวัดชัยภูมิ

พ.ศ. 2527 ค.บ. (ชีววิทยา) วิทยาลัยครูนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2533 วท.ม. (พฤกษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1

การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ

ของ

พันคำ มีโพหนอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

เมษายน 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีจุดมุ่งหมายหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบ
ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แต่ละด้านของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ สถานภาพทาง
เศรษฐกิจของครอบครัว ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครอง และจากครู การ
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในระดับมากหรือน้อยในการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน สอง
เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับตัวแปรที่ศึกษา สามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนกับผู้ปกครอง และนักเรียนกับครู

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายชั้นตอน แบ่งออกเป็น ครู 385 คน ผู้ปกครอง
395 คน และนักเรียน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรม
เลี้ยงดู แบบสอบถามวัดปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและจากครู
แบบสอบถามวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS^X (Statistical Package for the Social Sciences)

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้ คือ

1. นักเรียนเพศหญิงมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันตมันเพียรและมีความรับผิดชอบ
ด้านการประหยัดและออม และด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่าเพศชาย อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐานด้านการ
มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณต่ำ
3. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐาน
ด้านการพึ่งตนเอง ชยันตมันเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม และด้านปฏิบัติ
ตามหลักคุณธรรมของศาสนา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณต่ำ
4. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัด
และออมสูงกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ
5. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนในปริมาณสูง มีค่านิยมพื้นฐานด้าน
การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณต่ำ

6. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณต่ำ

7. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในปริมาณสูงมีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณต่ำ

8. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในปริมาณต่ำมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณสูง

9. นักเรียนเพศหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

10. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันไม่พบความแตกต่างกันของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

11. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบต่างกัน

12. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายแตกต่างกัน

13. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

14. นักเรียนและครูมีค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE STUDY OF THE FIVE BASIC VALUES OF TEACHERS, PARENTS
AND STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE CONTROL OF KHON KAEN
PROVINCIAL OFFICE OF PRIMARY EDUCATION COMMISSION

AN ABSTRACT

BY

PUNKUM MEEPOHTHONG

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Science degree in Behavioral Science
at Srinakharinwirot University

April 1989

The main purpose of the research on the five basic values of teachers, parents, and primary school students in schools under the control of the Provincial Office of the Primary Education Commission, Khon Kaen Province were; first to compare each of the five basic values of the students who had different sexes, socioeconomic statuses and amount of value Socialization from parents and teachers as well as the amount of various child rearing practices. Second, to study the interaction between the rearing practices and the main variables mentioned above. Third, to study the relationship between the five basic values of the students and the parents, and students and teachers.

A group of the samples was selection them by randomized through the multi-stage random technique, included 385 teachers, 395 parents, and 395 students. The instruments used in this research were the questionnaires on child rearing practices, the amount of value Socialization from parents and teachers, and the main five basic values. The data was analyzed by using the SPSS^X (Statistical Package for the Social Sciences).

The main findings were as follows:-

1. The female students had higher levels of values on self-reliance, diligence and responsibility, economy and thrift, and values discipline and law obedience than the male students at the .05 level of significance.

2. The students who recieved higher amount of value socialization from teachers had higher levels of value on discipline than those with the lower amount.

3. The students who received higher amount of value socialization from parents had higher levels of value on self-reliance, diligence and responsibility, economy and thrift, and religious following than those with the lower amount.

4. The students who had higher levels of the family socioeconomic status had higher levels of values on economy and thrift at than those with the lower socioeconomic status.

5. The students who received higher levels of the supportive type of child rearing practice had higher levels of values on discipline and law obedience than those who who received lower levels of the child rearing practice.

6. The students who received higher levels of the reasoning type of child rearing practice had higher levels of values on self-reliance, diligence and responsibility than those who received lower of the child rearing practice.

7. The students who received higher levels of the strict type of child rearing practice had higher levels of values on economy and thrift, discipline and law abedience than those who received lower of the child rearing practice.

8. The students who received lower abandoned type of child rearing practice had higher levels of values on self-reliance, discipline and law abedience than those who received higher of the child rearing practice.

9. The female students who received the strict type of child rearing practice had higher levels of values on discipline and law obedience than the female students who received the abandoned type of child rearing practice.

10. The students who had different socioeconomic statuses and different rearing type of child practices had no difference on the five basic values.

11. The students who received the different amount of value socialization from parents and received different child from parents had different levels of values on self-reliance, diligence and responsibility.

12. The students who received the different amount of value socialization from teachers and who received the different child from teachers had different levels of values on discipline and law obedience.

13. The five basic values of students had positive relationships with those of parents at the .05 level of significance in all aspects.

14. The student's values on patriotism, religion and monarchy, discipline and law obedience, and religious following had positive relationships with those of the teachers at the .05 level of significance.